

รายงานการวิจัย
เรื่อง

การศึกษาแนวทางการพัฒนาการทำบัญชี
เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการประกอบการของกลุ่มทอผ้า
บ้านโพนงาม ตำบลโพนงาม อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์
The study of guidelines and development of accounting
to increase the efficiency of management for weaving group
of Baan Phonngam weaving Group, Kamalasai District,
Kalasin Province

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

กชวรา ศาลารมย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2562

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

(งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ปีงบประมาณ 2560)

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาแนวทางการพัฒนาการทำบัญชี

เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการประกอบการของกลุ่มทอผ้า

บ้านโพนงาม ตำบลโพนงาม อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

The study of guidelines and development of accounting
to increase the efficiency of management for weaving group
of Baan Phonngam weaving Group, Kamalasai District,
Kalasin Province

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

กชวรา ศาลารมย์

คณะวิทยาการจัดการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2562

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

(งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ปีงบประมาณ 2560)

รายงานการวิจัย
เรื่อง

การศึกษาแนวทางการพัฒนาการทำบัญชี
เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการประกอบการของกลุ่มทอผ้า
บ้านโพนงาม ตำบลโพนงาม อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์
The study of guidelines and development of accounting
to increase the efficiency of management for weaving group
of Baan Phonngam weaving Group, Kamalasai District,
Kalasin Province

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

กชวรา ศาลารมย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2562

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

(งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ปีงบประมาณ 2560)

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาแนวทางการพัฒนาการทำบัญชี

เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการประกอบการของกลุ่มทอผ้า

บ้านโพนงาม ตำบลโพนงาม อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

The study of guidelines and development of accounting
to increase the efficiency of management for weaving group
of Baan Phonngam weaving Group, Kamalasai District,
Kalasin Province

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

กชวรา ศาลารมย์

คณะวิทยาการจัดการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2562

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

(งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ปีงบประมาณ 2560)

กิตติกรรมประกาศ

วิจัยเล่มนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ที่ให้ความอนุเคราะห์ในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่ได้สนับสนุนทุนอุดหนุนการทำวิจัยจากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 ทำให้การดำเนินงานวิจัยประสบความสำเร็จในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ กลุ่มทอผ้า บ้านโพนงาม ตำบลโพนงาม อำเภอภมราไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งได้กรุณา ให้ความอนุเคราะห์และสละเวลาในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ อย่างยิ่งต่อการวิจัย ตลอดจนเจ้าของผลงาน ตำรา และเอกสารทางวิชาการทุกท่าน ที่ผู้วิจัยได้นำมาศึกษาก่อให้เกิดแนวคิดอันมีคุณค่าต่องานวิจัยฉบับนี้

คุณค่าและประโยชน์จากวิจัยเล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ตลอดจนบูรพาจารย์ และผู้มีพระคุณที่ให้การอบรมสั่งสอนประสิทธิประสาทวิชา ซึ่งผู้วิจัยจะนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาการทำงานให้ดียิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์ต่อตนเอง สังคมและประเทศชาติสืบไป

กชวรา ศาลารมย์

2562

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

หัวข้อวิจัย	การศึกษาแนวทางและการพัฒนาการทำบัญชีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการประกอบการของกลุ่มทอผ้า บ้านโพนงาม ตำบลโพนงาม อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์
ผู้ดำเนินการวิจัย	กชวรา ศาการมย์
หน่วยงาน	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ปี พ.ศ.	2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการทำบัญชี ของกลุ่มทอผ้าไหม บ้านโพนงาม ตำบลโพนงาม อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการประกอบการกลุ่มผ้าไหม บ้านโพนงาม ตำบลโพนงาม อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ จำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มทอผ้า บ้านโพนงาม ตำบลโพนงาม อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในงานวิจัยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ(Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Correlation Analysis)

ผลการวิจัยมีดังนี้ 1) กลุ่มทอผ้า บ้านโพนงาม ตำบลโพนงาม อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการทำบัญชี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังนี้ ด้านการวางระบบบัญชีที่เหมาะสม ด้านการสร้างความรู้ความเข้าใจ ด้านความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง ด้านการเสริมสร้างการจัดทำบัญชี 2) กลุ่มทอผ้า บ้านโพนงาม ตำบลโพนงาม อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการประกอบการ โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการ ด้านความสามารถในการทำกำไร ด้านการตัดสินใจ ด้านการวางแผน

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ แนวทางการพัฒนาการทำบัญชี ด้านการสร้างความรู้ความเข้าใจ ด้านการเสริมสร้างการจัดทำบัญชี ด้านความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง ด้านการวางระบบบัญชีที่เหมาะสม ไม่มีความสัมพันธ์กับ กับประสิทธิภาพในการประกอบการ

โดยสรุป แนวทางการพัฒนาการทำบัญชี มีความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานของกิจการ เพื่อให้มีข้อมูลให้ได้ข้อมูลที่ความถูกต้อง ครบถ้วน เพื่อที่จะได้นำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการกำหนด วางแผนในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับกิจการได้อย่างยั่งยืน

Research Title	The study of guidelines and development of accounting to increase the efficiency of management for weaving group : A Case Study of Baan Phonngam weaving Group, Kamalasai District, Kalasin Province
Researcher	Mrs. Kochawara Salaroum
Organization	Faculty of Management Science Rajabhat Maha Sarakham University
Year	2019

ABSTRACT

This paper aimed to study on 1) The study of guidelines and development of accounting for weaving group of Baan Phonngam weaving Group Kamalasai District Kalasin Province 2) The study of the efficiency of management for weaving group of Baan Phonngam weaving Group Kamalasai District Kalasin Province. Population and sample weaving member amount 30 people in Baan Phonngam weaving Group, Kamalasai District, Kalasin Province. Fieldwork is taken by questionnaires. The methodologies for data analysis were Mean, Standard Deviation, Multiple Correlation Analysis Analysis and the Prediction Equations.

The findings 1) weaving group of Baan Phonngam weaving Group Kamalasai District Kalasin Province There are also opinions about the guidelines and development of accounting At a high level for the following segments: Appropriate Accounting system, Creating knowledge, Accommodation, Reinforce Accounting. 2) There are also opinions about the efficiency of management At a high level for the following segments: Management, Profitability, Decision, Plan.

. In terms of relationship, it is found that there is not a correlation between the guidelines and development of accounting the following segments: Creating knowledge, Reinforce Accounting, Accommodation, Appropriate Accounting system to the efficiency of management.

In conclusion, guidelines and development of accounting is important for the development of the operation potential of the business In order to have information to obtain accurate and complete information in order to use the information that has been used in the formulation and planning for creating added value for the business in a sustainable manner.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ.....	ก
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญ.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
ขอบเขตการวิจัย.....	3
สมมติฐานการวิจัย	3
คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย/(นิยามศัพท์เฉพาะ)	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น.....	7
ตอนที่ 2 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มทอผ้า บ้านโพนงาม ตำบลโพนงาม อำเภอภมราไสย จังหวัดกาฬสินธุ์.....	8
ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการทำบัญชี.....	34
ตอนที่ 4 แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการประกอบการ	42
ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	52
ตอนที่ 6 กรอบแนวคิดการวิจัย	56
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	57
ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย	58
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	58
เครื่องมือในการวิจัย	59
การสร้างเครื่องมือการวิจัย	60
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	61

สารบัญ

หน้า

บทที่ 4 ผลการวิจัย	62
ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	64
ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มทอผ้า	66
ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาบัญชี	67
ความคิดเห็นประสิทธิภาพการประกอบการ	72
ผลการวิเคราะห์เพื่อตอบสนองมติฐานการวิจัยโดยการวิเคราะห์การถดถอย แบบพหุคูณและการสร้างสมการพยากรณ์.....	77
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	78
สรุปผลการวิจัย	79
อภิปรายผล	80
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	81
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	81
บรรณานุกรม.....	82
บรรณานุกรมภาษาไทย	82
บรรณานุกรมภาษาต่างประเทศ	83
ภาคผนวก	84
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	85
ประวัติผู้วิจัย	91

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 แสดงสัญลักษณ์และความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวแปรและค่าสถิติ.....	63
4.2 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	64
4.3 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของกลุ่มทอผ้า.....	66
4.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการทำบัญชี โดยรวม.....	67
4.5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการทำบัญชี ด้านการสร้างความรู้ความเข้าใจ...	68
4.6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการทำบัญชี ด้านการเสริมสร้างการจัดทำบัญชี.....	69
4.7 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการทำบัญชี ความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง...	70
4.8 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการทำบัญชี ด้านการวางระบบบัญชีที่เหมาะสม.....	71
4.9 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการประกอบการ โดยรวม.....	72
4.10 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการประกอบการ ด้านการวางแผน.....	73
4.11 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการประกอบการ ด้านการตัดสินใจ.....	74
4.12 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการประกอบการ ด้านการบริหารจัดการ	75
4.13 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการประกอบการ ด้านความสามารถในการทำกำไร.....	76
4.14 การทดสอบความสัมพันธ์ของสัมประสิทธิ์การถดถอยแนวทางการพัฒนาการทำบัญชีรายด้านกับประสิทธิภาพในการประกอบการ (EfMan) โดยรวม ของกลุ่มทอผ้าบ้านโพนงาม.....	77

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 ตัวอย่างลายผ้าทอมือ	9
2.2 ตัวอย่างผ้าที่ทอเป็นลวดลายด้วยเทคนิคขีต	11
2.3 ผ้าเกาะยอทอด้วยลวดลายและเทคนิคโบราณ	11
2.4 การทอผ้าแบบพื้นบ้านพื้นเมืองในภูมิภาคต่าง ๆ	12
2.5 ลายนกฮูก คลื่นน้ำ และปลา : ผ้าตีนจกเก่าของชาวบ้านล้านนา แถบอำเภอ อ่าง จังหวัดอุตรดิตถ์ หรือตำบลหาดเสี้ยว จังหวัดสุโขทัย แสดงลวดลายนกฮูก คลื่นน้ำและปลา	14
2.6 ลายเส้นตรง ลายซิกแซก ลายตะขอ	15
2.7 ลายฝนตก : ลวดลายผ้ามัดหมี่พื้นบ้านที่มีลักษณะเหมือนฝนตกหรือกองฟาง	15
2.8 ลายต้นไม้ : ผ้าไหมโฮลลายต้นไม้.....	15
2.9 ลายพื้นปลา : ผ้าตีนจก ลายพื้นปลา	16
2.10 ลายพญานาคหรืองู และปราสาท : ผ้าขีตลายนาคและปราสาท	16
2.11 ผ้าขีตลายกากบาท	17
2.12 ผ้าขีตลายขนมเปียกปูน	17
2.13 ผ้าขีตลายนกฮูก	17
2.14 ลายนาคและปราสาท	18
2.15 ผ้าตีนจก ลายกากบาท (พระอาทิตย์) พระจันทร์ และนก	18
2.16 หมอนขีตลายพระอาทิตย์ ลายปราสาท ลายตากบ	19
2.17 ผ้าลายน้ำไหล	19
2.18 ผ้ามัดหมี่สุรินทร์ ๆ	20
2.19 ผ้าที่ปลูกขึ้นเอง	25
2.20 ผ้าที่ซื้อสำเร็จรูป	26
2.21 แสดงภาพที่ทอผ้า.....	26
2.22 แสดงภาพพิมพ์	27
2.23 แสดงภาพของไม้เหยียบ	27
2.24 แสดงภาพของกระสวย	28
2.25 แสดงภาพของหลอดไม้	28
2.26 แสดงภาพของกงกวั๊ก	29
2.27 แสดงภาพของกระบอกลาย	29
2.28 แสดงภาพของบันไดลิง	30
2.29 แสดงการนำฝ้ายมาเข็นหรือปั่นใส่กระบอกลาย	31
2.30 การทอผ้าตามลายที่ต้องการ	32
2.31 การนำเส้นด้ายมารอใส่หลอด	33

ภาพที่	หน้า
2.32 นำเส้นด้ายที่กรอแล้วไว้แน่นเข้าลูม	33
2.33 องค์ประกอบของระบบบัญชี	35
2.34 ตัวอย่างรายงานเงินสดรับ-จ่าย	38
2.35 การทอผ้าแบบพื้นบ้านพื้นเมืองในภูมิภาคต่าง ๆ	40

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

ทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ตามแนวทางของประชาธิรัฐ จึงมุ่งเน้นที่จะแก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชนในฐานราก สร้างฐานรากของประเทศ ให้มีความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลในการวางพัฒนาเศรษฐกิจ ตามโมเดลการพัฒนาประเทศไทยสู่การเป็นไทยแลนด์ 4.0 ในการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไทย ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงให้เกิดเศรษฐกิจ คู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม ให้ประชาชนมีรายได้ สูงขึ้น โดยเน้นเศรษฐกิจฐานราก จากการผลิตสินค้าเกษตรแบบเดิมในปัจจุบัน ไปสู่การเกษตรสมัยใหม่ ที่เพื่อก้าวไปสู่การเป็นเกษตรกรแบบเป็นผู้ประกอบการ ที่มีศักยภาพ มีผู้สร้างมูลค่าที่สูง (High Value Services) (สุวิทย์ เมษินทรีย์, 2559) เศรษฐกิจชุมชนเป็นพื้นฐานของการพัฒนา เศรษฐกิจแบบพอเพียง เป็นฐานรากอันสำคัญที่จะทำให้ประเทศสามารถก้าวไปสู่การขับเคลื่อน คุณภาพด้วยความมั่นคงในทุกมิติด้วยคุณภาพ เป็นการปูฐานรากของการพัฒนาประเทศในระยะยาว เป็นจุดเริ่มต้นในการขับเคลื่อนไปสู่การเป็นประเทศที่มีความมั่งคั่ง มั่นคง และยั่งยืน โดยการผลักดัน การปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจ โดยเน้นขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชน ที่ในปัจจุบันจำนวนหนึ่ง ยังอยู่ในระดับที่ไมพร้อมที่จะพึ่งพาตัวเองได้อย่างยั่งยืน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการส่งเสริมความรู้และ ภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างรายได้ การพัฒนาความสามารถในการจัดการ และการพัฒนารูปแบบ ของวิสาหกิจชุมชนฐานราก อันจะยังผลให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

ชาวบ้านโพรงงาม อำเภอกมลาไสย ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรม เมื่อเสร็จ จากการทำไร่ ทำนาแล้ว ผู้หญิงจะทอผ้า ผ้าที่ ทอจะนำมาใช้ในครอบครัว และใช้ในชีวิตประจำวัน ในโอกาสต่างๆ เช่น ผ้าอ้อม ผ้าเบาะ ผ้าขาม้า ผ้าผูกถุง ผ้าสบู่ ผ้าแพร ผ้าถุง ผ้า โสร่ง เป็นต้น การทอ ผ้า (ตำหูก) เป็นงานของผู้หญิง สังคมกำหนดให้เป็นการเตรียมตัวทำหน้าที่เป็นแม่บ้าน การสืบทอดภูมิ ปัญญาพื้นบ้านนี้จึงมีการถ่ายทอดจากรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่งสืบมา ปัจจุบันชาวบ้านโพรง งามได้รับแรง กระตุ้นจากสภาพแวดล้อมทางสังคมสมัยใหม่ ทั้งทางความคิดและพฤติกรรม เกิดการขาดช่วงการสาน ต่อภูมิปัญญาท้องถิ่นของคนในท้องถิ่น รวมถึงการทอผ้าเพื่อการค้าขายแทนการทอไว้ใช้เอง ในครัวเรือน โดยกลุ่มเลือกใช้สีเคมีสังเคราะห์ในการย้อม เพื่อให้ได้สีสันสดใส ราคาไม่แพง หาซื้อง่าย ตามท้องตลาด ทนต่อการซัก และสามารถควบคุมคุณภาพสีได้ง่าย เนื่องจากโทนสีที่ย้อมได้แต่ละครั้ง ไม่เปลี่ยนแปลง อย่างไรก็ตามราคาของผ้าทอที่ย้อมด้วยสีเคมีสังเคราะห์ต่ำกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับผ้าทอพื้นเมืองย้อมด้วยสีจากวัตถุดิบธรรมชาติ ซึ่งเป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในประเทศ และต่างประเทศ เนื่องจากสีจากวัตถุดิบ ธรรมชาติไม่เป็นพิษต่อร่างกายคนและสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตามกระบวนการผลิตผ้าทอพื้นเมืองย้อมด้วยสีจากวัตถุดิบธรรมชาติ มีปัญหาในการเลือก และจัดหาวัตถุดิบธรรมชาติที่ให้สี ขาดการสานต่อภูมิปัญญาท้องถิ่น สีติดไม่ทน คุณภาพสีในการย้อม แต่ละครั้งต่ำ ทำให้สีจากวัตถุดิบธรรมชาติไม่เป็นที่นิยมของกลุ่มผู้ผลิต

ถึงแม้ว่า กลุ่มทอผ้า บ้านโพนงาม จะเป็นสินค้าที่ทำรายได้ให้กับสมาชิกในกลุ่ม แต่อย่างไรก็ตาม การผลิตผ้าและการบริหารจัดการ ทั้งด้านต้นทุน และผลการดำเนินงาน ก็ยังเป็นปัญหาอุปสรรคที่สำคัญหลายประการ เช่น ต้นทุนการผลิตสูง สมาชิกขาดความรู้ในเรื่องต้นทุน การทำบัญชีทำให้ไม่สามารถวางแผนควบคุมต้นทุนการผลิต เพื่อลดต้นทุนการผลิตให้ต่ำลง สังกัดได้จากราคาจำหน่ายผ้าจะมีราคาต่อข้างสูง สาเหตุมาจากมีต้นทุนการผลิตสูงนั่นเอง ดังนั้นหากผู้ผลิตเข้าใจในจัดทำบัญชี จะทำให้ได้ข้อมูลที่จะนำไปวางแผนการตัดสินใจ ในการวางแผนการผลิตโดยคำนึงปัจจัยสำคัญ เช่น คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ กลุ่มลูกค้า หาแนวทางในการเพิ่มยอดขาย และทำให้กำไรโดยรวมเพิ่มขึ้น รวมถึงการพิจารณาความคุ้มทุนของต้นทุนรวมกับยอดขายรวมที่เกิดขึ้นและกำหนดเป้าหมายของยอดขายให้ได้กำไรตามที่ต้องการ เพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ เช่น การกำหนดปริมาณการผลิต การควบคุมต้นทุน การกำหนดราคาขาย เป็นต้น ดังนั้นหากกลุ่มผู้ผลิตผ้าไหม หันมาให้ความสำคัญในการบริหารการข้อมูลทางการบัญชี โดยการใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่รวบรวมอย่างถูกต้องจะทำให้สมาชิกได้รับข้อมูลที่ดียิ่งขึ้น สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนา

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญ การศึกษาแนวทางการพัฒนาการทำบัญชี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการประกอบการของกลุ่มทอผ้า บ้านโพนงาม ตำบลโพนงาม อำเภอกลมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ในการประยุกต์ใช้ความรู้ของภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่จะนำมาช่วยพัฒนาและหาแนวทางในการที่จะทำให้มูลค่าผลิตภัณฑ์มีมูลค่าเพิ่มขึ้น และการสร้างตลาด การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเหมาะสม คุ้มทุน จะเป็นการวางรากฐานที่มั่นคงให้ผลิตภัณฑ์สามารถ นำไปสู่การเป็นชุมชนเศรษฐกิจที่เข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับ แนวทางการพัฒนาการทำบัญชี ของกลุ่มทอผ้าไหม บ้านโพนงาม ตำบลโพนงาม อำเภอกลมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการประกอบการกลุ่มผ้าไหม บ้านโพนงาม ตำบลโพนงาม อำเภอกลมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการพัฒนาการทำบัญชีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการประกอบการของกลุ่มทอผ้า บ้านโพนงาม ตำบลโพนงาม อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการศึกษา ดังนี้

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สมาชิกของกลุ่มทอผ้า จำนวน 3 กลุ่ม 30 ราย (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดมหาสารคาม, 2559)
- 2) พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บ้านโพนงาม ตำบลโพนงาม อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์
- 3) ระยะเวลาในการวิจัย วันที่ 1 กันยายน 2560 ถึง 30 มิถุนายน 2561

ขอบเขตด้านเนื้อหาหรือตัวแปร

การศึกษาในครั้งนี้ใช้ตัวแปรในการศึกษา 2 ตัวแปร ได้แก่ **ตัวแปรอิสระ** ได้แก่ แนวทางการพัฒนาการทำบัญชี (Guidelines and Development of Accounting) ประกอบด้วย

1. การสร้างความรู้ความเข้าใจ (Creating knowledge)
2. การเสริมสร้างการจัดทำบัญชี (reinforce Accounting)
3. ความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง (accommodation)
4. การวางระบบบัญชีที่เหมาะสม (appropriate Accounting system)

ตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิภาพในการประกอบการ (Efficiency of Management) ประกอบด้วย

1. การวางแผน (plan)
2. การตัดสินใจ (decision)
3. การบริหารจัดการ (Management)
4. ความสามารถในการทำกำไร (Profitability)

ขอบเขตด้านระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูล

วันที่ 1 พฤศจิกายน 2560 ถึง 31 พฤษภาคม 2561

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 : แนวทางการพัฒนาการทำบัญชีมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการประกอบการโดยรวม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ระบบบัญชี หมายถึง ขั้นตอน การปฏิบัติเกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูล เอกสารต่าง ๆ ทางการเงินที่เกิดขึ้น เป็นหลักฐานในการบันทึกบัญชี สมุดบัญชี เครื่องมือ อุปกรณ์ ตลอดจนวิธีการที่ใช้ในการบันทึกบัญชี การจัดทำ รายงานเสนอ ต่อบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายนอกและภายในกิจการ

2. การบัญชี หมายถึง ศิลปะของการเก็บรวบรวม บันทึกจำแนก และทำสรุปข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์ ทางเศรษฐกิจในรูปตัวเงิน ผลขั้นสุดท้ายของการบัญชี คือ การให้ข้อมูลทางการเงินซึ่งเป็นประโยชน์แก่บุคคลหลายฝ่ายและผู้สนใจในกิจกรรมของ

3. ฝ้าย่ายทอมือ หมายถึง การนำฝ้ายมาถักทอ สานเข้าด้วยกัน ทำให้เป็นผืน โดยกระบวนการต่าง ๆ เช่น การขีด การขัด ด้วยฝ้ายธรรมชาติ โดยมีวิธีการย้อม 2 วิธี คือ ย้อมด้วยสีจากธรรมชาติ ยกตัวอย่างเช่น สีจากเปลือกไม้ สีจากดอกไม้ และการย้อมจากสีทางวิทยาศาสตร์

4. แนวทางการพัฒนาการทำบัญชี หมายถึง การพัฒนาระบบบัญชีให้เหมาะสมกับลักษณะของกิจการที่ถูกต้อง เหมาะกับขนาดธุรกิจ ไม่มีความยุ่งยากซับซ้อน เกินความจำเป็นในการใช้ประโยชน์จากข้อมูลทางการบัญชี

4.1 ความรู้ความเข้าใจ (Creating knowledge) หมายถึง การสะสมประสบการณ์ ความทรงจำ ข้อมูลต่าง ๆ ที่บุคคลใดเก็บไว้ในสมอง โดยสามารถนำออกมาใช้ได้ในการให้ข้อมูล อธิบายหรือความสามารถในการแปลความหมายซึ่งสามารถวัดความรู้ความเข้าใจได้จากการระลึก

4.2 การเสริมสร้างการจัดทำบัญชี (reinforce Accounting) หมายถึง การอบรมให้ความรู้ เนื่องจากผู้ประกอบการไม่ได้จบบัญชี และมีความรู้ไม่เพียงพอ ดังนั้นการสนับสนุนการส่งเสริม และการจัดอบรมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4.3 ความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง (accommodation) หมายถึง การปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ และพร้อมก้าวสู่การแข่งขัน และยกระดับมาตรฐานของกลุ่มให้มีศักยภาพมากยิ่งขึ้นและสร้างความเชื่อให้กับสมาชิกในกลุ่ม

4.4 การวางระบบบัญชีที่เหมาะสม (appropriate Accounting system) หมายถึง ขั้นตอนการปฏิบัติเกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูล เอกสารต่างๆ ทางการเงินที่เกิดขึ้น เป็นหลักฐานในการบันทึกบัญชี สมุดบัญชี เครื่องมือ อุปกรณ์ ตลอดจนวิธีการที่ใช้ในการบันทึกบัญชี การจัดทำ รายงานเสนอ ต่อบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายนอกและภายในกิจการ

5. ประสิทธิภาพในการประกอบการ หมายถึง การดำเนินการทำผลงานนั้นต้องมีคุณภาพ และได้คุณภาพและเกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด ได้รับประโยชน์ร่วมกันทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งคนในองค์กร ลูกค้า และชุมชนผู้มีส่วนได้เสียและประเทศชาติ

5.1 การวางแผน (plan) หมายถึง การวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน คาดการณ์ไปล่วงหน้า และกำหนดแนวทางที่คาดว่าจะดีที่สุดโดยผ่านกระบวนการคิดก่อนทำ ความพยายามที่เป็นระบบเพื่อตัดสินใจเลือกแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุด สำหรับอนาคตเพื่อให้องค์การบรรลุผลที่ปรารถนา

5.2 การตัดสินใจ (decision) หมายถึง การพิจารณาโดยใช้ข้อมูล หลักการและเหตุผล วิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนในการหาทางเลือกที่ดีที่สุด เหมาะสมที่สุด จากหลาย ๆ ทางเลือกที่สามารถตอบสนองเป้าหมายของหน่วยงานอย่างมีประสิทธิภาพ

5.3 การบริหารจัดการ (Management) หมายถึง การทำให้กลุ่มบุคคลในองค์กรเข้ามาทำงานร่วมกันเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกันขององค์กร การจัดการประกอบด้วย การวางแผน การจัดการองค์กร การสรรบุคลากร การนำหรือการสั่งการ และการควบคุมองค์กรหรือความพยายามที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน การจัดการทรัพยากรประกอบด้วย การใช้งานและการจัดวางทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรการเงิน

5.4 ความสามารถในการทำกำไร (Profitability) หมายถึง การเพิ่มรายได้ โดยการเพิ่มรายได้ทำได้โดยการเพิ่มปริมาณการขาย หรือการให้บริการ และการเพิ่มราคาขาย และการลดรายจ่าย เพื่อให้กำไรของกิจการเพิ่มขึ้น ซึ่งสะท้อนให้ถึงประสิทธิภาพของการบริการงานของฝ่ายบริหาร ในการควบคุมค่าใช้จ่าย การทำกำไรจากยอดขาย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1) เพื่อให้ได้ข้อมูลและสารสนเทศที่สำคัญในการนำไปพัฒนากลุ่มวิสาหกิจให้มีความเข้มแข็ง และเติบโตอย่างยั่งยืน

2) เพื่อเป็นการให้ความรู้ด้านต้นทุน และการวางแผนการดำเนินงาน การสร้างมูลค่าเพิ่มทางการตลาด และประชาสัมพันธ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการพัฒนาการทำบัญชีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการประกอบการของกลุ่มทอผ้า บ้านโพรงงาม ตำบลโพรงงาม อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับ แนวทางการพัฒนาการทำบัญชี ของกลุ่มทอผ้าไหม บ้านโพรงงาม ตำบลโพรงงาม อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการประกอบการกลุ่มผ้าไหม บ้านโพรงงาม ตำบลโพรงงาม อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์และเรียบเรียง ซึ่งนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ตอนที่ 2 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มทอผ้า บ้านโพรงงาม ตำบลโพรงงาม อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการทำบัญชี

ตอนที่ 4 แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการประกอบการ

ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 6 กรอบแนวคิดการวิจัย

ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น

การปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 12 ที่เน้นการขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชนฐานราก ที่ในปัจจุบันจำนวนหนึ่งยังอยู่ในระดับที่ไม่พร้อมจะเข้ามาแข่งขันทางการค้าทั้งในระดับภายในประเทศและระหว่างประเทศ ให้มีการส่งเสริมความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างรายได้ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การพัฒนาความสามารถในการจัดการ และการพัฒนารูปแบบของวิสาหกิจชุมชนฐานราก อันจะยังผลให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน และพัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชน ให้มีความเข้มแข็งพร้อมสำหรับการแข่งขันทางการค้าในอนาคต รวมไปถึงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนไปสู่การเป็นผู้ประกอบการขนาดย่อมและขนาดกลาง (Small and Medium Enterprise) ต่อไป โดยการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชนด้วยการจัดการความรู้ ซึ่งเป็นการฝึกกำลังขับเคลื่อนความสำเร็จโดยใช้แนวทางพลังของประชารัฐ เป็นแรงขับเคลื่อนจะเป็นการวางรากฐาน ที่มั่นคงให้ผลิตภัณฑ์สามารถ นำไปสู่การเป็นชุมชนเศรษฐกิจที่เข้มแข็งและยั่งยืน เกิดการหมุนเวียนของเศรษฐกิจ สร้างตลาดมากขึ้น และเป็นการสนองนโยบายของรัฐ ในการลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ในการสร้างโอกาส สร้างอาชีพ ยกกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนทุกกลุ่มในสังคมฐานราก โดยการพัฒนาคนส่งเสริมการเรียนรู้ สร้างโอกาสทางการพัฒนาความรู้สู่ชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559, เว็บไซต์) ฝ่าทอเป็นสื่อสัญลักษณ์ของคนในแต่ละชุมชน แสดงถึงเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ และความแตกต่างทางวัฒนธรรม ฝ่าทอยังคงเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ และมีบทบาทสำคัญทั้งในแง่เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ดังนั้นการสืบทอดความคิด ความเชื่อ แบบแผนทางสังคม จากคนรุ่นเก่าสู่คนรุ่นใหม่ และพัฒนาศักยภาพ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่ ในการเสริมสร้างคุณภาพชีวิต เพื่อการดำรงอยู่ของวัฒนธรรมควบคู่กับการพัฒนาเป็นอาชีพและรายได้ของคนชุมชน

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) รัฐได้นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเพื่อสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน โดยมียุทธศาสตร์สำคัญรองรับ คือ ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ ซึ่งให้ความสำคัญกับ 1) การสร้าง ความเข้มแข็งของชุมชน ด้วยการรวมตัว ร่วมคิด ร่วมทำในรูปแบบที่หลากหลายและจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องตามความพร้อมของชุมชน มีกระบวนการจัดการองค์ความรู้และระบบการเรียนรู้ของชุมชนอย่างเป็นขั้นตอน มีเครือข่ายการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกชุมชน มีระบบการพัฒนาต่อยอดให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนในการนำไปสู่การพึ่งพาตนเองรวมทั้งสร้างภูมิคุ้มกันให้กับชุมชน 2) การสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจชุมชน เน้นการผลิตเพื่อการบริโภคอย่างพอเพียงสนับสนุนให้ชุมชนมีการรวมกลุ่มในรูปสหกรณ์ กลุ่มอาชีพ สนับสนุนการนำภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นมาใช้ในการสร้างสรรค์คุณค่าและบริการ และสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนในการลงทุนสร้างอาชีพและรายได้ที่มีการจัดสรรอย่างเป็นธรรมแก่ชุมชน ส่งเสริมการร่วมลงทุนระหว่างเครือข่ายองค์กรชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งสร้างระบบบ่มเพาะวิสาหกิจชุมชนควบคู่กับการพัฒนาความรู้ด้านการจัดการ การตลาด และทักษะในการประกอบอาชีพ

3) การเสริมสร้างศักยภาพของชุมชน ในการอยู่ร่วมกันกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสันติ และเกื้อกูล ด้วยการส่งเสริมสิทธิชุมชนและกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการสงวน อนุรักษ์ พัฒนา ใช้ประโยชน์และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ รวมทั้งการสร้างกลไกในการปกป้องคุ้มครอง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น และยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจให้สมดุล และยั่งยืนให้มีความสำคัญกับ 1) การปรับโครงสร้างการผลิตเพื่อเพิ่มผลิตภาพและคุณค่าของสินค้าและบริการบนฐานความรู้และความเป็นไทย 2) การสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจโดยการบริหารเศรษฐกิจ ส่วนรวมอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจให้มั่นคง และสนับสนุนการปรับโครงสร้าง การผลิตโดยการระดมทุนไปสู่ภาคการผลิตที่มีประสิทธิภาพ 3) สนับสนุนให้เกิดการแข่งขัน ที่เป็นธรรมและกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเป็นธรรม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559, เว็บไซต์) เพื่อก่อให้เกิดเป็นเศรษฐกิจชุมชนและขับเคลื่อนสู่ตลาดการ แข่งขันที่สูงขึ้น และเพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ที่จะขับเคลื่อน ในการยกระดับมาตรฐานการผลิตสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

ตอนที่ 2 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มทอผ้า บ้านโพรงงาม

1. ประวัติความเป็นมาของผ้าฝ้ายทอมือ

ผ้าฝ้ายทอมือเป็นผลิตภัณฑ์หัตถกรรมไทยที่บ่งบอกถึงความรุ่งเรืองของวัฒนธรรม ประจำชาติและความคิดสร้างสรรค์ของคนในชาติในการรู้จักทำเครื่องนุ่งห่มและผลิตภัณฑ์ใช้สอย ในชีวิตประจำวันของคนไทย คนไทยรู้จักการทอผ้ามาตั้งแต่สมัย ก่อนประวัติศาสตร์สังคมในชนบทถือว่า งานทอผ้าเป็นหน้าที่ของผู้หญิงทำกันในครัวเรือนยามว่างจาก การทำไร่ทำนา การทอผ้าจึงมีทั่วไปทุกภาค ของประเทศไทยในอดีต ผู้คนได้รู้จักนำเส้นใยธรรมชาติต่างๆ มาถักทอเป็นผืนผ้าไว้สำหรับสวมใส่ ซึ่งเป็น ผืนผ้าที่มีความเรียบง่าย แต่คงทนถาวรมากด้วยคุณภาพและคุณค่าของตัวเส้นใยธรรมชาติเอง และมีสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นชุมชนจนกลายเป็นขนบธรรมเนียมวิวัฒนาการประเพณี และเอกลักษณ์ ของแต่ละชุมชน ต่อมาวิวัฒนาการและเทคโนโลยีเจริญเติบโตขึ้นอย่างไม่หยุดยั้ง โดยเฉพาะวิวัฒนาการ สิ่งทอ ด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้มีการผลิตผืนผ้าขึ้นจากใยสังเคราะห์ยังส่งผลให้ผู้คนสามารถทำได้ง่าย ประกอบกับวัฒนธรรมจากการแต่งกายและยังเป็นการรับวัฒนธรรมจากตะวันตกมากขึ้น จนทำให้ผ้าฝ้าย ทอมือที่เคยเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนได้สูญหายไปสู่ปัจจุบัน แม้เทคโนโลยี จะก้าวหน้าไปมากก็ตาม กระแสแห่งวัฒนธรรมการแต่งกายในขณะนี้ได้หวนคือสู่ธรรมชาติ โดยเฉพาะวัฒนธรรมสิ่งทอมือได้ก้าวสู่ กระแสนิยมแห่งโลกอันเนื่องมาจากความวิจิตรงดงามในเส้นใยธรรมชาติที่ถูกถักทอขึ้นเป็นผืนผ้าเมื่อนำมา ประดับสวมใส่ตัดเครื่องแต่งกาย หรือนำมาตกแต่งเครื่องตกแต่งต่าง ๆ จึงดูวิจิตรที่งดงามตระการตา ทำให้คนไทยหันมาก้าวนำแฟชั่นด้วยผ้าฝ้ายทอมือฝีมือคนในชุมชนและก้าวไปพร้อมกันความเป็น เอกลักษณ์ของชุมชนตนเอง

ภาพที่ 2.1 ตัวอย่างลายผ้าทอมือ (ไทยตำบลดอทคอม, 2561)

จากหลักฐานทางโบราณคดีแสดงว่า ดินแดนที่เป็นประเทศไทยในปัจจุบันนี้เคยมีการใช้ผ้า และทอผ้าได้ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ เมื่อราว 2000-4000 ปีมาแล้ว โดยได้พบเศษผ้าติดอยู่กับคราบ สนิมของกำไลทองสำริด ละแวกดินเผาซึ่งเป็นอุปกรณ์ปั้นด้วยแบบง่าย ๆ รวมทั้งลูกกลิ้งแกะลายสำหรับ ใช้ทำลวดลายบนผ้าเป็นจำนวนมาก อยู่ที่บริเวณแหล่งวัฒนธรรมบ้านเชียง อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี นับเป็นหลักฐานเก่าแก่ที่สุดเกี่ยวกับการใช้ผ้า และการทอผ้าของไทยในอดีตต่อมาในสมัย ทวารวดี ศรีวิชัย สุโขทัย อยุธยา และรัตนโกสินทร์ ก็มีหลักฐานทางประวัติศาสตร์ซึ่งพบในศิลาจารึก พงศาวดาร จดหมายเหตุและบันทึกของชาวต่างประเทศเกี่ยวกับเรื่องราวทางประวัติศาสตร์แสดงว่า มีการใช้ประโยชน์จากผ้าอย่างต่อเนื่อง ทั้งที่เป็นเครื่องนุ่งห่มและเครื่องใช้ต่างๆ โดยมีทั้งผ้าที่ผลิตขึ้นเอง ในท้องถิ่น และผ้าที่นำเข้ามาจากต่างประเทศในที่นี่จะกล่าวถึงผ้าตั้งแต่สมัยสุโขทัยเรื่อยมาจนถึงสมัย รัตนโกสินทร์ ซึ่งมีหลักฐานที่ระบุไว้ค่อนข้างชัดเจนโดยแยกออกเป็นยุคสมัย (สื่อการเรียนการสอนออนไลน์ , 2559, เว็บไซต์)

การส่งเสริมผ้าพื้นเมืองในอดีตและปัจจุบัน ดังที่กล่าวแล้วข้างต้นว่า ในประเทศไทยมีประวัติ การทอผ้าใช้กันในหมู่บ้าน และในเมืองโดยทั่วไป มาตั้งแต่โบราณกาล แต่การทอผ้าด้วยมือตามแบบดั้งเดิม นั้น ก็เกือบจะสูญหายไปโดยสิ้นเชิง หากไม่ได้มีการอนุรักษ์ พื้นฟู และพัฒนาได้ทันกาล ทั้งนี้ เพราะประเทศไทยเป็นประเทศเปิด มีการค้าขายกับต่างประเทศมาเป็นเวลานาน สามารถซื้อผ้านอก ที่สวยงามแปลกใหม่ และราคาถูกได้ง่าย มาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาจนถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ หลังจาก ที่มีการทำสนธิสัญญาบาวริงกับอังกฤษ ในปี พ.ศ. 2398 ไทยก็สั่งสินค้าผ้าจาก ต่างประเทศมาใช้มากขึ้น เรื่อยๆ กระทั่งในสมัย รัชกาลที่ 5 ได้มีการสำรวจพบว่า ไทยสั่งผ้าจากต่างประเทศเข้ามาเป็นจำนวนมาก ขึ้นทุกปี ทำให้สิ้นเปลืองเงินตราไปละมกๆ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงได้โปรดเกล้าฯ ให้ริเริ่มฟื้นฟูส่งเสริมการเลี้ยงไหม และทอผ้าไทยกันอย่างจริงจัง ในพ.ศ. 2454 โปรดฯ ให้สถาปนา กรมช่างไหมขึ้น และโปรดฯ ให้ตั้งโรงเรียนช่างไหมที่วังสระปทุม ซึ่งต่อมาขยายสาขาออกไปยังจังหวัด นครราชสีมา และบุรีรัมย์ ทรงจ้างครูชาวญี่ปุ่นมาสอนชาวบ้าน แต่การส่งเสริมได้ผลไม่คุ้มทุน ต่อมา จึงเลิกจ้างครูญี่ปุ่น และชาวบ้านก็หันมาทอผ้าตามวิธีพื้นบ้านเช่นเดิม

อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันนับเป็นโชคอันประเสริฐอย่างหนึ่งสำหรับผ้าพื้นเมืองของไทย ที่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ทรงสนพระราชหฤทัยผ้าพื้นเมืองเกือบทุกประเภทอย่างแท้จริง ต่อเนื่องมากกว่า 20 ปี ทรงตั้งมูลนิธิศิลปาชีพ ในพระบรมราชินูปถัมภ์ขึ้น เพื่อส่งเสริมการทอผ้าของชาวบ้านในชนบท ทรงเป็นผู้นำในการใช้สอยผ้าพื้นเมืองของไทย ในชีวิตประจำวัน และในงานพระราชพิธีต่างๆ ทรงนำผ้าไทยไปเผยแพร่ในต่างประเทศ ลวดลายที่ชาวบ้านได้สืบทอดกันมา แต่โบราณนั้น ก็ได้ทรงเก็บตัวอย่างไว้ เพื่ออนุรักษ์ และเพื่อศึกษา สืบทอดต่อไป ดังนั้นในเดือนมกราคม พ.ศ. 2535 องค์การยูเนสโกจึงได้ทูลเกล้าฯ ถวายเหรียญทอง โบโรพุทโธ และประกาศพระเกียรติคุณ ในฐานะ ที่ทรงเป็นผู้นำในการส่งเสริมศิลปหัตถกรรมการทอผ้าพื้นเมืองไทย เป็นตัวอย่างที่ดีในโลก

หน่วยงานของรัฐบาลหลายแห่ง เช่น กองอุตสาหกรรมสิ่งทอ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ก็ได้ส่งนักวิชาการออกไปศึกษา ค้นคว้าศิลปะการทอผ้าพื้นบ้านของไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รูปแบบและลวดลายผ้า จากจังหวัดต่าง ๆ นำมาพิมพ์เป็นเอกสารเผยแพร่หลายครั้ง มหาวิทยาลัยในท้องถิ่น และศูนย์วัฒนธรรม ในบางจังหวัดบางแห่ง เช่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันทักษิณคดีศึกษา ที่สงขลา ฯลฯ ได้ทำการ ศึกษาค้นคว้าเรื่องผ้าในท้องถิ่น และจัดนิทรรศการ รวมทั้งพิมพ์เอกสารเกี่ยวกับผ้าในภูมิภาคออกเผยแพร่ด้วย พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ กรุงเทพฯ และต่างจังหวัด เช่น ที่จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดน่าน รวมทั้งศูนย์วัฒนธรรมในต่างจังหวัดหลายแห่ง ต่างก็มีการจัดนิทรรศการถาวร เกี่ยวกับผ้าพื้นเมืองของท้องถิ่นนั้น ๆ กันอยู่บ้างแล้ว

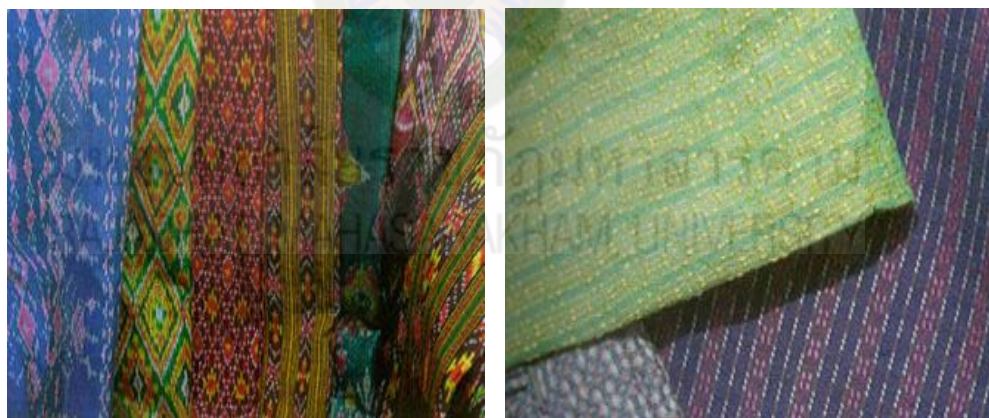
ในเรื่องการยกย่องเชิดชูเกียรติช่างทอผ้า นั้น สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ก็ได้เล็งเห็นคุณค่าของศิลปินผู้ทอผ้าพื้นเมือง และได้ประกาศยกย่องเชิดชูเกียรติช่างทอผ้าฝีมือเอก 2 คน ให้เป็นศิลปินแห่งชาติ คือ นางแสงดา บัณสิทธิ์ จังหวัดเชียงใหม่ กับนางพยอม สีนวัฒน์ จังหวัดร้อยเอ็ด นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ยังได้จัดประชุมสัมมนาทางวิชาการ ส่งเสริมด้านวิจัย และผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ เพื่อเผยแพร่ให้ประชาชนทั่วไปได้เข้าใจ ขบวนการผลิต และลวดลายต่าง ๆ ของผ้าพื้นเมืองไทย

เห็นได้ว่าในปัจจุบันนี้ ผ้าพื้นเมืองของไทย ในภาคต่าง ๆ กำลังได้รับการอนุรักษ์ฟื้นฟู และพัฒนา รวมทั้งได้รับการส่งเสริมให้นำมาใช้สอยในชีวิตประจำวันกันอย่างกว้างขวางมาก ดังนั้นจึงเกิดมีการผลิตผ้าพื้นเมืองในลักษณะอุตสาหกรรมโรงงาน โดยมีบริษัทจ้างช่างทอ ทำหน้าที่ทอผ้าด้วยมือ ตามลวดลายที่กำหนดให้ โรงงาน หรือบริษัทจัดเส้นไหม หรือเส้นด้าย ที่ย้อมสีเสร็จแล้ว มาให้ทอ เพื่อเป็นการควบคุมคุณภาพ บางแห่งจะมีคนกลางรับซื้อผ้าจากช่างทออิสระ ซึ่งเป็นผู้ปั่นด้าย ย้อมสี และทอตามลวดลายที่ต้องการเองที่บ้าน แต่คนกลางเป็นผู้กำหนดราคา ตามคุณภาพ และลวดลายของผ้า ที่ตลาดต้องการ ในบางจังหวัดมีกลุ่มแม่บ้านช่างทอผ้าที่รวมตัวกันทอผ้าเป็นอาชีพเสริม และนำออกขายในลักษณะสหกรณ์ เช่น กลุ่มทอผ้าของศิลปาชีพ อย่างไรก็ตามในสภาพที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้น เป็นการทอ เพื่อขายเป็นหลัก ดังนั้นจึงได้มีการปรับปรุงพัฒนาสีเส้น คุณภาพ และลวดลาย ให้เข้ากับรสนิยมของตลาด ตัวอย่างผ้าที่ทอเป็นลวดลายด้วยเทคนิคขีดเรียกว่า ผ้าขีด

ภาพที่ 2.2 ตัวอย่างผ้าที่ทอเป็นลวดลายด้วยเทคนิคชิต (สารานุกรมสำหรับเยาวชน, 2561)

ผ้ามัดหมี่สมัยใหม่ที่อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ซึ่งนำลวดลายจากถิ่นอื่นมาประยุกต์ในการทอและใช้ใยสังเคราะห์แทนฝ้าย สีที่ใช้เป็นสีเคมีดูรายละเอียดเพิ่มเติม ภาพที่ 2.3

ภาพที่ 2.3 ผ้าเกาะยอทอด้วยลวดลายและเทคนิคโบราณ (สารานุกรมสำหรับเยาวชน, 2561)

ผ้าพิมพ์ที่เป็นลวดลายบนผ้าฝ้ายเนื้อดี ซึ่งใช้เป็นผ้านุ่งของขุนนางในสมัยโบราณจากคลังสะสม ผ้าลายอย่างโบราณของนายเผ่าทอง ทองเจือ ดูรายละเอียดเพิ่มเติม ภาพที่ 2.4

ภาพที่ 2.4 การทอผ้าแบบพื้นบ้านพื้นเมือง ในภูมิภาคต่าง ๆ (สารานุกรมสำหรับเยาวชน, 2561)

ในปัจจุบันการทอผ้าพื้นบ้านพื้นเมืองหลายแห่งยังทอลวดลายสัญลักษณ์ดั้งเดิม โดยเฉพาะในชุมชน ที่มีเชื้อสายชาติพันธุ์บางกลุ่มที่กระจายตัวกันอยู่ในภาคต่างๆ ของประเทศไทย ศิลปะการทอผ้าของกลุ่มชนเหล่านี้ จึงนับว่าเป็นเอกลักษณ์เฉพาะกลุ่มอยู่จนถึงทุกวันนี้ หากจะแบ่งผ้าพื้นเมืองของกลุ่มชนเหล่านี้ ตามภาคต่าง ๆ เพื่อให้ เห็นภาพชัดเจนขึ้น ก็อาจจะแบ่งคร่าว ๆ ได้ดังนี้

1. การทอผ้าในภาคเหนือแถบล้านนาไทย (จังหวัดเชียงราย พะเยา ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน เชียงใหม่ และแม่ฮ่องสอน) โดยเฉพาะในกลุ่มชาวไทยโยนก หรือไทยยวน และชาวไทยลื้อ ซึ่งเป็นกลุ่มชนดั้งเดิมของล้านนาไทย มีความเชื่อเรื่องการตั้งถิ่นฐาน ในสภาพแวดล้อมที่เป็นภูเขา และมีทางน้ำไหล ผู้หญิงไทยยวน และไทยลื้อในปัจจุบันนี้ ยังรักษาวัฒนธรรมการทอผ้า ในรูปแบบ และลวดลายที่สืบทอดกันมา โดยเฉพาะการทอ ชินตีนจก ผ้าขิด และผ้าที่ใช้เทคนิค "เกาะ" เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังมีชนกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ที่ไม่ใช่กลุ่มที่พูดภาษาตระกูลไท อาศัยอยู่ในแถบภาคเหนือบริเวณล้านนาไทย เช่น ลื้อ ลัวะ กะเหรี่ยง ไทยใหญ่ มอญ และไทยภูเขาเผ่าต่าง ๆ เช่น แม้ว มูเซอ อีเก้อ เย้า ลีซอ เป็นต้น ชนกลุ่มน้อย เหล่านี้ ต่างก็มีวัฒนธรรมการทอผ้าซึ่งส่วนใหญ่เป็นผ้าฝ้าย และตกแต่งเป็นลวดลายสัญลักษณ์ที่แสดงเอกลักษณ์เผ่าพันธุ์ของกลุ่มชนของตนเอง ทั้งสิ้น

การทอผ้าไหมยกดอก และการทอซินไหม ต่อดิ้นจก ยกดิ้นเงินดิ้นทองนั้น รู้จักกันในหมู่เจ้านายชั้นสูงในภาคเหนือ ซึ่งได้ฝึกอบรมให้หญิงชาวบ้านตามหมู่บ้านหลายแห่ง เช่น ในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน รู้จักทอจนทำกันเป็นอุตสาหกรรมในหมู่บ้านหลายแห่ง จนถึงทุกวันนี้ เป็นที่น่าสังเกตว่าผ้าที่ทอโดยกลุ่มชนต่าง ๆ ในภาคเหนือนี้ ต่างกลุ่มต่างก็มีเอกลักษณ์ของตนเองจนผู้ที่คุ้นเคย ก็สามารถจะแยกออก และชี้ให้เห็นความแตกต่างจากกันได้

2. การทอผ้าในภาคกลาง ในภาคกลางตอนบน (จังหวัดพิษณุโลก พิษณุโลก อุตรดิตถ์ และ สุโขทัย) และภาคกลางตอนล่าง (จังหวัดอุทัยธานี ชัยนาท สุพรรณบุรี สระบุรี ลพบุรี นครปฐม ราชบุรี เพชรบุรี ฯลฯ) มีกลุ่มชนชาวไทยยวนและชาว ไทยลาว อพยพไปตั้งถิ่นฐานอยู่ในช่วงต่าง ๆ ของประวัติศาสตร์ไทย พวกไทยลาวนั้น มีหลายเผ่า เช่น พวน โข่ง ผู้ไท ครั่ง ฯลฯ ซึ่งอพยพย้ายถิ่นเข้ามาเพราะสงคราม หรือสาเหตุอื่นๆ คนไทยพวกนี้ยังรักษาวินัยธรรม และเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นไว้ได้ โดยเฉพาะวัฒนธรรมการทอผ้าของผู้หญิงที่ใช้เทคนิคการทำดิ้นจก และชิต เพื่อตกแต่งเป็น ลวดลายบนผ้าที่ใช้ใช้ในเทศกาลต่าง ๆ หรือ ใช้ทำที่นอน หมอน ผ้าห่ม ผ้าเช็ดหน้า ผ้าขาวม้า ฯลฯ แม้ว่า ในปัจจุบันสภาพเศรษฐกิจและสังคม เปลี่ยนไปมาก คนไทยเหล่านี้ก็ยังยึดอาชีพทอผ้า เป็นอาชีพรองต่อจากการทำนาซึ่งเป็นอาชีพหลัก และเช่นเดียวกันกับผ้าในภาคเหนือ ลวดลายที่ ตกแต่งบนผืนผ้า ที่ทอโดยกลุ่มชนต่างเผ่ากันใน ภาคกลางนี้ ก็มีลักษณะและสีสันแตกต่างกัน จนผู้ที่ศึกษาคุ้นเคย สามารถจะระบุแหล่งที่ผลิตผ้าได้จากลวดลายและสี

3. การทอผ้าในภาคอีสาน ในภาคอีสานมีชุมชนตั้งถิ่นฐานโดยอาศัยบริเวณที่มีความอุดมสมบูรณ์จากลำห้วย หนองบึง หรือแม่น้ำ กลุ่มคนไทยเชื้อสายลาวเป็นชนกลุ่มใหญ่ของภาคอีสาน กระจายกันอยู่ตามจังหวัดต่างๆ และมีวัฒนธรรมการทอผ้า อันเป็นประเพณีของผู้หญิง ที่สืบทอดกันมาช้านานเกือบทุกชุมชนแต่ละกลุ่มแต่ละเผ่าจะมีลักษณะและลวดลายการทอผ้า ที่แปลกเป็นของตัวเองอย่างชัดเจน โดยเฉพาะผ้ามัดหมี่ ผ้าชิต และผ้าไหมหางกระรอก กลุ่มคนไทยเชื้อสายลาว ในอีสานอาจแบ่งคร่าว ๆ ได้ดังนี้

- 3.1 กลุ่มจังหวัดเลย นครราชสีมา ชัยภูมิ (ส่วนใหญ่เป็นลาวหลวงพระบาง)
- 3.2 กลุ่มจังหวัดหนองคาย อุดรธานี ขอนแก่น (ส่วนใหญ่เป็นลาวเวียงจันทน์)
- 3.3 กลุ่มจังหวัดนครพนม สกลนคร กาฬสินธุ์ (ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้ไท)
- 3.4 กลุ่มจังหวัดอุบลราชธานี ยโสธร ร้อยเอ็ด มุกดาหาร มหาสารคาม (ส่วนใหญ่เป็นลาวจำปาศักดิ์)

นอกจากกลุ่มคนไทยเชื้อสายลาวแล้ว ในภาคอีสานยังมีชนกลุ่มอื่น ๆ เช่น ข่า กระโซ่ กะเลิง ส่วย และเขมรสูง โดยเฉพาะคนไทยเชื้อสายเขมรนั้น กระจายกันอยู่ในบริเวณจังหวัดศรีสะเกษ สุรินทร์ และบุรีรัมย์ และมีประเพณีการทอผ้าที่สวยงามสืบทอดกันมาช้านาน โดยเฉพาะในจังหวัดสุรินทร์มีหมู่บ้านที่มีชื่อเสียงหลายหมู่บ้านทอผ้าชนิดต่าง ๆ เช่น ผ้าปูมแบบเขมร ผ้าหมี่โฮล ผ้าอัมปรม ผ้าลายสาคร เป็นต้น

4. การทอผ้าในภาคใต้ ภาคใต้มีแหล่งทอผ้าที่มีชื่อเสียงหลายแห่ง โดยเฉพาะแหล่งทอผ้ายกดิ้นเงินดิ้นทอง ซึ่งสันนิษฐานว่า ได้รับอิทธิพลจากชาวมุสลิม ชาวอาหรับ ที่มาค้าขายตั้งแต่สมัยโบราณ และต่อมาผ้ายกเงินยกทอง ได้กลายเป็นที่นิยมในหมู่ชนชั้นสูงของอาณาจักรไทย ในภาคกลาง บรรดาพวก

เจ้าเมือง และข้าราชการหัวเมืองภาคใต้ จึงต่างสนับสนุนให้ลูกหลาน และชาวบ้านทอกันอย่างเป็นล่ำเป็นสัน โดยเฉพาะที่เมืองนครศรีธรรมราช เมืองสงขลา และที่ตำบลพุมเรียง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ล้วนเคยเป็นแหล่งทอผ้าฝ้าย ที่มีชื่อเสียงมากในอดีต เป็นที่กล่าวขวัญถึง และนิยมกันมากในหมู่ขุนนาง สมัยอยุธยา ธนบุรี และรัตนโกสินทร์ ปัจจุบันผ้าฝ้ายเมืองนคร มีผู้บริจาคให้แก่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาตินครศรีธรรมราช และจัดแสดงให้ประชาชนชมอยู่ในห้องผ้าของพิพิธภัณฑ์จำนวนมาก แต่ช่างทอที่มีชื่อเสียงเสียชีวิตไปแล้วเป็นส่วนใหญ่ และมีผู้สืบทอดความรู้ไว้น้อยมากจึงไม่มีการทอกันเป็นล่ำเป็นสันเหมือน สมัยโบราณ

นอกจากผ้าฝ้ายดินเงินดินทองแล้ว ก็มีการทอผ้าพื้นบ้านพื้นเมืองใช้กันหลายแห่งในภาคใต้ เช่น ทอผ้าขาวม้า ผ้าฝ้ายยกดอก ผ้าหางกระรอก ผ้าโสร่ง ผ้าตาเล็ดงา เป็นต้น ปัจจุบันนี้ก็ได้มีการฟื้นฟูส่งเสริม และทอผ้า สำหรับใช้สอยในชีวิตประจำวันอยู่หลายแห่ง เช่น ที่เกาะยอ จังหวัดสงขลา และที่ตำบลพุมเรียง จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นต้น ดูรายละเอียดเพิ่มเติม ดังภาพที่ 2.5

ภาพที่ 2.5 ลายนกฮูก คลื่นน้ำ และปลา : ผ้าตีนจกเก่าของชาวบ้านล้านนา แถบอำเภอป่าอ้อ จังหวัดอุตรดิตถ์ หรือตำบลหาดเสี้ยว จังหวัดสุโขทัย แสดงลวดลายนกฮูก คลื่นน้ำและปลา (สารานุกรมสำหรับเยาวชน, 2561)

ภาพที่ 2.6 ลายเส้นตรง ลายซิกแซก ลายตะขอ (สารานุกรมสำหรับเยาวชน, 2561)

ภาพที่ 2.7 ลายฝนตก : ลวดลายผ้ามัดหมี่พื้นบ้านที่มีลักษณะเหมือนฝนตกหรือกองฟาง (สารานุกรมสำหรับเยาวชน, 2561)

ภาพที่ 2.8 ลายต้นไม้ : ผ้าไหมโฮลลายต้นไม้ (สารานุกรมสำหรับเยาวชน, 2561)

ภาพที่ 2.9 ลายพินปลา : ผ้าตีนจก ลายพินปลา (สารานุกรมสำหรับเยาวชน, 2561)

ภาพที่ 2.10 ลายพญานาคหรืองู และปราสาท : ผ้าขิดลายนาคและปราสาท (สารานุกรมสำหรับเยาวชน, 2561)

ภาพที่ 2.11 ผ้าขิดลายกากบาท (สารานุกรมสำหรับเยาวชน, 2561)

ภาพที่ 2.12 ผ้าขิดลายขนมเปียกปูน (สารานุกรมสำหรับเยาวชน. 2561)

ภาพที่ 2.13 ผ้าขิดลายนกฮูก (สารานุกรมสำหรับเยาวชน, 2561)

ภาพที่ 2.14 ลายนาคและปราสาท (สารานุกรมสำหรับเยาวชน, 2561)

ภาพที่ 2.15 ผ้าตีนจก ลายกากบาท (พระอาทิตย์) พระจันทร์ และนก (สารานุกรมสำหรับเยาวชน, 2561)

ภาพที่ 2.16 หมอนขิดลายพระอาทิตย์ ลายปราสาท ลายตากบ (สารานุกรมสำหรับเยาวชน, 2561)

ภาพที่ 2.17 ผ้าลายน้ำไหล (สารานุกรมสำหรับเยาวชน, 2561)

ภาพที่ 2.18 ผ้ามัดหมี่สุรินทร์ (สารานุกรมสำหรับเยาวชน, 2561)

ผ้าพื้นบ้านพื้นเมืองของไทยที่ทอกันตามท้องถิ่นต่าง ๆ ในปัจจุบันนี้เต็มไปด้วยลวดลาย และสัญลักษณ์ต่าง ๆ มากมาย ซึ่งผู้ใช้ผ้าในยุคปัจจุบันอาจไม่เข้าใจความหมาย และมองไม่เห็นคุณค่า ลวดลายและสัญลักษณ์เหล่านี้ บางลายก็มีชื่อเรียกสืบต่อกันมาหลายชั่วคน บางชื่อก็เป็นภาษาท้องถิ่น ไม่เป็นที่เข้าใจของคนไทยในภาคอื่น ๆ เช่น ลายเอี้ย ลายบักจัน ฯลฯ บางชื่อก็เรียกกันมาโดยไม่รู้ประวัติ เช่น ลายแมงมุม ลายปลาหมึก ซึ่งแม้แต่ผู้ทอก็อธิบายไม่ได้ว่าทำไมจึงเรียกชื่อนั้น บางลวดลายก็มีผู้ตั้งชื่อ ให้ใหม่ เช่น ลาย "ขอพระเทพ" เป็นต้น สัญลักษณ์ และลวดลายบางอย่าง ก็เชื่อมโยงกับคติและความเชื่อ ของคนไทยพื้นบ้าน ที่นับถือสืบต่อกันมาหลาย ๆ ชั่วอายุคน และยังสามารถเชื่อมโยง กับลวดลาย ที่ปรากฏอยู่ในศิลปะอื่นๆ เช่น บนจิตรกรรมฝาผนัง และสถาปัตยกรรม หรือบางที ก็มีกล่าวถึงในตำนาน พื้นบ้าน และในวรรณคดี เป็นต้น

บางลวดลายก็เป็นคติร่วมกับความเชื่อสากล และปรากฏอยู่ในศิลปะของหลายชาติ เช่น ลายขอ หรือลายกันหอย เป็นต้น ซึ่งนับว่าเป็นลายเก่าแก่แต่โบราณของหลาย ๆ ประเทศทั่วโลก หากเรารู้จัก สังเกต และศึกษาเปรียบเทียบแล้ว ก็จะเข้าใจลวดลาย และสัญลักษณ์ในผ้าพื้นเมือง ของไทยได้มากขึ้น และมองเห็นคุณค่าได้ลึกซึ้งขึ้น

เพื่อง่ายต่อการทำความเข้าใจ เราอาจจะแบ่งลวดลายต่าง ๆ ได้ดังนี้

1) ลวดลายต้นแบบ

ผ้าพื้นเมืองของไทยเกือบทุกผืนจะปรากฏลวดลายพื้นฐานบางลายอย่างซ้ำแล้วซ้ำเล่า ลวดลายเหล่านี้ เป็นลายง่าย ๆ ซึ่งปรากฏอยู่บนศิลปะพื้นบ้านประเภทอื่น ๆ เช่น เครื่องปั้นดินเผา เครื่อง จักสาน ฯลฯ ทั้งในประเทศไทย และในประเทศอื่น ๆ ลายที่ปรากฏอยู่บนผืนผ้าพื้นเมือง ของไทย อาจจะแยกได้ดังนี้

1.1) ลายเส้นตรง หรือเส้นขาด ในทางตรงยาว หรือทางขวาง เส้นเดียว หรือหลาย ๆ เส้น ขนานกัน

ลายเส้นตรงทางขวางเป็นลายผ้าที่ใช้กันทั่วไปในแถบล้านนาไทยมาแล้วแต่โบราณ จะเห็นได้จากจิตรกรรมวัดภูมินทร์ จังหวัดน่าน และวิหารลายคำ วัดพระสิงห์ จังหวัดเชียงใหม่

ลายเส้นตรงทางยาวมักพบในผ้านุ่งของคนไทยกลุ่มลาวโซ่ง ลาวพวน เป็นต้น ในภาคอีสาน ลายเส้นตรงยาวสลับกับลายอื่น ๆ จะปรากฏอยู่ในผ้ามัดหมี่ ทั้งไหมและฝ้าย และบ่อยครั้งเราจะพบผ้ามัดหมี่อีสาน เป็นลายเส้นต่อที่มีลักษณะเหมือนฝนตกเป็นทางยาวลงมา หรือที่ประดับอยู่ ในผ้าตีนจก เป็นเส้นขาดเหมือนฝนตก หรือลายเส้นขาดขวางเหมือนเป็นทางเดินของน้ำ เป็นต้น ลายเส้นตรงทั้งเส้นขวางและเส้นดิ่งนั้น ยังเป็นลวดลายที่พบในผ้าของลาว และกะเหรี่ยงอีกด้วย

1.2) ลายฟันปลา ลายนี้ปรากฏอยู่ตามเชิงผ้าของตีนจกและ ผ้าขิด ตลอดจนเป็นลายเชิงของซิ่นมัดหมี่ของผ้า ที่ทอในทุก ๆ ภาคของประเทศไทย ชาวบ้านทาง ภาคอีสานเรียกว่า "ลายเอี้ย" ลายฟันปลา อาจจะปรากฏในลักษณะทางขวาง หรือทางยาวก็ได้ บางครั้งจะพบผ้ามัดหมี่ที่ตกแต่งด้วยลายฟันปลา ทั้งผืนก็มี นอกจากนี้ผ้าของชาวเขาเผ่าม้งทาง ภาคเหนือ จะใช้ลายฟันปลาประดับผ้าอยู่บ่อย ๆ

1.3) ลายสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน หรือลายกากบาท เกิดจากการขีดเส้นตรงทางเฉียงหลาย ๆ เส้นตัดกัน ทำให้เกิดกากบาท หรือตารางสี่เหลี่ยม ขนมเปียกปูนหลาย ๆ รูปติดต่อกัน ลายนี้พบอยู่บนผ้าจก ผ้าขิด และผ้ามัดหมี่ โดยทั่วไปทุกภาคของไทย ในลาวและอินโดนีเซีย และบนพรหมตะวันออกกลาง ยังพบบนลวดลายผ้าของชาวเขา เผ่าม้ง กะเหรี่ยง ในประเทศไทย และสาธารณรัฐประชาชนจีนด้วย

1.4) ลายขดเป็นวงเหมือนกันหอย หรือตะขอ ลายนี้พบอยู่ทั่วไปเช่นกัน บนผ้าจก ผ้าขิด และผ้ามัดหมี่ของทุกภาค ชาวบ้านภาคเหนือ และภาคอีสานเรียกว่า "ลายผักกูด" ซึ่งเป็นชื่อของพืชตระกูลเฟิร์นชนิดหนึ่ง ในซาราวักของประเทศมาเลเซีย ก็เรียกว่าลาย "ผักกูด" เช่นกัน

ลวดลายต้นแบบทั้ง 4 ลายที่กล่าวมาข้างต้นนั้น เป็นลวดลายที่มีในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มาตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ และยังพบว่าเป็นลวดลายที่ตกแต่งอยู่บนภาชนะเครื่องปั้นดินเผาโบราณ ที่ขุดพบ ที่โคกพนม และที่บ้านเชียงอีกด้วย

ลายกันหอย (spiral) และลายตัวขอ (hook) เป็นลวดลาย และสัญลักษณ์ที่เก่าแก่มากในเอเชีย พบในบอเนียว และหมู่เกาะต่างๆ ในประเทศอินโดนีเซีย และพบในศิลปะของพวกเมารีในประเทศนิวซีแลนด์อีกด้วย

สำหรับที่บ้านเชียงก็พบหลักฐานสำคัญเป็นแม่พิมพ์ดินเผา เข้าใจว่าใช้กลิ้งพิมพ์ลายผ้า ซึ่งมีลายเป็นเส้นขวาง เส้นยาว และเส้นฟันปลาด้วย

2) ลวดลายที่พัฒนาจากต้นแบบจนเป็นภาพที่สื่อความหมายได้

จากลวดลายต้นแบบข้างต้น ซึ่งเป็นลายง่าย ๆ ที่มนุษย์อาจจะคิดขึ้นโดยธรรมชาติ ได้มีการพัฒนาประดิษฐ์เสริมต่อจนเป็นรูปร่างที่ชัดเจนขึ้น จนผู้ดูสามารถเข้าใจความหมายได้ ลวดลายที่พัฒนา จนสื่อความหมายได้ มีปรากฏอยู่ในผ้าพื้นเมืองของไทยอย่างมากมาย

2.1) จากเส้นตรง/เส้นขาด ได้มีการพัฒนาขึ้นมาเป็นลายที่เกี่ยวกับน้ำและความอุดมสมบูรณ์ต่างๆ ในชุมชนเกษตรกรรม

2.2) ลายพื้นปลา ได้มีการพัฒนาเป็นรูปต่างๆ

2.3) กากบาทและขนมเปียกปูน ได้มีการพัฒนาเป็นรูปลายต่างๆ

รูปขนมเปียกปูนภายในบรรจุรูปดาว 8 เหลี่ยม และภายในของดาว 8 เหลี่ยม มักจะมีกากบาทเส้นตรงอยู่ หรือบางทีก็ย่อลงเหลือขนมเปียกปูน กากบาทนั้นเป็นลายที่พัฒนาที่พบเห็นบ่อย ๆ ในตีนจก และชิตของล้านนา และในมัดหมี่ของภาคอีสาน นอกจากนี้ ยังพบในผ้าของหลายประเทศ เชื่อกันว่า ลวดลายดังกล่าวเป็นสัญลักษณ์ของดวงอาทิตย์ หรือโคมไฟ ในภาค อีสาน เรียกขานนี้ในมัดหมี่ว่า ลายโคม

ลายนี้มีลักษณะขนมเปียกปูนผสมกับลายขอ หรือขนมเปียก มีชายยื่นออกมา 8 ขา พบในผ้าตีนจกหรือชิต และมัดหมี่ เรียกชื่อกันต่าง ๆ เช่น ลายแมงมุม หรือลายปลาหมึก บางทีลายนี้ อาจจะมีขาเพียง 4 ขา เรียกว่า ลายปู

ปรากฏบนผ้ายกดอก หรือมัดหมี่ ซึ่งบางแห่งนิยมเรียกว่า ลายดอกแก้ว หรือลายดอกพิกุล

2.4) จากลายตัวขอหรือกันหอย ได้มีคนนำมาเป็นลายต่างๆ

ลายนี้ปรากฏอยู่ทั่วไปบนผ้าจกและชิตของไทยลื้อในภาคเหนือ และบนลายมัดหมี่ของภาคอีสาน มักจะเรียกว่า ลายขอหรือขอนาค เพราะต่อ ๆ มาพัฒนาเป็นลายนาคเกี่ยวหรือลายนาคชูสน

ลายนี้ปรากฏบนผ้าตีนจกของล้านนาเกือบทุกผืน มักจะเข้าใจว่า เป็นนกหรือหงส์หรือห่าน และมักจะปรากฏอยู่เป็นคู่ ๆ โดยมีลายเหมือนฝนตกอยู่ข้างบน และมีลายภูเขา หรือลายน้ำไหลอยู่ข้างล่างด้วย ลายนคนี้ยังปรากฏบนผ้าของไทยลื้อ เช่น ผ้าเช็ดหน้า

ลายนี้พบบ่อย ๆ ตามเชิงผ้าตีนจกของภาคเหนือและผ้าของชาวเขา และยังพบบ่อย ๆ บนผ้า และพรมของประเทศอื่นๆ ในประเทศไทยยังไม่ มีใครอธิบายลายนี้ไว้ชัดเจน นอกจากว่าเป็นลายที่พัฒนามาจากลายขอ หรือลายกันหอย บางคนเห็นว่าเป็นสัญลักษณ์ของกบและลูกอ๊อด

3) ลวดลายที่เชื่อมโยงกับคติความเชื่อของคนไทย

ลวดลายและสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในศิลปะผ้าทอไทยนั้น เชื่อกันว่า มีความเชื่อมโยงกับคติความเชื่อของคนไทย ที่สืบทอดกันมาแต่โบราณ เราอาจศึกษาเปรียบเทียบลวดลายสัญลักษณ์เหล่านี้ กับสัญลักษณ์อย่างเดียวกันที่ปรากฏอยู่ในศิลปะประเภทอื่น ๆ เช่น ในจิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม และแม้แต่ใน ตำนานพื้นบ้านที่เล่าขานสืบทอดกันมา หรือในวรรณกรรมต่าง ๆ ลวดลายที่เชื่อมโยงกับความ เชื่อพื้นบ้านไทยอย่างเห็นได้ชัด มีดังนี้

สัญลักษณ์งูหรือนาค งูหรือนาคปรากฏอยู่ในลายผ้าพื้นเมืองของคนไทยกลุ่มต่าง ๆ เกือบทุกภูมิภาคของประเทศ โดยเฉพาะในล้านนา และในอีสาน นอกจากนี้ยังพบในศิลปะของกลุ่มคนที่พูดภาษาตระกูลไท ที่อาศัยอยู่นอกดินแดนของไทยในปัจจุบัน เช่น ในสิบสองปันนา ในลาว อีกด้วย

นักวิชาการหลายคนเชื่อว่า งูหรือนาคเป็นสัญลักษณ์สำคัญร่วมกันของสังคมที่มีวัฒนธรรมน้ำ ดังนั้นงูหรือนาค จึงปรากฏอยู่ในศิลปะ และคติความเชื่อของหลาย ๆ ประเทศมาแต่โบราณกาล

ในศิลปะการทอผ้าของชาวไทยในล้านนา และในอีสาน แม้ในสิบสองปันนา ของสาธารณรัฐประชาชนจีน ในรัฐฉานของพม่า และในลาว ก็มักจะเต็มไปด้วยสัญลักษณ์งูหรือนาค ประดับประดาในที่ต่างๆ เช่น ในผ้าขิดของชาวไทยลื้อ ในจังหวัดน่าน และจังหวัดเชียงราย มักจะมีลายที่เรียกกันมากมายหลายชื่อ เช่น ลายงูลอย ลาย นาคปราสาท ลายขนาค ลายนาคกระโจม ในผ้า มัดหมี่ของอีสานก็มักจะมียูและลายนาคในชื่อ ต่าง ๆ กันอีก เช่น ลายนาคปัก ลายนาคเกี่ยว ลายนาคชูสน ฯลฯ

ในแถบลุ่มแม่น้ำโขง คนไทยและคนลาว ต่างมีความเชื่อสืบทอดกันมาเรื่องพญานาค ซึ่งอาศัยอยู่ที่เมืองบาดาล ใต้แม่น้ำโขง จนกระทั่งทุกวันนี้ผู้คนในแถบนี้อีกยังเชื่อว่า เวลามีนานบุญประเพณี เช่น งานไหลเรือไฟ พญานาคก็จะขึ้นมาเล่นลูกไฟด้วย ดังที่มีผู้เห็นลูกไฟขึ้นจากลำน้ำ ในช่วงเทศกาลงานไหลเรือไฟเป็นประจำเกือบทุกปี

สัญลักษณ์นกกหรือห่านหรือหงส์ นกกหรือหงส์เป็นสัญลักษณ์สำคัญที่ปรากฏอยู่ในศิลปะผ้าทอพื้นบ้าน ในภาคเหนือของไทยเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ก็มีปรากฏมากในผ้าทอมือของลาว สิบสองปันนา และในหมู่พวกคนไทในเวียดนาม

ในสถาปัตยกรรมล้านนา และล้านช้าง จะพบนกกหรือหงส์เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ประดับอยู่บนหลังคาโบสถ์ คู่กับสัญลักษณ์นาค หรือบางแห่งก็มีแต่หงส์ประดับอยู่ตามจุดต่าง ๆ ในวัด ในสิบสองปันนา สัญลักษณ์นกกหรือหงส์หรือนกยูง จะปรากฏอยู่ทั่วไปทั้งในจิตรกรรม สถาปัตยกรรม และบนผืนผ้า นกยูงเป็น สัญลักษณ์ที่รัฐบาลจีนปัจจุบันได้นำมาใช้เป็นสัญลักษณ์ของยูนาน และได้มีการประดิษฐ์นาฏลีลาสมัยใหม่ ซึ่งใช้แสดงเป็นสัญลักษณ์ของชาวไทยลื้อในสิบสองปันนา เรียกว่า ระเบ่านกยูง ในพม่า หงส์เป็นสัญลักษณ์ที่สำคัญ พบในศาสนสถาน และในโบราณวัตถุที่เกี่ยวข้องกับราชวงศ์พม่า ในผ้า ตินจกที่ทำด้วยฝ้ายจากหาดเสี้ยว ในอำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย จากอำเภอ น้ำอ่าง จังหวัดอุดรดิตถ์ จากอำเภอคูบัว จังหวัด ราชบุรี และขึ้นตินจกทั้งใหม่และฝ้ายของจังหวัด เชียงใหม่ รวมทั้งขึ้นที่มีตินจกดินเงินดินทอง ล้วนแต่เต็มไปด้วยสัญลักษณ์ นกคู่ หรือ หงส์คู่ กินน้ำร่วมกัน เป็นองค์ประกอบเล็ก ๆ ของตินจกแทบจะทุกชิ้น นอกจากนี้ในตุ่งหรือธงที่ชาวไทยพื้นเมือง แถบจังหวัดน่าน และเชียงราย ถวายวัดในงานบุญ มักจะมีลายปราสาท ลายต้นไม้ ฯลฯ ประดับอยู่เป็นลายใหญ่ ๆ แต่ก็จะต้องมีองค์ประกอบเป็นนกกหรือหงส์อยู่เป็นจำนวนมากเช่นกัน

หงส์นี้ตามคติไทย และคติฮินดู-พุทธ ถือว่าเป็นสัตว์ที่เกี่ยวข้องกับตำนานในศาสนา เช่น หงส์ เป็นพาหนะของพระพรหม เป็นต้น และในศิลปะไทยก็ถือว่าหงส์เป็นของสูง จึงได้เชิญมาเป็นสัญลักษณ์ของเรือพระราชพิธี คือ เรือสุพรรณหงส์ ซึ่งใช้ในพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ สิบสองปันนา ศิลปะการทอผ้าของไทยในภาคต่างๆ ที่ยังมีผู้สืบทอดเทคนิคการทอ อนุรักษ์ และพัฒนากันอยู่ ได้แก่ การทอลายขิด คือ การคัดเก็บยกเส้นด้าย ยืนพิเศษ ให้เกิดเป็นลวดลาย แล้วสอดเส้นด้ายพุ่งไปตลอดแนวของความกว้างของหน้าผ้า ทำให้เกิดลายขิดในแต่ละแถวเป็นลายขิดสีเดียวกัน

การยก เป็นเทคนิคการทอยกทำให้เห็นเด่นชัด มีลักษณะคล้ายกับการทอลายซิด แต่ใช้เส้นพุ่งพิเศษ เช่น ไหม ดิ้นเงิน ดิ้นทอง มีชาย มีเชิง ซึ่งขั้นตอนยุ่งยากกว่าผ้าทอลายซิดมาก

การจก เป็นเทคนิคการทอลวดลายบนพื้นผ้า ด้วยวิธีการเพิ่มด้ายพุ่งพิเศษเข้าไป ขณะที่ทอเป็นช่วง ๆ ไปติดต่อกันตลอดหน้ากว้างของผ้า กระทำโดยใช้ไม้หรือขนเม่นหรือนิ้วมือ ยกหรือจก ด้วยเส้นยืนขึ้น แล้วสอดเส้นพุ่งพิเศษต่อไป ตามจังหวะของลวดลาย สามารถสลับสีได้หลากหลายสี

การทอลายน้ำไหล เป็นเทคนิคการทอ แบบลายซิดธรรมดา แต่ใช้ด้ายหลากสีพุ่งเกาะ เกี่ยวกันเป็นช่วง ๆ ให้เกิดจังหวะของลายน้ำไหล เป็นลักษณะเฉพาะของชาวเมืองน่าน เรียกกรรมวิธีการทอนี้ว่า "ล้วง" แต่ชาวไทลื้อ อำเภอเชียงของ และเชียงคำ จังหวัดเชียงราย เรียกว่า"เกาะ" เทคนิคนี้อาจดัดแปลงพัฒนาเป็นลายอื่น ๆ เรียกว่า ลายผักแว่น ลายจรวด ฯลฯ เป็นต้น

การยกมุก เป็นเทคนิคการทอ โดยใช้เส้นยืนพิเศษเพิ่มบนที่ทอผ้า ลายยกบนผ้าเกิดจากการใช้ตะกอลอยยกด้ายยืนพิเศษ ลวดลายที่เกิดจากเทคนิคนี้คล้ายกันมากกับลวดลายที่เกิดจากเทคนิค จก แต่จะแยกไม่ได้เลยสำหรับผู้ที่ไม่เข้าใจเรื่องเทคนิคการทอผ้าที่ลึกซึ้ง ชาวไทยพวน ที่ตำบลหาดเสี้ยว จังหวัดสุโขทัย และที่ อำเภอ ลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ใช้เทคนิคนี้ในการทอ ส่วนที่เป็นตัว ขึ้น บางครั้งอาจจะนำเชิงขึ้นมาต่อ เป็นต้นจกเรียกว่า ขึ้นมุก

การมัดหมี่ เป็นเทคนิคการมัดเส้นพุ่ง หรือเส้นยืน ให้เป็นลวดลายด้วยเชือกกล้วย หรือเชือกฟาง ก่อนนำไปย้อมสี แล้วกรอด้วยให้เรียงตามลวดลาย ร้อยใส่เชือก แล้วนำมาทอ จะได้ลายมัดหมี่ที่เป็นทางกว้างของผ้า เรียกว่า มัดหมี่ ลเส้นพุ่ง ซึ่งเป็นที่นิยมในบ้านเรา มีการทำผ้ามัดหมี่เส้นยืนบ้างในบางจังหวัดเช่นจังหวัดเชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ราชบุรี เพชรบุรี ส่วนใหญ่เป็นผ้า ชาวเขาบางเผ่าใช้การทอสลักับลายซิด ซึ่งช่วย เพิ่มความวิจิตรงดงามให้แก่ผืนผ้า

2. ความหมายของผ้าฝ้ายทอมือ

ภาณุพงศ์ สอนคม (2554, เว็บไซต์) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ฝ้าย หมายถึง ส่วนที่ห่อหุ้มเมล็ดของต้นฝ้าย ต้นฝ้ายเจริญเติบโตได้ดีในแถบที่มีอากาศอุ่นชื้นและมีแดดจัด เมื่อผลฝ้ายแก่จัดจะแตกออกมีใยเป็นปุยขาว หรือที่เรียกว่า ปุยฝ้าย คุณสมบัติเนื้อนุ่ม โปร่งสบาย ระบายความร้อนได้ดี เนื่องจากฝ้ายมีช่องระหว่างเส้นใย จึงเหมาะกับสภาพอากาศในฤดูร้อน และเมื่อเปียกจะตากแห้งได้เร็ว การใช้ฝ้ายมาใช้งานทำได้โดยนำฝ้ายมาปั่นเป็นเส้นด้าย แล้วนำมาทอเป็นผืนผ้า

กระทรวงการคลัง (2555, เว็บไซต์) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ฝ้าย หมายถึง เป็นพืชไม้พุ่ม ต้นมีความทนทานต่อความแห้งแล้ง พันธุ์ฝ้ายที่ปลูกโดยทั่วไปมี 2ชนิด คือ พันธุ์ฝ้ายสีตุ่น ฝ้ายจะมีสีน้ำตาลอ่อน ๆ และฝ้ายพันธุ์สีขาว ฤดูกาลที่ปลูกฝ้ายในประเทศไทยในช่วงระยะเวลาเดือนพฤษภาคม เพื่อให้ต้นฝ้ายได้รับน้ำฝนในเดือนมิถุนายน ถึง เดือนสิงหาคม เมื่อเข้าสู่เดือนพฤศจิกายนถึงเดือนธันวาคมเป็นฤดูหนาว ฝ้ายจะแห้งเพราะมีความชื้นน้อย ช่วยให้ฝ้ายแห้งดีขึ้น

รัศมีแชน สังก์จันทร์ (2555, เว็บไซต์) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ฝ้าย (cotton) เป็นเส้นใยชนิดหนึ่งซึ่งใช้ในการทอผ้ามาแต่สมัยโบราณ สิ่งที่บ่งบอกให้รู้ว่ามีมนุษย์มีการปลูกฝ้ายและปั่นฝ้ายเป็นเส้นด้ายมานานแล้ว คือหลักฐานทางโบราณคดี ซึ่งขุดพบในซากปรักหักพังอายุประมาณ 3,000 ปี

ก่อนคริสตกาลที่แหล่งโบราณคดีโมฮันโจดาโร (Mohenjo daro) ซึ่งอยู่ในบริเวณแหล่งอารยธรรม
ลุ่มน้ำสินธุในเขตประเทศปากีสถานปัจจุบัน

อัมพัน เปลียเปรม (2546, เว็บไซต์) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ผ้าฝ้าย เป็นผ้าที่ใช้กันมาก
ที่สุดในบรรดาเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย เหมาะสมสำหรับการสวมใส่ในช่วงที่มีอากาศร้อนในฤดูร้อน หรือ
สามารถสวมใส่ได้ทุกวันกับประเทศที่ภูมิอากาศร้อนขึ้นทั้งปี เพราะในเนื้อเส้นใยฝ้ายนั้นสามารถซึมซับ
เหงื่อและระบายออกได้อย่างรวดเร็วและง่ายตาย ผ้าฝ้ายทำมาจากใยฝ้าย ซึ่งได้จากต้นฝ้าย
ที่สามารถปลูกขึ้นได้ดีในแถบที่มีอากาศอุ่นขึ้นและมีแดดจัด เมื่อผลฝ้ายแก่จัดแล้ว ผลจะแตกมีใย
เป็นปุยขาว จึงเก็บมาแยกเอาเปลือกและเมล็ดออก แล้วนำไปปั่นเป็นเส้นใยและเส้นด้าย จึงจะสามารถทอ
เป็นผืนผ้าได้แล้วจึงจะสามารถใช้ประโยชน์จากผ้าฝ้ายได้ โดยการนำมาตัดและเย็บเป็นเสื้อผ้า
เครื่องแต่งกายอย่างเช่น เสื้อยืด

สรุปได้ว่า ผ้าฝ้ายทอมือ หมายถึง การนำฝ้ายมาถักทอ สานเข้าด้วยกัน ทำให้เป็นผืน
โดยกระบวนการต่างๆ เช่น การขีด การขัด ด้วยฝ้ายธรรมชาติ โดยมีวิธีการย้อม 2 วิธี คือ ย้อมด้วยสี
จากธรรมชาติ ยกตัวอย่างเช่น สีจากเปลือกไม้ สีจากดอกไม้ และการย้อมจากสีทางวิทยาศาสตร์

3. วัสดุอุปกรณ์ในการทอผ้าฝ้ายทอมือ

การทอผ้าฝ้ายทอมือมีขั้นตอนในการทอ (รัศมีแข สงค์จันทร์, 2558, เว็บไซต์) ดังนี้

3.1 ฝ้าย อาจปลูกขึ้นเอง หรือจะซื้อสำเร็จรูป ซึ่งมีทั้งฝ้ายที่ย้อมสีสำเร็จและฝ้ายที่ต้องนำมา
ย้อมสีเอง แสดงได้ดังภาพที่ 2.19 – 2.20

ภาพที่ 2.19 ฝ้ายที่ปลูกขึ้นเอง (พิพิธภัณฑสถานผ้าทองคำ, 2555, เว็บไซต์)

ภาพที่ 2.20 ฝ้ายที่ซื้อสำเร็จรูป (อ้อยใจ นันทา, 2558, เว็บไซต์)

3.2 กี่ทอผ้า ปัจจุบันมี 2 ขนาด คือ กี่ขนาดใหญ่ใช้ทอผ้าที่มีความกว้างมาก เวลาทอต้องใช้คน 2 คน ช่วยกันพุ่งกระสวยไปมา ส่วนกี่ขนาดที่สองเป็นกี่ขนาดเล็กซึ่งใช้แรงงานของคนทอเพียงคนเดียว แสดงได้ดังภาพที่ 2.21

ภาพที่ 2.21 แสดงภาพกี่ทอผ้า (ดวง ทองคำช้อย, 2557, เว็บไซต์)

3.3 ฟืม ทำจากต้นไม้ยาวพอสมควรตามขนาดของกี่ มีด้ามสำหรับจับเพื่อใช้ดึงให้ฟืมดันฝ้ายเส้นพุ่งให้ติดกันแน่นเป็นผืน แสดงได้ดังภาพที่ 2.22

ภาพที่ 2.22 แสดงภาพฟืม (จุมพล จันทราพร, 2560, เว็บไซต์)

3.4 ไม้เหยียบ ทำจากไม้ไผ่หรือไม้สัก ขนาดกว้างประมาณ 2-3 นิ้ว ความยาวประมาณ 2-3 ฟุต สำหรับให้ผู้ทอเหยียบในขณะที่ทอเพื่อสลับเส้นฝ้าย ไม้เหยียบนี้จะอยู่ด้านล่างของกี่ เมื่อเหยียบไม้แล้วจะช่วยยกเส้นฝ้ายขึ้นลงเป็นลายขัดกัน จำนวนของไม้เหยียบจะขึ้นอยู่กับจำนวนเขาฟืมที่กำหนดลวดลายที่จะทอ แสดงได้ดังภาพที่ 2.23

ภาพที่ 2.23 แสดงภาพของไม้เหยียบ (สุพัตรา ยะปะตัง, 2560, เว็บไซต์)

3.5 กระจวย กระจวยเป็นอุปกรณ์ลักษณะยาวรี เจาะเป็นช่องตรงกลางเพื่อใส่หลอดไม้พันฝ้ายเจาะรูด้านข้าง ขนาดให้เส้นฝ้ายลอดผ่านได้ ปลายของกระจวยทั้งสองข้างอาจมนหรือแหลมตามลักษณะการใช้งาน ถ้าหัวมน เอาไว้ใช้สำหรับกักระตุก ส่วนหัวแหลมไว้สำหรับพุ่งด้วยมือ ในขณะที่ทอผู้ทอจะพุ่งกระจวยไปมา เพื่อให้เส้นฝ้ายที่พุ่งไป มา ไปขัดกับฝ้ายที่เป็นเส้นยืน แสดงดังได้ภาพที่ 2.24

ภาพที่ 2.24 แสดงภาพของกระจวย (จุมพล จันทราพร, 2560, เว็บไซต์)

3.6 หลอดไม้ ใช้สำหรับพันฝ้ายเส้นพุ่ง ในขณะที่ใช้งานจะนำไปเสียบกับกระจวย หลอดไม้ทำจากปล้องไม้ไผ่บง ซึ่งมีความหนาและทนกว่าไม้ไผ่ทั่วไป มีรูทะลุตลอดปล้องสำหรับเสียบเหล็กเพื่อยึดกับกระจวย แสดงดังภาพที่ 2.25

ภาพที่ 2.25 แสดงภาพของหลอดไม้ (การศึกษาศิลปกรรมท้องถิ่น, 2556, เว็บไซต์)

3.7 กงกวก เป็นอุปกรณ์สำหรับคลี่เส้นฝ้ายเพื่อให้ง่ายต่อการทำมาป็นใส่กระบอก แสดงได้ดังภาพที่ 2.26

ภาพที่ 2.26 แสดงภาพของกงกวก (การศึกษาศิลปกรรมท้องถิ่น, 2556, เว็บไซต์)

3.8 กระบอก โครงไม้เป็นอุปกรณ์สำหรับใช้พันฝ้าย แสดงได้ดังภาพที่ 2.27

ภาพที่ 2.27 แสดงภาพของกระบอก (อ้อยใจ นันตา, 2558, เว็บไซต์)

3.9 บันไดลิง บันไดลิงในอดีตมีลักษณะเป็นเกววัลย์ ที่มีลักษณะโค้งงอเหมือนบันได ปัจจุบันบันไดลิงหายาก จึงเปลี่ยนมาใช้ไม้ตอกตะปูห่างกันประมาณ 3 นิ้ว โดยตัดตะปูให้โค้งงอสำหรับเกี่ยวเส้นฝ้ายไว้และยังคงใช้ชื่อเรียกดังเช่นอดีต แสดงได้ดังภาพที่ 2.28

ภาพที่ 2.28 แสดงภาพของบันไดลิง (กงใจ โมศิริ, 2562, เว็บไซต์)

3.10 เพื่อขอ มีลักษณะเป็นโครงสร้างสี่เหลี่ยมผืนผ้า อาจทำจากไม้หรือเหล็กก็ได้ โดยปลายทั้งสองข้างตามแนวนอนมีด้ามเล็ก ๆ ยึดติดอยู่เป็นระยะ เป็นอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียงด้ายเส้นยืนตามความยาวที่ต้องการทอผ้า

3.11 เขี้ยวหมาหรือฟันปลา ทำจากไม้จริง ส่วนใหญ่เป็นไม้สัก เลื่อยเป็นซี่ ๆ คล้ายฟันของเลื่อย ใช้สำหรับแยกฝ้ายเส้นยืนไม่ให้พันกันและง่ายต่อการคลี่ฝ้ายออกเป็นผืน

3.12 ไม้หาบเขาและไม้หาบพิม ทำจากไม้ไผ่หรือไม้สักขนาดใหญ่ พาดขวางอยู่บนคานของกี่ในแนวเดียวกับเขาและพิม โดยใช้เชือกผูกโยงกับเขาและพิม เพื่อยึดกับกั้ให้มีความแข็งแรง เนื่องจากการทอใช้แรงในการดึงเขาขึ้นลงและดึงหรือตอกพิมเข้าออกในแนวนอน ในอดีตหลังจากการทอผ้าแล้วเสร็จในแต่ละวัน เจ้าของผลงานต้องนำผ้าที่อยู่ระหว่างการทอพร้อมอุปกรณ์การทอจากที่ทอผ้าทั้งหมดขึ้นไปเก็บบนเรือน เพื่อป้องกันการสูญหายจากการขโมยผ้า โดยใช้วิธีถอดอุปกรณ์การทอทั้งหมดจากที่ทอผ้ารวมกันไว้เป็นชุด หาบไว้บนไหล่แล้วเดินเข้าเรือน จึงเป็นชื่อเรียกของไม้หาบเขา หาบพิม

3.13 มะล้อ เป็นอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับกระตุกและดันกระสวยให้พุ่งไปมา ซึ่งประกอบด้วยไม้โยกขึ้นลง ซึ่งติดอยู่กับคานที่พาดขวางบนกั้ ไม้โยกมีการถ่วง 2 ข้าง มีแกนของไหมล้อซึ่งใช้เป็นที่จับสำหรับกระตุกไม้โยกขึ้นลง โดยผู้อยู่ข้างที่ผู้ทอมีความถนัด

3.14 หัวนก เดิมใช้ไม้เพราะเหล็กหายาก ปัจจุบันใช้รอกซึ่งหาได้ง่าย มีความทนทานแต่ละกั้จะใช้หัวนก 2 อัน ผูกไว้โยงกับด้ามซ้ายขวาของเขาพิมทั้งสองอัน และคล้องกับไม้หาบพิมด้านบน มีความสัมพันธ์กับไม้เหยียบ คือ เมื่อเหยียบไม้เพื่อลดเขาพิมอันหนึ่งลง เชือกที่คล้องผ่านรอกหรือหัวนก

จะดึงลงพร้อมกับการยกเขาฟืมอีกอันหนึ่งขึ้น เพื่อให้เกิดช่องว่างระหว่างด้ายเส้นพุ่งที่สลับกันสำหรับพุ่งกระสวยผ่านเข้าไปได้

3.15 ไม้สะป้าน สำหรับพันเนื้อผ้าที่ทอเสร็จแล้ว

3.16 เพียนปั่นด้าย เพียนปั่นด้ายเข้าหลอดหรือกงปั่นหลอดด้าย ปัจจุบันทำจากซีและวงล้อรถจักรยาน ใช้สำหรับกรอเส้นด้ายที่เป็นเส้นพุ่งใส่หลอดไม้ไผ่ที่จะนำไปใส่ในกระสวย

4. การทอผ้าฝ้ายทอมือ

การทอผ้า คือ การนำเส้นด้ายมาขัดกันให้เป็นลวดลาย เป็นการสานเช่นเดียวกับการจักสาน ใช้เส้นด้ายแทนเส้นตอก โดยซึ่งเส้นด้ายชุดหนึ่งเป็นเส้นหลัก เรียกว่า เส้นยืน แล้วใช้เส้นอีกชุดหนึ่งสอดตามแนวขวางของเส้นยืน เรียกว่า เส้นพุ่ง ขัดกันไปอย่างต่อเนื่องในลักษณะให้เส้นยืนยกขึ้นและข่มลงสอดขัดด้วยเส้นพุ่งสลับกันไปเรื่อยๆ เกิดลวดลายต่างๆ ขึ้น อาจกล่าวได้ว่าเส้นยืนเป็นโครงสร้างหลัก ส่วนเส้นพุ่งเป็นเส้นที่มาเติมให้เป็นผืนผ้า โดยมีกรรมวิธีที่ทำให้เกิดลวดลายในผ้าไทย ลวดลายจากกรรมวิธีการทอ เช่น จก ยก ขิด ขัด เป็นต้น การเตรียมเส้นด้ายก่อนทอ เช่น การมัดหมี่ เป็นต้น ลวดลายจากกรรมวิธีการทำลวดลายหลังจากเป็นผืนผ้า เช่น การย้อมการมัดย้อม เป็นต้น (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน, 2556, เว็บไซต์)

ซึ่งการทอผ้า ถือเป็นศิลปะและหัตถกรรมหรืองานฝีมืออย่างหนึ่งที่มีมาตั้งแต่สมัยโบราณ เป็นกรรมวิธีการผลิตผืนผ้าโดยใช้เส้นด้ายพุ่งและเส้นด้ายยืนมาขัดประสานกันจนได้เป็นผืนผ้า ทั้งนี้ต้องมีเครื่องมือในการทอ เรียกว่า หูก หรือกี่ โดยขั้นตอนการทอผ้าฝ้ายทอมือ มีขั้นตอน (สารานุกรมเสรี, 2561, เว็บไซต์) ดังต่อไปนี้

4.1 ขั้นตอนการทอผ้าฝ้าย

4.1.1 นำฝ้ายเป็นใจมาคลี่ออกใส่กงกัวกั้ว เพื่อนำไปพันใส่บาหลูกกัวกั้วฝ้าย แล้วนำมาเข็นหรือปั่นใส่กระบอกรหรือหลอดไม้ขนาดใหญ่ การปั่นฝ้ายใส่กระบอกร ถ้าต้องการเส้นด้ายที่มีเส้นใหญ่ อาจจะปั่นครั้งละ 2-3 ใจ ให้เส้นฝ้ายมารวมกัน ดังภาพที่ 2.29

ภาพที่ 2.29 แสดงการนำฝ้ายมาเข็นหรือปั่นใส่กระบอกร (ทอง ทองศร. 2559, เว็บไซต์)

4.1.2 นำกระบอกที่มีเส้นฝ้ายพันอยู่ไปเรียงตามลำดับ สีของเส้นฝ้ายเส้นยืนตามลวดลายที่จะทอ โดยนำมาเรียงครั้งละประมาณ 40 กระบอก จะได้เส้นฝ้ายยืนครั้งละ 40 เส้น แล้วนำแต่ละเส้นไปคล้องกับบันไดลิง เพื่อไม่ให้เส้นฝ้ายพันกันและขึ้นเพื่อขอต่อไป

4.1.3 นำฝ้ายเส้นพุ่งจากบันไดลิงมาขึ้นเพื่อขอ ซึ่งเพื่อขอจะทำหน้าที่สำหรับเรียงฝ้ายเส้นยืนตามความยาวที่ต้องการ และทำการสลับเส้นยืนสำหรับใช้กับตะกอลิ้นขึ้นเส้นลงด้านล่างของเพื่อขอเมื่อสิ้นสุด การเรียงเส้นฝ้ายจะนำแต่ละเส้นมาม้วนเพื่อให้เกิดลักษณะของการสลับเส้น สำหรับการทอเป็นเส้นขึ้นเส้นลงที่ด้านล่างขาวของเพื่อขอ

4.1.4 นำกลุ่มฝ้ายเส้นยืนจากเพื่อขอมาขึ้นก็ แล้วคลี่ฝ้ายเส้นยืนตามที่ได้กำหนดไว้ โดยใช้เขี้ยวหมาหรือฟันปลาเป็นตัวช่วยในการสางเส้นฝ้ายแต่ละกลุ่มเส้นออกจากกัน เส้นด้ายในการทอหลายหนึ่งเพื่อแยกเส้นด้ายในการนำไปสับฝ้ายกับเขาฟิม

4.1.5 หากทอหลายเดิมที่เคยทอมา ก็จะนำฝ้ายเส้นยืนใหม่มาต่อกับเศษผ้าฝ้าย หรือเชิงชายที่ตัดมาจากการทอครั้งก่อนที่เรียกว่า"เครือ"เมื่อทอผ้าเสร็จแล้ว ช่างทอจะตัดผ้าที่ทอแล้วออกจากก็ โดยคงเหลือเศษผ้าฝ้ายหรือเชิงชายจากการทอให้ติดอยู่กับตะกอลิ้นและฟิม เพื่อเป็นต้นแบบของลาย หากจะมีการทอหลายนั้นในครั้งต่อไป เพื่อให้การสับต่อลายทำได้ง่ายขึ้น เพราะถ้าไม่เก็บไว้ การเริ่มต้นขึ้นลายใหม่จะมีความยากลำบากมาก ดังนั้นช่างทอจึงต้องเก็บลายไว้ทุกเครือ เนื่องจากเส้นยืนมีความยาวมากก่อนทอหรือเมื่อทอไปได้สักระยะหนึ่ง เส้นยืนอาจจะพันกันได้ ดังนั้นจึงต้องคอยคลี่จัดเส้นยืนออกไม่ให้พันกัน

4.1.6 หลังจากการสับลายแล้ว สามารถเริ่มกระบวนการทอได้ โดยการเหยียบไม้เหยียบเพื่อยกเขาฟิมขึ้นลง แล้วพุ่งกระสวยสอดเข้าไปในช่องว่างระหว่างเส้นยืน ให้เส้นพุ่งพุ่งไปซัดกับเส้นยืน และใช้ฟิมดันให้เส้นพุ่งอัดเรียงกันแน่น แล้วใช้เท้าเหยียบไม้เหยียบให้ตะกอลิ้นสลับขึ้นลง และพุ่งกระสวยกลับไปกลับมาซัดกับเส้นยืน หลังจากที่พุ่งเส้นพุ่ง ไป มา และใช้ฟิมดันให้เส้นพุ่งแน่นหลาย ๆ ครั้ง ก็จะได้ผ้าทอเป็นผืน แล้วนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ต่อไป

ภาพที่ 2.30 การทอผ้าตามลายที่ต้องการ (Nammorn Design, 2561)

ภาพที่ 2.31 การนำเส้นด้ายมากรอใส่หลอด (Nammorn Design, 2561)

ภาพที่ 2.32 นำเส้นด้ายที่กรอแล้วไว้ใส่หลอด (Nammorn Design, 2561)

ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบัญชี

เป็นหาแนวทางร่วมกันในการพัฒนาระบบบัญชีให้เหมาะสมกับลักษณะของกิจการสิ่งสำคัญและจำเป็นในการที่จะขับเคลื่อนให้การพัฒนาการพัฒนาระบบบัญชีในกลุ่มทอผ้า ที่สำคัญนั้นประกอบด้วย ระบบบัญชีที่ถูกต้อง ที่จะต้องพัฒนาให้เหมาะกับขนาดธุรกิจ ไม่มีความยุ่งยากซับซ้อนมากเกินไปจนความจำเป็นในการใช้ประโยชน์จากข้อมูลทางการบัญชี ซึ่งระบบบัญชี

1. ความหมายของการบัญชี

จากการค้นคว้าเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีนักวิชาการ และนักวิจัยหลายท่านให้คำนิยามและความหมายของการบัญชี ไว้ดังนี้

ธารี หิรัญรัมย์ และคณะ (2549) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบัญชี หมายถึง ศิลปะการจดบันทึกรายการหรือเหตุการณ์สำคัญทางการเงินไว้ในรูปเงินตรา ตลอดจนการจัดประเภท สรุปผล และความหมายของรายการที่จดบันทึก

อรุณี อย่างธารา และคณะ (2554) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบัญชี หมายถึง การคัดเลือก การจดบันทึก การจำแนก การสรุปผล และการจัดทำรายงานทางการเงิน โดยใช้หน่วยวัดเป็นเงินตรา รวมถึงการแปลความหมายของรายงานเกี่ยวกับการเงินดังกล่าวเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง

เขาวลัย พงศ์ผาติโรจน์ และ วรศักดิ์ ทุมมานนท์ (2552) อ้างถึง สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในสหรัฐอเมริกา ได้ให้ความหมายไว้ การบัญชี หมายถึง ศิลปะของการจดบันทึกรายการ หรือเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเงินไว้รูปแบบเงินตรา จัดแยกหมวดหมู่ของรายการที่บันทึก สรุปผลและวิเคราะห์ความหมายของรายการที่ได้จดบันทึกไว้ โดยจัดทำในรูปของรายงานทางการเงิน

สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย (2538) ได้ให้ความหมายของการบัญชีไว้ดังนี้ การบัญชี (Accounting) หมายถึง ศิลปะของการเก็บรวบรวม บันทึก จำแนก และทำสรุปข้อมูลอันเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจในรูปตัวเงิน ผลงานขั้นสุดท้ายของการบัญชีก็คือการให้ข้อมูลทางการเงิน ซึ่งเป็นประโยชน์แก่บุคคลหลายฝ่าย และผู้ที่สนใจในกิจกรรมของกิจการ

สมาคมผู้สอบบัญชีรับอนุญาตของประเทศสหรัฐอเมริกา (2538) ได้ให้ความหมายของการบัญชีไว้ดังนี้ การบัญชี หมายถึง ศิลปะของการจดบันทึก การจำแนกให้เป็นหมวดหมู่ และการสรุปผลสิ่งสำคัญในรูปตัวเงิน รายการ และเหตุการณ์ต่างๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับทางการเงิน รวมทั้งการแปลความหมายของผลการปฏิบัติดังกล่าวด้วย

จากความหมายของการบัญชีที่มีผู้ให้ความหมายไว้หลากหลาย ดังนั้นกลุ่มของผู้วิจัยจึงกำหนดความหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า การบัญชี หมายถึง การนำเอาข้อมูลทางการเงินที่เก็บรวบรวมไว้ มาวิเคราะห์ บันทึก จัดหมวดหมู่และจัดทำรายงานทางการเงิน เพื่อนำข้อมูลจากรายงานทางการเงินไปใช้ประโยชน์และใช้ตัดสินใจในการบริหารงานต่อไปและยังเป็นประโยชน์แก่บุคคลหลายฝ่าย และผู้ที่สนใจในกิจกรรมของกิจการ

การบันทึกบัญชี ถือว่ามีความสำคัญมากในการประกอบธุรกิจ ที่ทุกธุรกิจจะต้องปฏิบัติ เนื่องจากการมีข้อมูลและการวางระบบบัญชีดี ถูกต้อง เชื่อถือได้ จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่เจ้าของกิจการในการนำไปใช้ในการบริหารจัดการองค์กร ทั้งในด้านการบริหารสินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของเจ้าของให้เกิดประโยชน์สูงสุด และอย่างคุ้มค่า คุ้มทุน ส่วนอื่นที่ต้องเกี่ยวข้องดังนั้นหากกิจการพัฒนาระบบบัญชีของกิจการให้เกิดความน่าเชื่อถือ เกิดความเชื่อมั่น จะสามารถทำให้การประกอบธุรกิจประสบความสำเร็จ และยังสามารถนำมาเป็นข้อมูลในการบริหารค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น และยังสามารถวางแผนทำกำไรให้เป็นไปตามที่กิจการต้องการ ได้ด้วย (สัจวัฒน์ วรโยธาและคณะ, 2561) สิ่งสำคัญและจำเป็นในการที่จะขับเคลื่อนให้ การทำการพัฒนาระบบบัญชีในกลุ่มทอผ้า ที่สำคัญนั้นประกอบด้วย ระบบบัญชีที่ถูกต้อง ที่จะต้องพัฒนา ให้เหมาะสมกับขนาดธุรกิจ ไม่มีความยุ่งยากซับซ้อนมากเกินไปจนความจำเป็นในการใช้ประโยชน์จากข้อมูล ทางการบัญชี ซึ่งระบบบัญชี ควรมีองค์ประกอบ ดังภาพ ที่ 2.33

ภาพที่ 2.33 องค์ประกอบของระบบบัญชี (สัจวัฒน์ วรโยธาและคณะ, 2561)

1. การสร้างความรู้ความเข้าใจ (Creating knowledge)

สิ่งสำคัญในการพัฒนา นั่นคือ ผู้ประกอบการมีความพร้อมและเล็งเห็นความสำคัญ และมุ่งมั่นที่จะไปใช้ประโยชน์ในการประกอบกิจการ ซึ่งทัศนคติ คือความพร้อมที่จะแสดงออก ในลักษณะใดลักษณะหนึ่งที่จะเป็นการสนับสนุนหรือต่อต้านสถานการณ์บางอย่างบุคคลบางคนหรือ สิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นสิ่งที่เกิดจากการสะสมประสบการณ์ในอดีตที่จัดเรียงเป็นระบบโดยจะสะท้อนออกมาเมื่อ ปัจจุบันบุคคลเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ ๆ

1.1 ความหมายของความรู้ความเข้าใจ

มาโนช เวชพันธ์ (2532) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความรู้ (Knowledge) หมายถึง การเรียนรู้ที่เน้นถึงการจำและการระลึกได้ถึงความคิด วัตถุ และปรากฏการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นความจำที่เริ่มจาก สิ่งง่าย ๆ ที่เป็นอิสระแก่กัน ไปจนถึงความจำในสิ่งที่ยู่ยากซับซ้อนและมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน

เบนจามินบลูม (Benjamin S. Bloom อ้างถึงในอักษร สวัสดิ์, 2542) ได้ให้ความหมาย ไว้ว่า ความรู้ หมายถึง เรื่องที่เกี่ยวกับการระลึกถึงสิ่งเฉพาะ วิธีการและกระบวนการต่าง ๆ รวมถึงแบบ กระบวนการของโครงการมีวัตถุประสงค์ในด้านความรู้ โดยเน้นในเรื่องของกระบวนการทางจิตวิทยาของ ความจำอันเป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงเกี่ยวกับการจัดระเบียบ

อุทุมพร ทองอุไทย (2523) ให้ความหมายไว้ว่า ความรู้ หมายถึง พฤติกรรมและสภาพ การต่าง ๆ ซึ่งเน้นการจำไม่ว่าจะเป็นการระลึกถึงหรือการระลึกได้ก็ตาม เป็นสภาพการณ์ ที่เกิดขึ้นสืบ เนื่องมาจากการเรียนรู้ โดยเริ่มต้นจากการรวมสาระต่างๆ เหล่านั้น จนกระทั่งพัฒนาไปสู่ขั้นที่มีความ สลับซับซ้อนยิ่งขึ้นไป ความเข้าใจ หมายถึง ขั้นตอนสำคัญของการสื่อความหมาย โดยอาศัยความสามารถ ทางสมองและทักษะ ซึ่งอาจกระทำโดยใช้ปากเปล่า ข้อเขียน ภาษา หรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ โดยทำความเข้าใจ ซึ่งประกอบด้วยการแปล การตีความหมายและการสรุปอ้างอิง

จากความหมายของการบัญชีที่มีผู้ให้ความหมายไว้หลากหลาย ดังนั้นกลุ่มของผู้วิจัย จึงกำหนดความหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ว่าสรุปได้ว่า ความรู้ความเข้าใจ หมายถึง การสะสม ประสบการณ์ ความทรงจำ ข้อมูลต่าง ๆ ที่บุคคลใดเก็บไว้ในสมอง โดยสามารถนำออกมาใช้ได้ ในการ ให้ข้อมูล อธิบายหรือความสามารถในการแปลความหมายซึ่งสามารถวัดความรู้ความเข้าใจได้จาก การ ระลึก

1.2 ระดับของความรู้

ความรู้ตามระดับต่างๆรวม 6 ระดับ ซึ่งอาจพิจารณาจากระดับความรู้ในขั้นต่ำ ไปสู่ระดับความรู้ในระดับความรู้สูงขึ้นไป แจกแจงรายละเอียดของแต่ละระดับไว้ดังนี้ (โสภณ เกศกนกฤทธา, 2562, เว็บไซต์)

1.2.1 ความรู้ (Knowledge) เป็นการเรียนรู้ที่เน้นถึงการจำและการระลึกได้ ถึงความคิด วัตถุ และปรากฏการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นความจำที่เริ่มจากสิ่งง่าย ๆ ที่เป็นอิสระแก่กัน ไปจนถึงความจำในสิ่งที่ยู่ยากซับซ้อนและมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน

1.2.2 ความเข้าใจหรือความคิดรวบยอด (Comprehension) เป็นความสามารถทางสติปัญญาในการขยายความรู้ ความจำ ให้กว้างออกไปจากเดิมอย่างสมเหตุสมผล การแสดงพฤติกรรมเมื่อเผชิญกับสื่อความหมายและความสามารถในการแปลความหมาย การสรุปหรือการขยายความสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

1.2.3 การนำไปปรับใช้ (Application) เป็นความสามารถในการนำความรู้ ความเข้าใจหรือความคิดรวบยอด (Comprehension) ในเรื่องใดๆ ที่มีอยู่เดิมไปแก้ไขปัญหาที่แปลกใหม่ของเรื่องนั้น โดยการใช้ความรู้ต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิธีการและความคิดรวบยอดมาผสมผสานกับความสามารถในการแปลความหมายการสรุปหรือการขยายความสิ่งนั้น

1.2.4 การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นความสามารถและทักษะที่สูงกว่าความเข้าใจและการนำไปปรับใช้โดยมีลักษณะเป็นการแยกแยะสิ่งที่พิจารณาออกเป็นส่วนย่อยที่มีความสัมพันธ์กันรวมทั้งการสืบค้นความสัมพันธ์ของส่วนต่างๆ เพื่อดูว่าส่วนประกอบปลีกย่อยนั้นสามารถเข้ากันได้หรือไม่ อันจะช่วยให้เกิดความเข้าใจต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างแท้จริง

1.2.5 การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นความสามารถในการรวบรวมส่วนประกอบย่อยๆ หรือส่วนใหญ่ๆ เข้าด้วยกันเพื่อให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกับการสังเคราะห์จะมีลักษณะเป็นกระบวนการรวบรวมเนื้อหาสาระของเรื่องต่างๆ เข้าไว้ด้วยกัน เพื่อสร้างรูปแบบหรือโครงสร้างที่ยังไม่ชัดเจนขึ้นมาก่อน อันเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์ภายในขอบเขตของสิ่งที่กำหนด

1.2.6 การประเมินผล (Evaluation) เป็นความสามารถในการตัดสินใจเกี่ยวกับ ความคิด ค่านิยม ผลงาน คำตอบ วิธีการและเนื้อหาสาระเพื่อวัตถุประสงค์บางอย่าง โดยมีการกำหนดกฎเกณฑ์ (Criteria) เป็นฐานในการพิจารณาตัดสิน การประเมินผล จัดว่าเป็นขั้นตอนที่สูงสุดของพุทธลักษณะ (Characteristics of cognitive domain) ที่ต้องใช้ความรู้ความเข้าใจการนำไปปรับใช้การวิเคราะห์และการสังเคราะห์เข้ามาพิจารณาประกอบกันเพื่อทำการประเมินผลสิ่งหนึ่งสิ่งใด

1.3 ความรู้ความเข้าใจในการทำบัญชี

ในการพัฒนาแนวทางการทำบัญชีได้อย่างถูกต้องได้นั้น ผู้ประกอบการจะต้องมีความรู้พื้นฐาน ที่จะต้องนำไปประยุกต์ใช้ เกี่ยวกับบัญชีการเงินและบัญชีบริหาร ดังนี้

1.3.1 ความรู้ความเข้าใจในการจัดทำบัญชีตามหลักการบัญชีทั่วไป

ซึ่งผู้ประกอบการเหล่านี้โดยส่วนใหญ่แล้ว หากยังไม่จดทะเบียนบริษัท ก็จะทำธุรกิจในรูปแบบของบุคคลธรรมดา สำหรับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ผู้ประกอบธุรกิจเหล่านี้สามารถเลือกหักค่าใช้จ่ายในการคำนวณเงินได้สุทธิเพื่อเสียภาษีได้ 2 รูปแบบคือ อัตราเหมา หรือหักตามจริง หากผู้ประกอบการท่านใดต้องการหักค่าใช้จ่ายตามจริง กรมสรรพากรกำหนด ให้ผู้ประกอบการที่ทำธุรกิจในรูปแบบบุคคลธรรมดาที่ไม่ได้จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มจัดทำบัญชีแสดงรายได้และรายจ่ายประจำวัน ในการประกอบธุรกิจ อย่างน้อยกิจการต้องสามารถลงรายรับ-รายจ่ายได้ โดยอาจใช้แบบฟอร์มดังภาพ โดยอาจมีการกำหนดรายละเอียดของการทำบัญชีดังนี้

1) รายงานเงินสดรับ-จ่าย ต้องมีรายการและข้อความอย่างน้อยตามรูปแบบที่กรมสรรพากรกำหนด ซึ่งผู้ประกอบการสามารถเพิ่มช่องรายการให้เหมาะสมกับธุรกิจได้ ดังภาพที่ 2.34

รายงานเงินสดรับ-จ่าย

ชื่อผู้ประกอบการ.....เลขประจำตัวประชาชน.....

ชื่อสถานประกอบการ.....เลขประจำตัวผู้เสียภาษี.....

วันเดือนปี	รายการ	รายรับ (บาท)	รายจ่าย(บาท)				หมายเหตุ
			ซื้อสินค้า		ค่าใช้จ่ายอื่นๆ		

ภาพที่ 2.34 ตัวอย่างรายงานเงินสดรับ-จ่าย (กรมสรรพากร, 2561)

2) ต้องจัดทำเป็นภาษาไทย หากจัดทำเป็นภาษาต่างชาติให้มีภาษาไทยกำกับ

3) ต้องลงรายการรับ-จ่าย ภายใน 3 วันทำการนับแต่วันที่มียารายได้หรือรายจ่าย

4) รายการที่นำมาลงในรายงานเงินสดรับ-จ่ายต้องมีเอกสารประกอบการลงรายงาน เช่น ใบกำกับภาษีหรือใบเสร็จรับเงินการลงรายการรายรับและรายจ่ายสามารถลงเป็นยอดรวมของวัน โดยมีเอกสารประกอบรายรับ-รายจ่ายนั้น หรือลงแยกเป็นรายการก็ได้ครบรายจ่ายที่นำมาลงในรายงานรายรับ-รายจ่าย ต้องเป็นรายจ่ายที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการประกอบธุรกิจ ต้องไม่เป็นรายจ่ายส่วนตัวสำหรับภาษีซื้อ ที่เกิดจากรายจ่ายนั้น สามารถนำมาลงเป็นต้นทุนของสินค้า หรือค่าใช้จ่ายได้ทั้งจำนวน เพราะผู้ประกอบการไม่ได้อยู่ในระบบภาษีมูลค่าเพิ่มหากมีการขายสินค้า/ให้บริการ ซื้อสินค้า หรือจ่ายค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เป็นเงินเชื่อ ให้บันทึกการรายการนั้นในวันที่ได้รับชำระ หรือจ่ายชำระ โดยอธิบายเพิ่มเติมในช่องหมายเหตุ

5) สรุปยอดรายรับ-รายจ่ายทุกๆ เดือนเพื่อเป็นหลักฐานประกอบการยื่นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

1.3.2 ความรู้ความเข้าใจการจัดทำบัญชีต้นทุน

ส่วนประกอบของต้นทุนที่ใช้ในการผลิตสินค้าหรือผลิตภัณฑ์แต่ละชนิด (Cost of a Manufactured Product) จะประกอบด้วยวัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายการผลิต ซึ่งถ้าพิจารณาในด้านทรัพยากรที่เป็นส่วนประกอบของสินค้า (อนุรักษ์ ทองสุโขวงศ์, 2548, เว็บไซต์) ดังนี้

1) วัตถุดิบ (Materials) วัตถุดิบนับว่าเป็นส่วนประกอบสำคัญของการผลิตสินค้าหรือผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปโดยทั่วไป ซึ่งต้นทุนที่เกี่ยวกับการใช้วัตถุดิบในการผลิตสินค้าอาจจะถูกแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1.1) วัตถุดิบทางตรง (Direct materials) หมายถึง วัตถุดิบหลักที่ใช้ในการผลิต และสามารถระบุได้อย่างชัดเจนว่าใช้ในการผลิตสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งในปริมาณและต้นทุนเท่าใด รวมทั้งจัดเป็นวัตถุดิบส่วนใหญ่ที่ใช้ในการผลิตสินค้าชนิดนั้น ๆ เช่น ไม้แปรรูปจัดเป็นวัตถุดิบทางตรงของการผลิตเฟอร์นิเจอร์ ผ้าที่ใช้ในอุตสาหกรรมเสื้อผ้า ยางดิบที่ใช้ในการผลิตยางรถยนต์ แร่เหล็กที่ใช้ในอุตสาหกรรมถลุงเหล็ก กระจกที่ใช้ในธุรกิจสิ่งพิมพ์ เป็นต้น

1.2) วัตถุดิบทางอ้อม (Indirect materials) หมายถึง วัตถุดิบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยทางอ้อมกับการผลิตสินค้า แต่ไม่ใช่วัตถุดิบหลักหรือวัตถุดิบส่วนใหญ่ เช่น ตะปู กาว กระจกทรายที่ใช้เป็นส่วนประกอบของการทำเครื่องหนังหรือเฟอร์นิเจอร์ น้ำมันหล่อลื่นเครื่องจักร เส้นด้ายที่ใช้ในการตัดเย็บเสื้อผ้า เป็นต้น โดยปกติแล้ว วัตถุดิบทางอ้อมอาจจะถูกเรียกว่า วัสดุโรงงาน ซึ่งจะถือเป็นค่าใช้จ่ายการผลิตชนิดหนึ่ง

2) ค่าแรงงาน (Labor) ค่าแรงงาน หมายถึง ค่าจ้างหรือผลตอบแทนที่จ่ายให้แก่ลูกจ้างหรือคนงานที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้า โดยปกติแล้วค่าแรงงานจะถูกแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ ค่าแรงงานทางตรง (Direct labor) และค่าแรงงานทางอ้อม (Indirect labor)

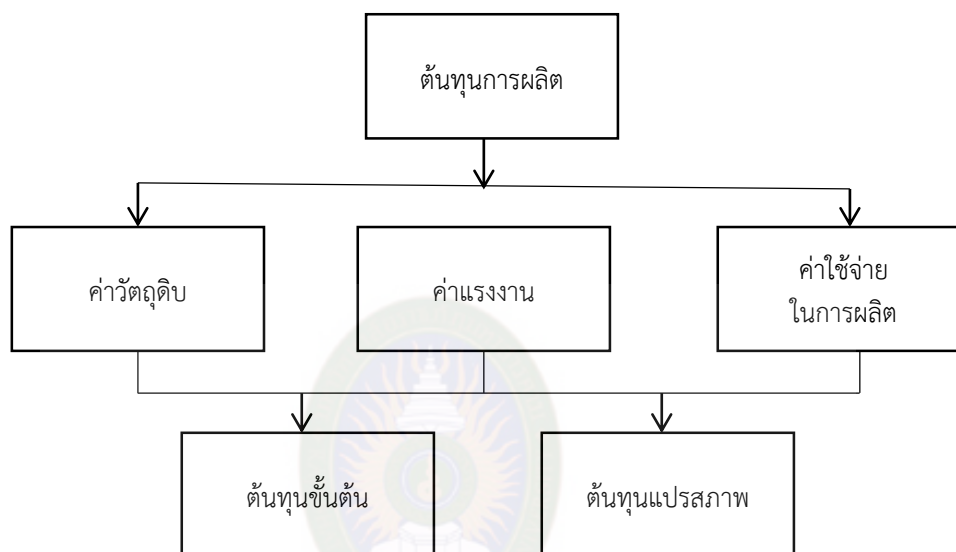
2.1) ค่าแรงงานทางตรง (Direct labor) หมายถึง ค่าแรงงานต่าง ๆ ที่จ่ายให้แก่คนงานหรือลูกจ้างที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าสำเร็จรูปโดยตรง รวมทั้งเป็นค่าแรงงาน ที่มีจำนวนมากเมื่อเทียบกับค่าแรงงานทางอ้อมในการผลิตสินค้าหน่วยหนึ่ง ๆ และจัดเป็นค่าแรงงานส่วนสำคัญในการแปรรูปวัตถุดิบให้เป็นสินค้าสำเร็จรูป เช่น คนงานที่ทำงานเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องจักรที่ใช้ในการผลิต ก็ควรถือเป็นแรงงานทางตรง พนักงานในสายการประกอบ เป็นต้น

2.2) ค่าแรงงานทางอ้อม (Indirect labor) หมายถึง ค่าแรงงานที่ไม่เกี่ยวข้อง กับค่าแรงงานทางตรงที่ใช้ในการผลิตสินค้า เช่น เงินเดือนผู้ควบคุมโรงงาน เงินเดือนพนักงานทำความสะอาดอาคารเครื่องจักร และโรงงาน พนักงานตรวจสอบคุณภาพ ช่างซ่อมบำรุง ตลอดจนต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับคนงาน เช่น ค่าภาษีที่ออกให้ลูกจ้าง สวัสดิการต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งค่าแรงงานทางอ้อมเหล่านี้ จะถือเป็นส่วนหนึ่งของค่าใช้จ่ายการผลิต

3) ค่าใช้จ่ายการผลิต (Manufacturing Overhead) หมายถึง แหล่งรวบรวมค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าซึ่งนอกเหนือจากวัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง เช่น วัตถุดิบทางอ้อม ค่าแรงงานทางอ้อม ค่าใช้จ่ายในการผลิตทางอ้อมอื่น ๆ ได้แก่ ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าเช่า ค่าเสื่อมราคา

ค่าประกันภัย ค่าภาษี เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามค่าใช้จ่ายเหล่านี้ก็ต้องเป็นค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการผลิตในโรงงานเท่านั้น ไม่รวมถึงเงินเดือน ค่าเช่า ค่าไฟฟ้า ค่าเสื่อมราคา ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานในสำนักงาน ดังนั้น ค่าใช้จ่ายการผลิตจึงถือเป็นที่ยรวมของค่าใช้จ่ายในการผลิตทางอ้อมต่าง ๆ (Cost pool of indirect manufacturing costs)

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปองค์ประกอบของต้นทุนการผลิต ได้ดังภาพที่

ภาพที่ 2.32 การจำแนกต้นทุนตามความสำคัญและลักษณะของต้นทุนการผลิต (มนตรีพิชญ์ ตั้งเอกจิต และ เอื้อบุญ เอกะสิงค์, 2561, เว็บไซต์)

2. การเสริมสร้างการจัดทำบัญชี (reinforce Accounting)

การที่จะทำให้การทำบัญชีของกลุ่มทอผ้าเป็นไปด้วยดีนั้นจะต้องได้รับการสนับสนุนจากหลายฝ่าย ในเรื่องของการอบรมให้ความรู้ เนื่องจากผู้ประกอบการไม่ได้จบบัญชี และมีความรู้ไม่เพียงพอ ดังนั้นการสนับสนุนการส่งเสริม และการจัดอบรม ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะทำให้อุปกรณ์ดังกล่าวหมดไป จากผลการวิจัยของ นัฐกานต์ ทิพย์โสสถ (2556) พบว่า ขาดความรู้ ความ เข้าใจในการจัดบัญชีครัวเรือน ไม่มีการบันทึกบัญชีครัวเรือนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ การทำบัญชีครัวเรือน มีความยุ่งยาก เสียเวลา ไม่สามารถจดจำรายการ รายรับ-รายจ่ายที่เกิดขึ้นในแต่ละวันได้ ขาดประสบการณ์ใน การจัดทำบัญชีครัวเรือน เกิดความเบื่อหน่าย ซ้ำซาก ไม่เห็นความสำคัญของการทำบัญชีครัวเรือน อ่าน/เขียน หนังสือไม่ออก ทำให้จดบันทึกการใช้จ่ายครัวเรือนไม่ได้

ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หน่วยงานภาครัฐมีหน้าที่เสริมสร้างศักยภาพชุมชน การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและการสร้างความเข้มแข็งการเงินฐานรากตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ มีสิทธิในการจัดการทุนที่ดินและทรัพยากรภายในชุมชน

เช่น สนับสนุนการให้ความรู้ในการบริหารจัดการทางการเงินแก่ชุมชนและครัวเรือนการปรับองค์กรการเงินของชุมชนให้ทำหน้าที่เป็นสถาบันการเงินในระดับหมู่บ้าน/ตำบลที่ทำหน้าที่ทั้งการให้กู้ยืมและการออม และจัดตั้งโครงการเงินฐานรากโดยมีธนาคารออมสินและธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์เป็นแม่ข่าย การพัฒนาวิสาหกิจขนาดย่อย ขนาดเล็กและขนาดกลาง วิสาหกิจชุมชนและวิสาหกิจเพื่อสังคม เพื่อขยายฐานการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้มีความครอบคลุมมากขึ้น เป็นการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจสำหรับกลุ่มต่างๆ ในสังคม โดยดำเนินการควบคู่ไปกับการพัฒนาและส่งเสริมสังคมผู้ประกอบการเพื่อส่งเสริมผู้ประกอบการให้พึ่งพาตัวเองได้อย่างยั่งยืน

ผู้ประกอบการต้องให้ความสำคัญกับการเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านต่าง ๆ ที่สำคัญและจำเป็น ที่จะต้องนำมาใช้ในการประกอบธุรกิจให้สามารถแข่งขันได้ และมีความพร้อมสู่การเป็นผู้ประกอบการที่มีความเข้มแข็ง

3. ความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง (accommodation)

ผู้ประกอบการต้องมีการปรับตัวเพื่อก้าวสู่การแข่งขัน และยกระดับมาตรฐานของกลุ่มให้มีศักยภาพมากยิ่งขึ้นและสร้างความเชื่อให้กับสมาชิกในกลุ่ม ก้าวสู่การพัฒนาเป็นวิสาหกิจขนาดย่อย ขนาดเล็กและขนาดกลาง วิสาหกิจชุมชนและวิสาหกิจเพื่อสังคม หาโอกาสทางเศรษฐกิจสำหรับให้เป็นผู้ประกอบการที่ผลิตได้และขายเป็น

ดังนั้นผู้ประกอบการ จะต้องเป็นผู้มีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้สามารถยกระดับของการประกอบการให้เต็มโต พร้อมสู่การแข่งขัน พร้อมสู่การขยายตลาด ขยายการผลิต ให้มากขึ้น เพื่อให้เกิดความคึกคัก ความรู้ด้านต่าง ไม่ว่าจะเป็น การเปลี่ยนแปลง กฎ ระเบียบข้อมูลบังคับ และหน้าที่ของกลุ่มที่พึงปฏิบัติ เช่น ภาษี การทำบัญชี การลงทะเบียน จึงต้องมีการติดตามข้อมูล และพร้อมต่อการรับรู้ข้อมูลเหล่านี้เสมอ

การที่ผู้ประกอบการวิสาหกิจจะสามารถรับทราบข้อมูล ข่าวสาร และความรู้ที่จะนำมาสู่การทำหน้าที่ได้อย่างถูกต้องนั้น ผู้ประกอบการต้องให้ความสำคัญในการเข้ารับการอบรม ให้ความรู้ของหน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามาส่งเสริมสนับสนุน และช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มวิสาหกิจ

4. การวางระบบบัญชีที่เหมาะสม (appropriate Accounting system)

ระบบบัญชี คือ ขั้นตอนการปฏิบัติเกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูล เอกสารต่าง ๆ ทางการเงินที่เกิดขึ้น เป็นหลักฐานในการบันทึกบัญชี สมุดบัญชี เครื่องมือ อุปกรณ์ ตลอดจนวิธีการที่ใช้ในการบันทึกบัญชี การจัดทำ รายงานเสนอ ต่อบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายนอกและภายในกิจการ (ดุชนิ สองเมือง, 2555)

สัจวัฒน์ วรโยธาและคณะ (2561) ได้ทำการศึกษาและทดลองใช้ระบบบัญชี ของกลุ่มเย็บผ้าฝ้ายพื้นเมือง บ้านกกไถ ตำบลคำชะอี อำเภอกำแพงแสน จังหวัดมุกดาหาร พบว่า กลุ่มผู้ผลิตหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ได้ทดลองใช้คู่มือของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ แต่ไม่นำมาถือปฏิบัติ เนื่องจากมีความซับซ้อน และมีภาระหน้าในการผลิตสินค้าให้เพียงพอต่อความต้องการของลูกค้าทำให้ไม่มีการลงบัญชีตามคู่มือ จะ

มีเพียงการบันทึกรายรับ-รายจ่าย ซึ่งไม่มีการจัดทำอย่างเป็นระบบ ไม่มีการอ้างอิงเอกสาร ไม่มีหลักฐานการเบิกจ่ายเงิน ไม่มีการควบคุมปริมาณสินค้า ข้อมูลที่ได้ จึงขาดความน่าเชื่อถือและไม่สามารถจัดทำข้อมูลตามความต้องการเพื่อวางแผนและตัดสินใจ ในการดำเนินงานได้ ดังนั้น จึงได้ระบบบัญชีที่เหมาะสมเพื่อใช้ ในการบริหารควรมีรูปแบบสมุดบัญชีตามเกณฑ์เงินสด รวมทั้งหมด 7 เล่ม ประกอบด้วย สมุดบัญชีเงินสดรับ สมุดบัญชีเงินสดจ่าย สมุดคัมภังการระหว่างทำ สมุดคัมภังการสินค้า สมุดคัมภังการวัตถุดิบ สมุดคัมภังการต้นทุนการผลิต และสมุดคัมภังการรายได้และค่าใช้จ่าย และระดับความเห็นต่อการพัฒนา ระบบบัญชีที่พัฒนา ร่วมกัน ทำให้กลุ่ม พบว่า ระบบบัญชีมีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยสมาชิกกลุ่มให้ความเห็นว่าการพัฒนาระบบบัญชี ที่เกิดขึ้นมีความเหมาะสมกับกลุ่ม ทำให้ทราบผลการดำเนินงานของกลุ่มอย่างแท้จริง ทำให้สามารถรู้ต้นทุนและกำไร ซึ่งส่งผลต่อการเพิ่มรายได้ให้สมาชิกในกลุ่มได้

ตอนที่ 4 แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการประกอบการ

ประสิทธิภาพในการประกอบการผลสำเร็จจากงานที่ดำเนินการทำผลงานนั้นต้องมีคุณภาพ และได้คุณภาพและเกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด ได้รับประโยชน์ร่วมกันทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งคนในองค์กร ลูกค้า และชุมชนผู้มีส่วนได้เสียและประเทศชาติ ซึ่งประสิทธิภาพในการดำเนินงาน จะนั้นมีปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพทั้งที่เป็นปัจจัยภายในองค์กร และปัจจัยภายนอกองค์กร

1. การวางแผน (plan)

การวางแผนเป็นภารกิจอันดับแรกที่มีความสำคัญของการจัดการที่ดี การวางแผนเป็นการวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน คาดการณ์ไปล่วงหน้าและ กำหนดแนวทางที่คาดว่าจะดีที่สุดโดยผ่านกระบวนการคิดก่อนทำ (อลิสซา อินทร์ประเสริฐ, 2561) การวางแผน คือ ความพยายามที่เป็นระบบ เพื่อตัดสินใจเลือกแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุด สำหรับอนาคตเพื่อให้องค์การบรรลุผลที่ปรารถนา ดังนั้น

1.1 สิ่งที่ต้องตระหนักในการวางแผน ที่ท่านจะต้องพิจารณาในการวางแผน

1.1.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและวางแผนการดำเนินงาน และ กระบวนการทำงานอย่างชัดเจน

1.1.2 การกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ กลยุทธ์ นโยบาย และความคาดหวังของกลุ่มไว้อย่างชัดเจน

1.1.3 นำข้อมูลที่เชื่อถือได้และข้อมูลอื่น ๆ ที่จำเป็นมาช่วยในการตัดสินใจในการวางแผนงาน

1.1.4 มีการเตรียมความพร้อมรองรับความเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอเพื่อให้การดำเนินบรรลุเป้าหมาย

1.2 ความสำคัญของการวางแผน

1.2.1 เป็นการลดความไม่แน่นอนและปัญหาความยุ่งยากซับซ้อนที่จะเกิดขึ้น ในอนาคต

1.2.2 ทำให้เกิดการยอมรับแนวคิดใหม่ๆ เข้ามาในองค์กร

1.2.3 ทำให้การดำเนินการขององค์กรบรรลุตามเป้าหมายที่ปรารถนา

1.2.4 เป็นการลดความสูญเปล่าของหน่วยงานที่ซับซ้อน

1.2.5 ทำให้เกิดความแจ่มใสชัดในการดำเนินงาน ไม่มีองค์การใดที่ประสบความสำเร็จได้ โดยปราศจากการวางแผนดังนั้นการวางแผนจึงเป็นภารกิจอันดับแรกที่มีความสำคัญของกระบวนการจัดการที่ดี

1.3 ประเภทของการวางแผน มี 2 ประเภทหลัก ดังนี้

ประเภทที่1 การวางแผนเพื่ออนาคต เป็นการวางแผนสำหรับสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตหรือกำลังจะเกิดขึ้น บางอย่างเราไม่สามารถควบคุมสิ่งนั้นได้เลยแต่เป็นการเตรียมความพร้อมของเราสำหรับสิ่งนั้น

ประเภทที่ 2 การวางแผนเพื่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเป็นการวางแผนเพื่อเปลี่ยนแปลงสภาพที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเพื่อสภาพที่ดีขึ้นซึ่งเราสามารถควบคุมผลที่เกิดในอนาคตได้ด้วยการเริ่มต้นเปลี่ยนแปลงตั้งแต่ปัจจุบัน

2. การตัดสินใจ (decision)

2.1 ความหมายของการตัดสินใจ

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการตัดสินใจ พบว่ามีผู้ให้ความหมายของการตัดสินใจไว้หลายประการ ได้แก่

วิชัย โกลสุวรรณจินดา (2535) ได้ให้ความหมายของการตัดสินใจว่า หมายถึง การเลือกทางเลือกที่มีอยู่หลายๆ ทางเลือก โดยอาศัยทางเลือกที่ดีที่สุดเพียงทางเลือกเดียว ที่สามารถตอบสนองเป้าหมาย หรือความต้องการของผู้เลือกได้

กรองแก้ว อยู่สุข (2537) ได้ให้ความหมายของการตัดสินใจว่า หมายถึง การเลือกสิ่งหนึ่งหรือหลายๆ สิ่ง หรือเลือกที่จะปฏิบัติทางใดทางหนึ่งจากหลายๆ ทางที่มีอยู่ และวิธีการที่เลือกนั้นย่อมได้รับการพิจารณาอย่างถี่ถ้วนแล้วว่าถูกต้องเหมาะสมหรือดีที่สุดและตรงกับเป้าหมายขององค์การด้วย

กวี วงศ์พุด (2539) ได้ให้ความหมายของการตัดสินใจว่า หมายถึง การพิจารณาทางเลือกที่ดีที่สุดจากทางเลือกหลายๆ ทาง ผู้นำต้องตัดสินใจด้วยเหตุผลเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ซึ่งการตัดสินใจดังกล่าวจะเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

จากความหมายของการตัดสินใจที่มีผู้ให้ความหมายไว้หลากหลาย ดังนั้นกลุ่มของผู้วิจัยจึงกำหนดความหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ สรุปได้ว่า การตัดสินใจ หมายถึง การพิจารณาโดยใช้ข้อมูล หลักการและเหตุผล วิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนในการหาทางเลือกที่ดีที่สุด เหมาะสมที่สุดจากหลาย ๆ ทางเลือกที่สามารถตอบสนองเป้าหมายของหน่วยงานอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 องค์ประกอบของการตัดสินใจ

องค์ประกอบของการตัดสินใจสามารถแบ่งออกเป็น 3 องค์ประกอบ ดังนี้ (นริศรวานิชรัตน์. 2559)

2.2.1 ตัวผู้ตัดสินใจ โดยผู้ตัดสินใจมีความสามารถในการประเมินค่า ประโยชน์หรือ ความสำคัญของทางเลือกแต่ละอย่าง

2.2.2 ทางเลือก ตัดสินใจจะเผชิญกับทางเลือกจำนวนหนึ่ง ซึ่งถ้าไม่มีทางเลือก ก็ไม่ต้องเลือก

2.2.3 ผลของทางเลือกในอดีต จะขึ้นอยู่กับทางเลือก ซึ่งทางเลือกแต่ละอย่างแตกต่างกัน และไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่แตกต่างกัน

2.3 ประเภทของการตัดสินใจ

วิชัย โสสุวรรณจินดา (2535) ได้ประเภทการตัดสินใจไว้ 3 ประเภท ตามสถานการณ์ ที่เกิดขึ้น ได้แก่

2.3.1 การตัดสินใจภายใต้สถานการณ์ที่แน่นอน เป็นการตัดสินใจที่อยู่บนพื้นฐาน ของผลลัพธ์ที่คาดหวังไว้แล้ว โดยเกิดขึ้นได้เมื่อผู้ตัดสินใจไม่มีข้อมูลเพียงพอและทราบถึงผลของทางเลือก แต่ละทางเลือกอย่างแน่นอน ในสถานการณ์เช่นนี้ผู้ตัดสินใจจะพยายามเลือกทางที่ให้ผลประโยชน์สูงสุด

2.3.2 การตัดสินใจภายใต้สถานการณ์ที่เสี่ยง คือ การตัดสินใจที่ตั้งอยู่บนพื้นฐาน ของผลลัพธ์ที่แน่นอนน้อยกว่าการตัดสินใจภายใต้สถานการณ์ที่แน่นอน แต่ยังคงคาดคะเนความเป็นไปได้ อยู่บ้างทั้งนี้ผู้ตัดสินใจทราบถึงผลลัพธ์ของทางเลือกต่างๆ ที่ใช้ในการตัดสินใจ แต่โอกาสที่จะเกิดทางเลือก แตกต่างกันไป อันเนื่องมาจากปัจจัยบางอย่างที่ไม่แน่นอน

2.3.3 การตัดสินใจภายใต้สถานการณ์ที่ไม่แน่นอนเป็นการตัดสินใจที่ไม่สามารถ คาดการณ์ผลลัพธ์หรือความน่าจะเป็นที่จะเกิดขึ้นได้เลย หรือกล่าวได้ว่าเป็นสถานการณ์ที่มีเขตแดนด้าน ทั้งนี้ ผู้ตัดสินใจในสถานการณ์นี้ จะไม่มีโอกาสทราบความน่าจะเป็นของเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นและมีตัวแปร อื่นที่ควบคุมไม่ได้อยู่ด้วย ดังนั้นการตัดสินใจในสถานการณ์เช่นนี้ จึงไม่อาจเลือกโดยใช้ทางเลือกที่ให้ ผลตอบแทนสูงสุดได้ ผู้ตัดสินใจต้องใช้ดุลพินิจและวิจารณญาณช่วยในการตัดสินใจอย่างมาก

2.4 ขั้นตอนการตัดสินใจ

ขั้นตอนการตัดสินใจแบ่งออกเป็น 7 ขั้นตอน ดังนี้ (วิชัย โสสุวรรณจินดา. 2535)

2.4.1 การตระหนักในปัญหา (Problem Recognition) ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจ เพราะถ้าไม่มีการยอมรับว่าเกิดปัญหาขึ้นในหน่วยงาน การตัดสินใจก็คงไม่ เกิดขึ้น ดังนั้น ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพจึงควรค้นหาปัญหา และตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นได้ก่อนคนอื่น การค้นหา และรับรู้ว่าองค์กรมีปัญหาย่อมมีประโยชน์ให้ผู้บริหารสามารถหาหนทางแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ ก่อนปัญหาจะรุนแรงขึ้นถึงขั้นวิกฤต ปัญหา คือ สภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น หรือมีแนวโน้มที่จะเกิดซึ่งไม่ตรงกับความต้องการ โดยอาจพิจารณาได้จากเหตุการณ์ต่อไปนี้

1) ผลงานปัจจุบันลดลงจากเดิม ทั้งในแง่คุณภาพและปริมาณ เช่น ผลงานของปีนี้ ลดลงจากปีที่แล้ว แต่ค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น บริการคุณภาพมากขึ้น อัตราการลาออก การโอนย้าย ของข้าราชการในหน่วยงานสูงกว่าปีที่ผ่านมา เป็นต้น สิ่งเหล่านี้จะชี้ให้ผู้บริหารทราบว่าเริ่มมีปัญหาเกิดขึ้น ในหน่วยงานหรือองค์การ

2) ผลงานไม่เป็นไปตามเป้าหมาย เช่น ผลตอบแทนการลงทุนไม่เป็นไปตามเป้าหมาย การใช้จ่ายเงินงบประมาณที่กำหนดไว้ กำไรต่ำกว่าที่คาดไว้ เป็นต้น

3) ผู้ปฏิบัติไม่พอใจการบริหารงาน โดยเห็นได้จากการร้องเรียน การร้องทุกข์ การประท้วงในลักษณะการเฉื่อยงาน การขาดงาน การลาออก การโอนย้ายไปทำงานที่อื่น การเรียกร้องของสหภาพแรงงาน สิ่งเหล่านี้เป็นปัญหาเตือนให้ผู้บริหารให้ความสนใจ โดยควรสืบเสาะหาสาเหตุแห่งความไม่พอใจ การเล่นพรรคเล่นพวก การเลื่อนตำแหน่งที่ไม่เป็นธรรม และอื่นๆ เพื่อหาทางแก้ไขอย่างใดอย่างหนึ่ง

2.4.2 การระบุและวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา (Identifying and Problem) ในการแก้ไข ปัญหาได้อย่างถูกต้องนั้น ผู้บริหารองค์การต้องพยายามแยกแยะปัญหาและค้นหาสาเหตุของปัญหานั้นให้ได้ ปัญหาหนึ่งอาจมีสาเหตุหลายอย่าง ผู้บริหารจึงต้องมีประสบการณ์และความสามารถในการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาด้วย และไม่หลงเอาพฤติกรรมที่แสดงออกมาเป็นปัญหา เช่น การมีผู้ขาดงาน ลาออกมาก ผู้บริหารอาจคิดว่าการลาออกเป็นปัญหาจึงแก้ไขโดยการจ้างคนงานเพิ่ม หรือมาตรการลงโทษผู้ขาดงาน ซึ่งทางแก้ไขปัญหานั้นอาจไม่ถูกต้อง เพราะสาเหตุที่แท้จริงอาจอยู่ที่ผู้ปฏิบัติงานขาดขวัญและกำลังใจในการทำงานก็ได้การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา จะเริ่มโดยการระบุสภาพและขอบเขตของปัญหาก่อน ซึ่งทำได้โดยการตอบคำถามต่อไปนี้ อะไรคือสิ่งที่เกิดขึ้น เป็นมาตั้งแต่เมื่อไร เกิดขึ้นที่ไหน ทราบได้อย่างไร มีผลเสียหายอย่างไรมากน้อยแค่ไหน ขอบเขตของปัญหากว้างเพียงใด มีผลกระทบต่อบ้างเมื่อได้ระบุสภาพและขอบเขตของปัญหาแล้ว ก็เป็นการค้นหาเหตุแห่งปัญหาโดยมีวิธีการดังนี้

1) พิจารณามีปัจจัยด้านบุคคล วิธีการ หรือสภาพแวดล้อมใดบ้าง ที่ทำให้เกิดปัญหานั้นขึ้น ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม

2) ตั้งคำถามว่า ทำไมปัญหานั้นจึงเกิดขึ้น

3) วิเคราะห์สาเหตุแห่งปัญหาโดยอาศัยประสบการณ์ ความคิดสร้างสรรค์ และตรวจสอบดูความแตกต่างกับการเบี่ยงเบนของสิ่งที่เกิดขึ้นกับเป้าหมายที่ต้องการ

2.4.3 การแสวงหาทางเลือก (Developing Alternative Solution) ในการแสวงหาทางเลือกนั้นผู้บริหารต้องหาข่าวสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุของปัญหาให้มากที่สุด ข้อมูลข่าวสารต่างๆ จะทำให้ผู้บริหารเห็นแนวทางเลือกในการตัดสินใจแก้ปัญหานั้น และแหล่งที่มาของแนวทางเลือกนั้นอย่างไรก็ตาม การมีข้อมูลข่าวสารมากก็มีใช้ว่าจะทำให้การตัดสินใจของผู้บริหารมีประสิทธิภาพได้ ถ้าหากข้อมูลนั้นไม่อยู่ในขอบเขตที่ต้องการ

ส่วนในการกำหนดทางเลือกนั้น เมื่อได้มีข้อมูลครบถ้วนตามที่ต้องการแล้วให้มีการประเมินข้อมูลและกำหนดเป็นทางเลือกเพื่อแก้ปัญหาแต่ละเรื่องมีวิธีการแก้ไขได้หลายวิธี จึงไม่ควรรีบตัดสินใจ โดยมีได้พิจารณาทางเลือกอื่นที่เป็นไปได้ เพราะทางเลือกแรกอาจไม่ใช่ทางเลือกที่ดีที่สุดก็ได้ อย่างไรก็ตามแนวทางเลือกที่เลือกไว้นั้นควรต้องมีลักษณะประหยัด มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติได้ด้วย

การแสวงหาทางเลือกเพื่อการตัดสินใจนี้ ผู้บริหารต้องมีความคิดเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วยและการเลือกวิธีแก้ปัญหานั้นไม่จำเป็นต้องเป็นทางเลือกที่เคยปฏิบัติมาแล้ว การเลือกไม่ทำอะไรเลยก็ถือเป็นทางเลือกในการตัดสินใจทางหนึ่งได้เหมือนกัน

2.4.4 การประเมินทางเลือก (Evaluation of Alternatives) การประเมินความสำคัญทางเลือกพิจารณาจัดลำดับความสำคัญของทางเลือกแต่ละทางในแง่ที่หากนำไปใช้จะสามารถแก้ปัญหาได้เพียงใด หรือก่อให้เกิดผลดีมาน้อยเพียงใด ทางเลือกทางใดก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งนี้เพื่อช่วยลดความยุ่งยากในการตัดสินใจ วิธีการประเมินทางเลือกมี 2 วิธี คือ

1) ผู้บริหารใช้ดุลพินิจในการประเมินทางเลือกต่างๆ เอาวิธีการนี้จะใช้เมื่อมีข้อจำกัดทางด้านเวลาและการเงินทุน

2) ใช้เทคนิคการตัดสินใจช่วยในการประเมินทางเลือกต่างๆ ว่าทางใดก่อให้เกิดผลตอบแทนสูงสุดวิธีการนี้มักใช้กับการตัดสินใจที่มีผลผูกพันระยะยาว ใช้ทรัพยากรมาก

2.4.5 เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินทางเลือก ได้แก่ เกณฑ์หาจุดสูงสุด เกณฑ์หาจุดสูงสุดของทางเลือกที่ต่ำๆ เกณฑ์ที่จะสร้างความเสียใจน้อยที่สุดและเกณฑ์สร้างความพึงพอใจ ทางเลือกที่ดีควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1) ใช้แก้ปัญหาได้ ทางเลือกต่างๆ นั้น ต้องพิจารณาว่าจะนำมาแก้ไขได้และสามารถปฏิบัติได้ด้วย ทางเลือกที่แม้จะแก้ไขได้แต่ปฏิบัติไม่ได้ เช่น ใช้เงินลงทุนมากเกินไปยอมไม่อาจใช้เป็นทางเลือกที่ดีได้

2) สอดคล้องกับเป้าหมายขององค์การที่กำหนดไว้ โดยถ้าสอดคล้องมากก็มีลำดับความสำคัญสูง และถ้าสอดคล้องน้อยก็มีความสำคัญต่ำ

3) ไม่มีผลกระทบต่อส่วนอื่นๆ ขององค์การ ทางเลือกที่ดีนั้นเมื่อได้เลือกใช้ในทางปฏิบัติแล้วควรมีผลกระทบต่อส่วนอื่นขององค์การน้อยที่สุด หรือไม่มีผลกระทบเลย เพราะถ้ามีผลกระทบมากอาจมีผลกระทบมากอาจก่อให้เกิดปัญหาใหม่ขึ้นมาได้อีก เช่น การแก้ปัญหาขาดทุนโดยการลดต้นทุนการผลิตอาจมีผลกระทบต่อคุณภาพผลผลิต ซึ่งทำให้ไม่มีคนซื้อสินค้าก็ได้ จึงควรเลือกทางเลือกอื่น เช่น การปรับปรุงรูปแบบของผลิตภัณฑ์ และปรับราคาสินค้า

4) เป็นทางเลือกที่องค์การสามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ทางเลือกบางอย่างแม้จะมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด แต่เมื่อพิจารณาทรัพยากรที่องค์การมีอยู่แล้วไม่สามารถนำมาปฏิบัติได้ ก็ถือว่าทางเลือกนั้นไม่มีประสิทธิภาพ

5) เกณฑ์หรือมาตรฐานที่ใช้ในการประเมินทางเลือกนั้น ควรสอดคล้องกับเป้าหมายขององค์การ เช่น องค์การมีเป้าหมายมุ่งขยายส่วนแบ่งการตลาด แต่ถ้าผู้บริหารใช้เกณฑ์กำไรสูงสุดในการประเมินทางเลือก ก็อาจทำให้ผลที่เกิดขึ้นไม่ตรงกับเป้าหมายขององค์การ

2.4.6 การตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด (Selection the Best Solution) เมื่อมีการประเมินทางเลือก ระบุปัญหาได้ชัดเจน และจัดลำดับความสำคัญของทางเลือกต่างๆ แล้ว การตัดสินใจเลือกก็จะง่ายขึ้น การตัดสินใจควรเลือกทางที่ให้ประโยชน์ตอบแทนสูงสุด โดยคำนึงถึงหลักการต่อไปนี้ด้วย

1) ทางเลือกนั้นบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่ เป็นแนวทางที่บรรลุจุดหมายหรือไม่

2) การตัดสินใจนั้นแสดงถึงประสิทธิผลสูงสุดหรือไม่ และให้ประโยชน์ตอบแทนสูงสุดหรือไม่

3) การตัดสินใจนั้นนำไปปฏิบัติได้หรือไม่ ในการตัดสินใจนี้ ถ้าเกิดความขัดแย้งระหว่างวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของทางเลือกแต่ละทางผู้บริหารต้องจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นเกณฑ์ในการกำหนดทางเลือกด้วยและถ้าจำเป็นอาจมีการกำหนดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขึ้นใหม่ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ส่วนกรณีมีทางเลือกหลายทาง ซึ่งอาจทำให้ผู้บริหารสับสน ก็ควรจัดกลุ่มทางเลือกที่คล้ายกันไว้ด้วย และเปรียบเทียบประเมินในแต่ละกลุ่มทางเลือก ผู้ตัดสินใจอาจจะได้แง่ความคิดใหม่ๆ เพิ่มขึ้น

2.4.7 การนำทางเลือกไปปฏิบัติ (Implementing) เมื่อผู้ตัดสินใจเลือกทางที่ดีที่สุดแล้วก็ยังไม่อาจจะกล่าวได้ว่าการตัดสินใจนั้นมีประสิทธิภาพ จนกว่าจะได้นำการตัดสินใจนั้นมาปฏิบัติให้บังเกิดการตัดสินใจบางเรื่องอาจจะมีเหตุมีผล ให้ประโยชน์ตอบแทนสูงสุด แต่ถ้าไม่สามารถนำมาปฏิบัติได้ หรือปฏิบัติแล้วเกิดผลกระทบในทางลบด้านอื่น ก็ถือว่าการตัดสินใจนั้นไม่มีประสิทธิภาพ

2.4.8 ติดตามการดำเนินงาน (Evaluation the Results) เป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการตัดสินใจ เพื่อให้แน่ใจว่าการตัดสินใจนั้นนำไปสู่การแก้ไขปัญหาได้จริง และเป็นไปตามที่คาดไว้และหากมีปัญหาแทรกซ้อนขึ้น ผู้บริหารจะได้แก้ไขปัญหาได้ทันท่วงที หลักการติดตามผลมีดังนี้

1) ติดตามว่าการดำเนินการตัดสินใจได้เป็นไปตามขั้นตอนที่กำหนดไว้หรือไม่ กล่าวคือ ได้มีการวิเคราะห์และกำหนดปัญหาอย่างรอบคอบ มีการรวบรวมข้อมูลข่าวสารได้ทันท่วงที

2) ผู้ที่นำการตัดสินใจไปปฏิบัติ ได้ยอมรับการตัดสินใจและปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจหรือไม่ การตัดสินใจนั้นสามารถปฏิบัติได้ภายในขอบเขตและทรัพยากรที่มีอยู่หรือไม่

3) ผลของการปฏิบัติเป็นไปตามที่คาดไว้หรือไม่ โดยถ้าสามารถแก้ไขปัญหาได้ตามเป้าหมายที่วางไว้ ก็ถือว่าการตัดสินใจนั้นมีประสิทธิภาพ แต่ถ้ามีการเบี่ยงเบน ไม่ตรงตามที่คาดการณ์ ก็อาจต้องมีการทบทวนการตัดสินใจอีกครั้ง

ข้อสังเกตในการติดตามผลก็คือ ถ้าหากสถานการณ์เปลี่ยนไป ผลของการดำเนินการอาจเปลี่ยนไปด้วย โดยเฉพาะถ้าสถานการณ์ในตอนการดำเนินการ การติดตามผลจึงต้องสะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงนี้และมีการปรับการตัดสินใจให้ถูกต้องเหมาะสมด้วย

2.5 วิธีการที่ใช้ในการตัดสินใจมีวิธีการต่างๆ ดังต่อไปนี้ (ภัทรารุณี ชาโคตร, 2561, เว็บไซต์)

2.5.1 วิธีการต่างๆ ที่นำไปใช้ในการตัดสินใจ

1) ตัดสินใจโดยอาศัยประสบการณ์ ถือว่าเป็นเรื่องปกติและทำกันเป็นประจำ

2) การตัดสินใจโดยการสังเกต ถือเป็นการศึกษาและหาแนวทางของแต่ละบุคคลที่จะสนใจในสิ่งต่าง ๆ เพื่อนำมาประมวลประกอบการตัดสินใจ

3) ตัดสินใจโดยการลองผิดลองถูก การลองผิดลองถูกทำให้เราจดจำได้รวดเร็ว แต่บางครั้งต้องใช้งบประมาณสูง

4) การตัดสินใจโดยอาศัยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ เป็นเรื่องที่ดี เพราะมีการตั้งสมมติฐาน มีการวิจัยค้นคว้าอย่างเป็นระบบบางครั้งอาจจำเป็นต้องทดลองในห้องปฏิบัติการ

2.5.2 วิธีการใหม่ ๆ ในการตัดสินใจ

1) เดลฟี เทคนิคเจอร์ วิธีนี้อาจใช้เวลาและบุคคลมาก โดยเริ่มจากการจัดกลุ่มให้มีผู้เชี่ยวชาญชำนาญการเฉพาะเรื่องที่จะตัดสินใจ ประมาณ 5-10 คนแต่ละคนต้องได้รับปัญหาทำให้เกิดการตัดสินใจในขั้นแรก ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนจะต้องเลือกทางเลือกที่คิดว่าเหมาะสมแล้วส่งให้ศูนย์กลางได้รับทราบจากผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนเลือกอย่างไร ขั้นต่อไปคือ การเปลี่ยนแปลงทางเลือกที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนส่งมาให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนทราบว่าคนอื่นคิดอย่างไร จากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญเหล่านั้นเสนอทางเลือกใหม่ จนถึงจุดที่ผู้เชี่ยวชาญทุกคนมีความคิดเห็นตรงกันว่าทางเลือกที่เหมาะสมควรเป็นเช่นไร

2) ฮีริคติก เทคนิคเจอร์ (Heuristic Technigue) มีขั้นตอนคือ การแยกประเภทของปัญหา การแยกแยะปัญหาใหญ่ๆ ออกเป็นปัญหาย่อย และนำเทคนิคการแก้ปัญหามาใช้ ซึ่งบางปัญหาจะตัดสินใจเพียงครั้งเดียว โดยการใช้คอมพิวเตอร์เข้าช่วย เราสามารถใช้ Program ลักษณะปัญหาในแง่มุมต่างๆ เพื่อพิจารณาส่วนประกอบของปัญหาถ้าหากพิจารณาโดยไม่ใช้คอมพิวเตอร์ อาจเป็นการซับซ้อนแต่เนื่องจากคอมพิวเตอร์สามารถทำงานได้รวดเร็ว ดังนั้นการนำวิธีนี้มาประยุกต์ในการแก้ปัญหา จำเป็นต้องมีคอมพิวเตอร์ช่วยแก้ปัญหาย่อยๆ ในปัญหาใหญ่ เพื่อที่จะสรรหาวิธีการที่เฉพาะเจาะจงในแต่ละปัญหา

2.6 ลักษณะของผู้ตัดสินใจที่มีคุณภาพ

ผู้ตัดสินใจที่มีคุณภาพควรมีลักษณะดังต่อไปนี้ (Kittichai Jirasukhanon, 2561, เว็บไซต์)

เป็นที่ตั้ง

2.6.1 ค้นหา รวบรวมข้อมูลและสถิติ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและทันต่อเหตุการณ์

2.6.2 วิเคราะห์และประเมินข้อมูล เพื่อความเป็นไปได้ในการตัดสินใจ

2.6.3 อย่ามองอะไรด้านเดียว ผู้นำต้องมองการณ์ไกล มองกว้าง มองลึก นึกถึงอนาคต

2.6.4 ต้องมีความกล้าและใจป่า กล้าได้กล้าเสีย ตามโอกาสหรือสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้น

2.6.5 เลือกจังหวะการตัดสินใจที่เหมาะสม

2.6.6 การตัดสินใจสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเทศะ มีการยืดหยุ่นได้

2.6.7 ต้องมีการประสานงานกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การตัดสินใจมีประสิทธิภาพ

สูงสุด

2.6.8 ต้องมีการติดตามและประเมินผลการตัดสินใจ เพื่อจะสามารถใช้เป็นแนวทางในอนาคตต่อไป

2.7 อุปสรรคของการตัดสินใจ

นอกจากอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมแล้วการตัดสินใจยังมีอุปสรรคต่าง ๆ ที่ทำให้การตัดสินใจเพื่อสั่งการไม่ประสบผลสำเร็จได้ ได้สรุปถึงอุปสรรคของการตัดสินใจไว้ ดังนี้ (สุเมธ เตียววิศเรศ, 2525)

2.7.1 ปัญหาข้อขัดข้องเกี่ยวกับการตัดสินใจ ได้แก่

1) ขาดข้อมูลและข่าวสารที่เชื่อถือได้

2) ขาดความรู้และประสบการณ์ในสิ่งที่จะตัดสินใจหากผู้บริหารไม่มีความรู้และประสบการณ์มากพอ อาจทำให้เกิดการตัดสินใจผิดพลาดได้

3) มีเวลาไม่เพียงพอสำหรับการวินิจฉัย

4) มีความยากลำบากในการคาดการณ์ในอนาคต

5) มีอำนาจหน้าที่ไม่เพียงพอในการตัดสินใจ

6) มีความล่าช้าในการดำเนินงาน

2.7.2 สาเหตุที่ทำให้การตัดสินใจผิดพลาด มีดังนี้

1) ตัดสินใจและวินิจฉัยโดยไม่ยึดถือเหตุผลเป็นสำคัญ

2) สั่งการโดยใช้เหตุผลไม่ถูกต้อง

3) บิดเบือนความจริงเพื่อผลประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง

4) ถูกอิทธิพลครอบงำ

5) ใช้ข้อความกำกวม ไม่ชัดเจน

6) ขาดข้อมูลที่จำเป็นในการตัดสินใจ

7) วินิจฉัยสั่งการโดยระมัดระวังมากเกินไป

8) วินิจฉัยสั่งการด้วยความรีบร้อนเกินไป

2.8 อิทธิพลของการตัดสินใจ

การตัดสินใจของผู้บริหารในระดับต่างๆย่อมมีสภาพแตกต่างกันไปตามสถานการณ์แวดล้อมของการบริหารงาน สิ่งที่อยู่รอบตัวของผู้บริหารล้วนมีแต่อิทธิพลต่อการตัดสินใจทั้งสิ้น ซึ่งแบบของการตัดสินใจนั้นจะแตกต่างกันไป ผู้บริหารบางคนชอบตัดสินใจเองบางคนชอบตัดสินใจร่วมกับผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารบางคนไม่เคยขอความคิดเห็นจากผู้ใต้บังคับบัญชาเลย ซึ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจมีดังนี้ (สมคิด บางโม, 2538)

2.8.1 ความมีอิสระของผู้บริหาร โดยทั่วไปแล้วยังเป็นผู้บริหารระดับสูงเท่าใด ความคล่องตัวและการใช้ดุลยพินิจในการตัดสินใจย่อมมีอิสระมาก

2.8.2 ความมุ่งหมายและประเพณีนิยมขององค์การ เช่น องค์การทหารย่อมต้องการแบบของการตัดสินใจแตกต่างไปจากองค์การพลเรือน

2.8.3 โครงสร้างของกลุ่มที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการในองค์การเช่น คณะกรรมการที่ปรึกษา สหภาพแรงงาน

2.8.4 บุคคลในองค์การทุกคน บุคลิกภาพ ค่านิยม ภูมิหลัง และความคาดหวังของบุคคล จะมีผลต่อแบบของการตัดสินใจ

3. การบริหารจัดการ (Management)

ข้อมูลทางการบัญชีเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการตัดสินใจ ในการบริหารธุรกิจ ที่จะต้องทำการวางแผนการตัดสินใจเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของธุรกิจ รวมถึงมีผลต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในธุรกิจ เช่น เจ้าหนี้ หรือผู้ให้สินเชื่อ ที่จะนำข้อมูลไปประเมินความสามารถในการชำระหนี้ นักลงทุน ที่จะนำข้อมูลไปพิจารณาการจัดตัดสินใจในการลงทุนหรือแม้แต่หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ในการรวบรวมข้อมูลด้านรายได้ของธุรกิจในการเสียภาษี (พรชนก ทองลาด, 2555)

ในการใช้ข้อมูลทางการบัญชีเพื่อสร้างประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจ ข้อมูลทางการบัญชี จะต้องมีคุณภาพตามที่กำหนดในแม่บทการบัญชี โดยจะต้องมีความรวดเร็ว ทันต่อเวลา และสามารถ จัดทำได้หลายรูปแบบตามความต้องการของผู้ใช้ข้อมูล นอกจากนี้ข้อมูลทางการบัญชียังจะต้องสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ใช้ข้อมูลทั้งภายในและภายนอก ว่าข้อมูลที่ทางการบัญชีที่รายงานต่อผู้ใช้ข้อมูล สามารถสร้างประโยชน์สูงสุด และเป็นประโยชน์ต่อการนำข้อมูลไปใช้ (พัชริน วิเศษประสิทธิ์, 2552)

การบริหารจัดการองค์กร หมายถึง การทำให้กลุ่มบุคคลในองค์กรเข้ามาทำงานร่วมกัน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกันขององค์กร การจัดการประกอบด้วย การวางแผน การจัดการองค์กร การสรร บุคลากร การนำหรือการสั่งการ และการควบคุมองค์กรหรือความพยายามที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน การจัดการทรัพยากรประกอบด้วย การใช้งานและการจัดวางทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรการเงิน

การบริหารงานหรือการจัดการองค์กรมีความจำเป็นต้องใช้ศาสตร์ในการบริหารงาน อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ในการบริหารงานองค์กรให้มีประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารควรยึดหลักปฏิบัติดังต่อไปนี้

- 1) สร้างคนเก่ง ให้คนเก่งมีเวทีแสดงความสามารถ ได้รับการยอมรับ มีเงินเป็นแรงจูงใจ องค์กรควรมีนโยบายพัฒนาคนเก่ง สร้างคนที่เก่งกว่าตนเองขึ้นมา และเลือกคนให้ถูกใช้คนให้เป็น เลือกคนที่มีความรับผิดชอบ ชยัน อดทน ความพยายามสูง และไม่เห็นแก่ตัว
- 2) มีกลยุทธ์ในการบริหารงาน ใช้เครื่องมือมาประยุกต์ให้ถูก ศึกษาวิจัยหาความต้องการ ของลูกค้า
- 3) มีกลยุทธ์ในการบริหารคน สร้างค่านิยมและวัฒนธรรมการสร้างคนเก่ง พัฒนาผู้นำ ในทุกระดับ มีปัจจัยที่กระตุ้นให้คนทำงาน เช่น หัวหน้าควรมีการยกย่องชื่นชมลูกน้อง และมีผลตอบแทน ที่จูงใจ
- 4) เป็นผู้ที่มิทักชะกระบวนการในการสร้างให้เกิดพลังอันยิ่งใหญ่จากคนรอบตัว ซึ่งจะนำไปสู่ ความสำเร็จเกินเป้าหมาย ต้องเป็นหัวหน้าที่ทำให้ลูกน้องเกิดพลัง
- 5) ต้องมีการบริหารความเสี่ยง โดยประเมินความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นจากโอกาสและ ผลกระทบที่อาจจะเกิด และหาวิธีจัดการความเสี่ยงเหล่านั้นเท่าที่ทำได้
- 6) จะต้องมีการคิดค้นนวัตกรรมให้ได้สินค้าและบริการใหม่ ลดต้นทุน ลดค่าใช้จ่าย ลดเวลา ทำงาน เพิ่มระดับความพึงพอใจ และควรเปิดโอกาสให้ทุกคนมีโอกาสคิดค้นนวัตกรรมที่จะนำไปพัฒนาให้ เกิดคุณค่าต่อลูกค้า องค์กร และสังคม

7) ต้องมีทักษะในการเจรจาต่อรองในทุกโอกาสไม่ว่าจะเป็นการจัดซื้อหรือการเกิดข้อขัดแย้งในองค์กร

8) ต้องมีการบริหารผลการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นกระบวนการร่วมกันระหว่างฝ่ายบริหาร หัวหน้า และบุคลากรแต่ละคนในการบริหาร เพื่อให้ได้ผลการปฏิบัติงานที่ตอบสนองต่อเป้าหมาย และทิศทางขององค์กร

4. ความสามารถในการทำกำไร (Profitability)

ในการรวบรวมข้อมูลให้เพียงพอ เพื่อบันทึกเหตุการณ์หรือรายการทางการเงิน ตามความจริง ที่มีอยู่และมีวิธีการวัดมูลค่าของข้อมูลบัญชีอย่างเหมาะสมและนำรายการนั้นไปแสดงไว้ในงบการเงิน ภายใต้ความถูกต้อง ตรงตามความเป็นจริง เนื้อหาสาระครบถ้วน บันทึกรายการไว้ทั้งหมด โดยแสดงรายการและเปิดเผยข้อมูลไว้ในงบการเงินแล้ว ภายใต้ข้อจำกัดความมีนัยสำคัญอันจะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการตัดสินใจอันจะนำไปสู่ความสามารถในการทำกำไร โดยการนำไปใช้เป็นข้อมูลในการหาแนวทางในการเพิ่มยอดขาย และทำให้กำไรโดยรวมเพิ่มขึ้น พิจารณาความคุ้มทุนของต้นทุนรวมกับยอดขายรวมที่เกิดขึ้นและกำหนดเป้าหมายของยอดขายให้ได้กำไรตามที่ต้องการ

ในด้านการบริหารความสามารถในการทำกำไร คือ การเพิ่มรายได้ โดยการเพิ่มรายได้ทำได้ โดยการเพิ่มปริมาณการขาย หรือการให้บริการ และการเพิ่มราคาขาย และการลดรายจ่าย เพื่อทำให้กำไรของกิจการเพิ่มขึ้น ซึ่งสะท้อนให้ถึงประสิทธิภาพของการบริการงานของฝ่ายบริหารในการควบคุมค่าใช้จ่าย การทำกำไรจากยอดขาย ดังนั้น เพื่อให้กิจการเกิดความสามารถในการทำกำไร กิจการสามารถพิจารณาความสามารถในการทำกำไรของกิจการ ได้ดังนี้

4.1 กิจการสามารถเพิ่มรายได้ เพิ่มยอดขาย หรือเพิ่มปริมาณการขายของกิจการ เพื่อทำให้กำไรโดยรวมของกิจการเพิ่มขึ้น

4.2 กิจการสามารถใช้สินทรัพย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อก่อให้เกิดรายได้และผลกำไรต่อกิจการ

4.3 กิจการสามารถนำส่วนทุนไปใช้เพื่อก่อให้เกิดรายได้ และผลกำไรต่อกิจการ

ดังนั้นใน ยุคโลกาภิวัตน์ วิธีการจัดการสมัยใหม่ โดยเฉพาะการคมนาคม ขนส่ง ติดต่อสื่อสาร เป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้สามารถดำเนินกิจการต่างๆ ได้รวดเร็ว สะดวก มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การบริหารในยุคนี้มุ่งลดต้นทุนการผลิตเพิ่มปริมาณและคุณภาพสิ่งผลิต และการบริการที่ดี ให้กระจายไปอย่างกว้างขวางได้ โดยใช้บุคลากรบริหาร ควบคุม ดูแล และสามารถใช้เครื่องมือเครื่องใช้ที่ช่วยอำนวยความสะดวกต่างๆ บนฐานที่เป็นไปทางสร้างสรรค์ (อิธิปัตย์ คลีสุนทร, 2559) จะนำมาซึ่งความเข้มแข็ง มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนของชุมชนฐานรากได้เป็นอย่างดี

ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อภิญา วิเศษสิงห์ (2556). ได้ศึกษา การจัดทำบัญชีของธุรกิจขนาดกลางและย่อมในเขตภาคีเจริญ กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาแนวคิดจากความต้องการในการพัฒนา รูปแบบการจัดทำบัญชีให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี มีความเป็นสากลมากขึ้น และทำให้กิจการดำรงอยู่ต่อไปในอนาคต ผลการวิจัย พบว่า ความต้องการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีอยู่ในระดับมาก และปัญหาอุปสรรคต่อการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสามารถนำผลการทดสอบมาพัฒนาการจัดทำบัญชีของธุรกิจขนาดย่อมเพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพต่อไปในอนาคต

กิตติคุณวัฒน์ จุฑะวิภาต (2555). ได้ศึกษา ผ้าทอกับชีวิตคนไทย พบว่า ประเภทของผ้าทอสามารถแบ่งออกได้ 2 ประเภท คือ แบ่งตามวัตถุประสงค์ที่ใช้ในการทอ แบ่งตามกรรมวิธีการทอ ความละเอียดของลวดลาย ความประณีต ความงดงามของลวดลายล้วนได้มาจากกระบวนการถ่ายทอดกัน ในครอบครัว รุ่นต่อรุ่น ตั้งแต่ผู้ทอวัยเด็ก ฝีมือและลวดลายการทอจะพัฒนาผ่านประสบการณ์ ระยะเวลาที่เพาะบ่มโดยผู้ทอเอง จนเกิดอัตลักษณ์ของแต่ละกลุ่มทั่วประเทศไทย ผ้าทอมีความสำคัญโดยสะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตและสังคมไทยแต่ละภูมิภาค รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างขนบธรรมเนียมประเพณีและพิธีกรรมต่างๆ ตั้งแต่เกิดจนตาย ในปัจจุบันผ้าทอมีประโยชน์ใช้สอยในชีวิตประจำวันด้วยการนำมาตัดเย็บเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่มโดยการออกแบบให้เหมาะสมกับยุคสมัย ดังนั้นผ้าทอไทย จึงต้องได้รับการอนุรักษ์ทั้งจากภาครัฐและเอกชน

ศิริสุภา เอมหยวกและคณะ (2548). ได้ศึกษา การจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทอผ้าบ้านคลองเตย ตำบลบึงกอก อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก พบว่า 1) บริบทการทอผ้าคลองเตยในอดีตและปัจจุบัน พบว่า ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มีวิวัฒนาการมาตามลำดับแบ่งแยกเป็น 4 ยุค คือ ยุคที่ 1 ยุคแสวงหาเดินเท้าปั่นข้าวเหนียว ยุคที่ 2 ยุคโหยหาภูมิปัญญาดั้งเดิม ยุคที่ 3 ยุคริเริ่มสานฝัน เป็นช่วงที่ก่อตั้งกลุ่มอย่างไม่เป็นทางการ ยุคที่ 4 ยุคปัจจุบันก้าวไกล เป็นยุคที่มีการจัดตั้งกลุ่มโดยความช่วยเหลือของทางราชการ 2) กระบวนการถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทอผ้าบ้านคลองเตย พบว่า ในอดีตบรรพบุรุษถ่ายทอดด้วยการ “ทำให้ดู จับมือสอน” รวมทั้งใช้แรงผลักดันด้านค่านิยมความเชื่อ กระบวนการถ่ายทอดในปัจจุบันได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน รวมทั้งภาคประชาชนที่รวมกลุ่มกันทอผ้าตามสถานที่ต่าง โดยประธานกลุ่มและผู้อาวุโสที่มีความรู้ความสามารถ เรื่องการทอผ้าไปถ่ายทอดความรู้ให้แก่สมาชิก กลุ่มแม่บ้านที่ต้องการเพิ่มพูนทักษะด้านการทอผ้า และสร้างสรรค์ลวดลายผ้ารวมทั้งการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เด็กนักเรียน ตามโรงเรียนต่างๆ 3) แนวทางในการจัดการเรียนรู้ พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรทอผ้า มีความเห็นว่า ควรจัดการความรู้ด้านภูมิปัญญาการทอผ้าดั้งเดิมกับการจัดการความรู้ด้านการทอผ้าสมัยใหม่ที่ผนวกเรื่องการบริหารจัดการ การตลาด การมีข้อมูลลูกค้า การมีข้อมูลเกี่ยวกับผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ ที่จะช่วยเพิ่มมูลค่าการผลิตและส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และควรมีกิจกรรมเพิ่มพูนทักษะให้ทันโลก

รพีพรรณ แสนกันหา (2550). ได้ศึกษา การพัฒนา กลุ่มสตรีทอผ้าตามแนววิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มสตรีทอผ้าบ้านเชิงดอย ตำบลนาม่อง อำเภอกุศดบาก จังหวัดสกลนคร พบว่า 1) กลุ่มสตรีทอผ้าบ้านเชิงดอยมีปัญหาในการดำเนินงาน คือ ขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานกลุ่ม 2 ประการ คือ 1.1) ความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานตามแนววิสาหกิจ 2.2) ความรู้และทักษะในการออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าที่หลากหลายและแปลกใหม่ ทันสมัย 2) ยุทธศาสตร์ในการพัฒนา กลุ่มสตรีทอผ้า คือ 2.1) จัดประชุมชี้แจงการดำเนินงาน 2.2) จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานตามแนววิสาหกิจชุมชน 2.3) การใช้กระบวนการปฏิบัติแบบมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกลุ่ม โดยการฝึกทักษะการออกแบบลวดลายและการออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้า 3) ผลการทดลองใช้ยุทธศาสตร์ พบว่า ภายหลังจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนา กลุ่มโดยใช้แนวคิดวิสาหกิจชุมชนแล้ว กลุ่มสตรีทอผ้าบ้านเชิงดอย มีความรู้ความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น และภายหลังการฝึกอบรมทักษะการออกแบบลายผ้าและการออกแบบผลิตภัณฑ์ สมาชิกกลุ่มสตรีทอผ้าบ้านเชิงดอย มีทักษะและความรู้เกี่ยวกับการออกแบบลวดลายผ้า รูปแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าที่หลากหลายประเภท มีความสวยงามและทันสมัยตอบสนองความต้องการของตลาด

บัณฑิต ศรีชัยมูล, (2547) ได้ศึกษา การพัฒนาแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน กลุ่มทอผ้า หมู่ที่ 4 ตำบลโคกเจริญ อำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี พบว่า สภาพการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าบ้านโคกเจริญ มีปัญหาด้าน การบริหารจัดการที่ขาดประสิทธิภาพของคณะกรรมการ ขาดเงินทุนในการดำเนินงาน ขาดการพัฒนาลวดลายและรูปแบบของผลิตภัณฑ์ สมาชิกขาดการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม และขาดการเชื่อมโยงถ่ายทอดถ่ายทอดประสบการณ์ และภูมิปัญญาท้องถิ่น นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มต้องการศูนย์จัดแสดงและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อเป็นสถานที่จัดแสดง จำหน่าย พัฒนามาตรฐานผลิตภัณฑ์ ประสานงานด้านการตลาดเป็นศูนย์ถ่ายทอดและเรียนรู้ภูมิปัญญาคนในชุมชน แนวทางและวิธีการพัฒนาการดำเนินงานวิสาหกิจกลุ่มทอผ้าบ้านโคกเจริญ และตัวชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาการดำเนินงานวิสาหกิจ คือ การพัฒนาศักยภาพคณะกรรมการบริหารกลุ่ม การระดมทุนจากสมาชิกและชุมชน การพัฒนาการออกแบบผลิตภัณฑ์ การพัฒนาทักษะด้านการตลาด การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของสมาชิก การจัดทำแผนการดำเนินงานของกลุ่มโดยสมาชิกกลุ่ม การประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ และการดำเนินงานศูนย์กลางการเรียนรู้และพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน การพัฒนาเพื่อส่งเสริมการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน กลุ่มทอผ้าบ้านโคกเจริญได้มีการพัฒนาการดำเนินงานวิสาหกิจด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม คือ การพัฒนาศักยภาพคณะกรรมการบริหารกลุ่มทอผ้า ดำเนินการโดยวิธีการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และการให้ความรู้ และข้อมูลข่าวสารแก่คณะกรรมการบริหารงาน การจัดทำแผนธุรกิจชุมชน ดำเนินการโดยวิธีการฝึกอบรมเพื่อให้ความรู้และการฝึกปฏิบัติจริงในการสัมมนา การจัดทำแผนธุรกิจชุมชนจากการปฏิบัติ และการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการกลุ่มและสมาชิกกลุ่ม ในการเรียนรู้ร่วมกันในการจัดทำแผนธุรกิจชุมชนของกลุ่ม ผลจากการพัฒนาเพื่อส่งเสริมการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนก่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันในการแก้ไขปัญหา อุปสรรคและการพัฒนา กลุ่ม คณะกรรมการกลุ่มทอผ้า ได้รับความรู้ด้านการบริหารจัดการเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและการบริหารงานกลุ่ม มีการจัดทำแผนการ

ดำเนินงานกลุ่ม เพื่อให้เป็นแนวทางในการดำเนินงานร่วมกัน การพัฒนาการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนกลุ่ม ทอผ้าควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องในการแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคการดำเนินงานและสนองตอบความต้องการพัฒนาของกลุ่มเพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน เป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับคนในชุมชน และชุมชนอื่นๆ และเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนอย่างยั่งยืน

พรรณนุช ชัยปิ่นชนะ (2557). ได้ศึกษา การพัฒนาระบบการจัดทำบัญชีครัวเรือนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ตำบลหนองป่าครั่ง อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ประจำจากอาชีพหลัก ไม่มีรายได้เสริมของครัวเรือน และมีภาวะหนี้สินครัวเรือน ปัญหาอุปสรรคของกระบวนการบันทึกบัญชีครัวเรือน คือ ไม่มีความสม่ำเสมอ และขาดแรงจูงใจในการบันทึก ไม่มีความเข้าใจในการจดบันทึกครัวเรือนอย่างถูกต้อง โดยปัจจัยสู่ความสำเร็จของกระบวนการบันทึกบัญชีครัวเรือน คือ การส่งเสริมให้คนในชุมชนเกิดกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ สร้างแรงจูงใจ และการออกแบบสมุดบัญชีครัวเรือนที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน

สนธิญา สุวรรณราช (2559). ได้ศึกษา แนวทางการพัฒนาการทำบัญชีครัวเรือนของสมาชิก สหกรณ์เครดิตยูเนียน: กรณีศึกษาสหกรณ์เครดิตยูเนียนทิพย์ช้างจำกัด ตำบลปงยางคก อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง. พบว่า 1) การสร้างความตระหนักและการยอมรับถึงประโยชน์ในการจัดทำบัญชีครัวเรือน 2) การสร้างการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบบัญชีครัวเรือนได้แก่ สร้างเป้าหมายร่วมกัน การนำความรู้เดิมและความรู้ใหม่มาร่วมกันออกแบบสร้างองค์ความรู้ด้วยการลงปฏิบัติจริงและประเมินประสิทธิภาพการจัดทำบัญชีครัวเรือน 3) การสร้าง ชุดความรู้บัญชีครัวเรือน 4) การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้สู่การปฏิบัติซึ่งทำให้ผู้เกี่ยวข้องทราบถึงแนวทางในการพัฒนาการจัดทำบัญชีครัวเรือนของสมาชิก เป็นปัจจัยส่งผลต่อการพัฒนาการทำบัญชีครัวเรือนของสมาชิกเครดิตยูเนียน การเผยแพร่แนวทางการจัดทำบัญชีครัวเรือนจะเป็นประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาของสหกรณ์เครดิตยูเนียนสาขาอื่น และหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปพัฒนาต่อยอดแต่ละพื้นที่เพื่อเป็นการแก้ไขให้กับท้องถิ่นของตนเอง

อรกัญญา โฆษิตานนท์ (2553) ได้ศึกษา การพัฒนาระบบบัญชีกลุ่มชุมชนทอผ้าเพื่อการบริหารที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม พบว่า ผู้ทำบัญชีส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงอายุเฉลี่ย 49 ปี อายุต่ำสุด 21 ปี และสูงสุด 63 ปี อยู่อำเภอตากาลี จบการศึกษาระดับ ปวช. ปวส. มัธยมปลายหรือเทียบเท่า โดยส่วนใหญ่ จบด้านการบัญชี ได้รับมอบหมายให้ทำบัญชีกลุ่มชุมชนทอผ้า 1 ปี มีประสบการณ์ในการทำบัญชีเฉลี่ย 1.31 ปี และส่วนใหญ่ไม่มีผู้ตรวจสอบบัญชีของกลุ่มทอผ้า ปัญหาการจัดทำบัญชีของกลุ่มชุมชนทอผ้าก่อนการอบรม ผู้วิจัยค้นพบว่า ผู้ทำบัญชีและหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำบัญชีไม่มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำบัญชีการจัดทำบัญชีของกลุ่มชุมชนทอผ้าจำเป็นต้องมีระบบบัญชี แบ่งออกเป็น 2 ประเภท 1) สมุดบัญชีกลุ่มชุมชนทอผ้าแบ่งออกเป็น 11 เล่ม 2) รายงานทางการเงินของกลุ่มชุมชนทอผ้า แบ่งออกเป็น 3 งบการเงิน หลังจากอบรมผู้ทำบัญชีแล้ว ผลการทดสอบก่อนและหลังการอบรมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และพบว่าความสามารถในการทำบัญชีเป็นผลทางตรงและการอ้อมผ่านการบริหารจัดการ ส่วนการบริหารจัดการก็มีผลต่อการบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคมในเชิงสาเหตุในทางตรงเช่นกัน

สัจฉิวัฒน์ วรโยธาและคณะ (2561) การพัฒนาระบบบัญชีในการบริหารเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน ของกลุ่มเย็บผ้าฝ่ายพื้นเมือง บ้านกกไถ ตำบลคำชะอี อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร พบว่า กลุ่มผู้ผลิตหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ได้ทดลองใช้คู่มือของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ แต่ไม่นำ มาถือปฏิบัติ เนื่องจากมีความซับซ้อน และมีภาระหน้าในการผลิตสินค้าให้เพียงพอต่อความต้องการของลูกค้า ทำให้ไม่มีการลงบัญชีตามคู่มือ จะมีเพียงการบันทึกรายรับ-รายจ่าย ซึ่งไม่มีการจัดทำอย่างเป็นระบบ ไม่มีการอ้างอิงเอกสาร ไม่มีหลักฐานการเบิกจ่ายเงิน ไม่มีการควบคุมปริมาณสินค้า ข้อมูลที่ได้จึงขาดความ น่าเชื่อถือและไม่สามารถจัดทำข้อมูลตามความต้องการเพื่อวางแผนและตัดสินใจในการดำเนินงานได้ ดังนั้น จึงได้ ระบบบัญชีที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการบริหารควมมีรูปแบบสมุดบัญชีตามเกณฑ์เงินสด รวมทั้งหมด 7 เล่ม ประกอบด้วย สมุดบัญชีเงินสดรับ สมุดบัญชีเงินสดจ่าย สมุดคุมงานระหว่างทำ สมุดคุมสินค้า สมุดคุมวัตถุดิบ สมุดงบต้นทุนการผลิต และสมุดงบรายได้และค่าใช้จ่าย และระดับความเห็นต่อการพัฒนา ระบบบัญชีที่พัฒนาร่วมกัน ทำให้กลุ่ม พบว่า ระบบบัญชีมีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยสมาชิกกลุ่มให้ ความเห็นว่าการพัฒนาระบบบัญชีที่เกิดขึ้นมีความเหมาะสมกับกลุ่ม ทำให้ทราบผลการดำเนินงานของกลุ่มอย่างแท้จริง ทำให้สามารถรู้ ต้นทุนและกำไร ซึ่งส่งผลต่อการเพิ่มรายได้ให้สมาชิกในกลุ่มได้

ตอนที่ 6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาแนวทางการพัฒนาการทำบัญชีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการประกอบการของกลุ่มทอผ้า บ้านโพนงาม ตำบลโพนงาม อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรต้น

แนวทางการพัฒนาการทำบัญชี (สนธิญา สุวรรณราช. 2559)

1. การสร้างความรู้ความเข้าใจ (Creating knowledge)
2. การเสริมสร้างการจัดทำบัญชี (reinforce Accounting)
3. ความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง (accommodation)
4. การวางระบบบัญชีที่เหมาะสม (appropriate Accounting system)

ตัวแปรตาม

ประสิทธิภาพในการประกอบการ

โดยประยุกต์ จากแนวคิดของประสิทธิภาพองค์กร (อิธิปต์ย์ คลี่สุนทร.2559)

1. การวางแผน (plan)
2. การตัดสินใจ (decision)
3. การบริหารจัดการ (Management)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาแนวทางการพัฒนาการทำบัญชี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการประกอบการของกลุ่มทอผ้า บ้านโพนงาม ตำบลโพนงาม อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยได้ออกแบบวิธีวิจัยประกอบด้วยหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล
3. เครื่องมือในการวิจัย
4. การสร้างเครื่องมือการวิจัย
5. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

- 1) ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ สมาชิกของกลุ่มทอผ้า จำนวน 3 กลุ่ม 30 ราย (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดมหาสารคาม. 2559)
- 2) พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บ้านโพนงาม ตำบลโพนงาม อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยมีกระบวนการดำเนินการ 6 ขั้นตอน เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเกิดประสิทธิภาพ ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นตอนการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ และทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการทำบัญชี แนวคิดเกี่ยวกับเพิ่มประสิทธิภาพในการประกอบการ เพื่อให้ผู้วิจัยได้รับความรู้พื้นฐานในการวิจัย และพัฒนารอบแนวคิดการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นตอนการกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาสารสนเทศให้มีคุณค่าและที่สำคัญยิ่งคือผลการวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมทั้งในเชิงวิชาการและในเชิงวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชี

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นตอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือการวิจัย ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) จากการสังเคราะห์และพัฒนาข้อคำถามจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นตอนการสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยสรุปและอธิบายเนื้อหาสาระสำคัญให้มีความสอดคล้องถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษา คำถามการวิจัย และสมมติฐานการวิจัยที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ ตามหลักทางการวิจัยทางสังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์

เครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการพัฒนาการทำบัญชี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการประกอบการของกลุ่มทอผ้า บ้านโพนงาม ตำบลโพนงาม อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งการสร้างเครื่องมือการวิจัยนั้น ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและการทบทวนวรรณกรรมงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการและโครงสร้างของตัวแปรที่ต้องการจะศึกษา จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการสร้างข้อคำถามตามนิยามเชิงปฏิบัติการที่ได้มีผู้ทำการพัฒนาเครื่องมือและประเด็นคำถามที่ได้ทดลองใช้แล้วมาปรับปรุงเพื่อให้มีความเหมาะสมกับการวิจัย

1. แบบสอบถามโดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 5 ข้อ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ได้รับ

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มทอผ้า มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย จำนวนสมาชิกในกลุ่ม รูปแบบการประกอบธุรกิจ แหล่งเงินทุน การจ้างแรงงาน วิธีการจำหน่าย

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการทำบัญชี ของกลุ่มทอผ้าบ้านโพน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 16 ข้อ โดยครอบคลุมเนื้อหาการจัดการความรู้ด้านต้นทุนผลิตภัณฑ์ 4 ด้าน ประกอบด้วย การสร้างความรู้ ความเข้าใจ (Creating knowledge) จำนวน 4 ข้อ ด้านการเสริมสร้างการจัดทำบัญชี (reinforce Accounting) จำนวน 4 ข้อ ด้านความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง (accommodation) จำนวน 4 ข้อ ด้านการวางระบบบัญชีที่เหมาะสม (appropriate Accounting system) จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการประกอบการลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 16 ข้อ โดยครอบคลุมเนื้อหาการวางประสิทธิภาพในการประกอบการ 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการวางแผน (plan) จำนวน 4 ข้อ ด้านการตัดสินใจ (decision) จำนวน 4 ข้อ ด้านการบริหารจัดการ (Management) จำนวน 4 ข้อ ด้านความสามารถในการทำกำไร (Profitability) จำนวน 4 ข้อ

โดยนำเสนอข้อมูล ในรูปแบบตารางควบคู่กับการบรรยายและสรุปผลการดำเนินการวิจัย โดยกำหนดการให้คะแนนคำตอบของแบบสอบถาม ดังนี้

ระดับความคิดเห็นมากที่สุด	กำหนดให้	5 คะแนน
ระดับความคิดเห็นมาก	กำหนดให้	4 คะแนน
ระดับความคิดเห็นปานกลาง	กำหนดให้	3 คะแนน
ระดับความคิดเห็นน้อย	กำหนดให้	2 คะแนน
ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด	กำหนดให้	1 คะแนน

และผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย เป็นระดับความคิดเห็น 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และการทบทวนวรรณกรรมงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ และโครงสร้างของตัวแปรที่ต้องการจะศึกษา จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการสร้างข้อคำถามตามคำนิยามเชิงปฏิบัติการที่ได้มีผู้ทำการพัฒนาเครื่องมือและประเด็นคำถามที่ได้ทดลองใช้แล้วมาปรับปรุง เพื่อให้มีความเหมาะสมกับการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รวบรวมจากแบบสอบถามโดยวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยแบ่งได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ได้รับ โดยใช้วิธีการประมวลผลทางหลักสถิติเชิงพรรณนา

ตอนที่ 2 ค่าสถิติพื้นฐาน ค่าร้อยละ (Percentage) ของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย จำนวนสมาชิกในกลุ่ม รูปแบบการประกอบธุรกิจ แหล่งเงินทุน การจ้างแรงงาน วิธีการจำหน่าย โดยใช้วิธีการประมวลผลทางหลักสถิติเชิงพรรณนา ค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 3 และ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการทำบัญชี และประสิทธิภาพในการประกอบการโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา โดยใช้วิธีการประมวลผลทางหลักสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยนำเสนอข้อมูล ในรูปแบบตารางควบคู่กับการบรรยายและสรุปผลการดำเนินการวิจัย โดยกำหนดการให้คะแนนคำตอบของแบบสอบถาม ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

ระดับความคิดเห็นมากที่สุด	กำหนดให้	5 คะแนน
ระดับความคิดเห็นมาก	กำหนดให้	4 คะแนน
ระดับความคิดเห็นปานกลาง	กำหนดให้	3 คะแนน
ระดับความคิดเห็นน้อย	กำหนดให้	2 คะแนน
ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด	กำหนดให้	1 คะแนน

แล้วนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 103) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 5 ทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ การทดสอบผลกระทบโดยการสร้างสมการพหุคูณในการทดสอบความสัมพันธ์แนวทางการพัฒนาการทำบัญชี และประสิทธิภาพในการประกอบการ ของกลุ่มทอผ้า บ้านโพน ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ และการสร้างสมการพหุคูณตามที่ได้ตั้งสมมติฐาน โดยใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ (Multiple Correlation Analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อมีการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการกำหนดสถิติที่มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับข้อมูลทางสถิติ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้ โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 1.1 ร้อยละ (Percentage)
 - 1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)
 - 1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Correlation Analysis)

บทที่ 4 ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการทำบัญชีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการประกอบการของกลุ่มทอผ้า บ้านโพนงาม ตำบลโพนงาม อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีรูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์ 2 ข้อ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับ แนวทางการพัฒนาการทำบัญชี ของกลุ่มทอผ้าไหม บ้านโพนงาม ตำบลโพนงาม อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการประกอบการกลุ่มทอผ้าไหม บ้านโพนงาม ตำบลโพนงาม อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ (Multiple Correlation Analysis) เพื่อตอบคำถามวิจัย และทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยแบ่งผลการวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิจัยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยผู้วิจัย ซึ่งได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 6 ตอน ตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1-2 การวิเคราะห์ค่าสถิติเบื้องต้นของตัวแปรลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม และข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของกลุ่มทอผ้า บ้านโพนงาม ตำบลโพนงาม อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

ตอนที่ 3,4 การวิเคราะห์ค่าสถิติเบื้องต้นของความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการทำบัญชี ประสิทธิภาพในการประกอบการ โดยใช้วิธีการประมวลผลทางหลักสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

ตอนที่ 5 ทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ การทดสอบผลกระทบ โดยการสร้างสมการพหุคูณในการทดสอบความสัมพันธ์แนวทางการพัฒนาการทำบัญชี และประสิทธิภาพในการประกอบการ ของกลุ่มทอผ้า บ้านโพน ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณและการสร้างสมการพหุคูณตามที่ได้ตั้งสมมติฐาน การวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Correlation Analysis)

สำหรับการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวแปร และค่าสถิติ รวมถึงกำหนดความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวแปรและค่าสถิติ เพื่อให้การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับสัญลักษณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งสามารถแสดงได้ดังตารางที่ 4.1 ดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงสัญลักษณ์และความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวแปรและค่าสถิติ

สัญลักษณ์	ความหมาย
\bar{X}	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
VIF	ค่าทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม (Variance Inflation Factors)
R	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์หาคูณ
AdjR ²	ค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ปรับปรุง
VIF	ค่าทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม (Variance Inflation Factors)
P-value	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Significance)
B	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเป็นรายองค์ประกอบ
T	สถิติทดสอบที่ใช้พิจารณาในการแจกแจงแบบ t-test
GuiDe	แนวทางการพัฒนาการทำบัญชี
creatknow	การสร้างความรู้ความเข้าใจ
reinforce	การเสริมสร้างการจัดทำบัญชี
accom	ความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง
Acc.st	การวางระบบบัญชีที่เหมาะสม
EfMan	ประสิทธิภาพในการประกอบการ
Plan	การวางแผน
Decis	การตัดสินใจ
Manage,	การบริหารจัดการ
Profit	ความสามารถในการทำกำไร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานในกลุ่มวิชาชีพชุมชน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ได้รับ โดยการวิจัยเชิงพรรณนา ซึ่งสามารถแสดงได้ดังตารางที่ 4.2 ดังนี้

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	0	0.00
1.2 หญิง	100	100.00
รวม	30	100.00
2. อายุ		
2.1 น้อยกว่า 40 ปี	4	13.34
2.2 40-50 ปี	10	33.33
2.3 51-60 ปี	10	33.33
2.4 60 ปีขึ้นไป	6	20.00
รวม	30	100.00
3. ระดับการศึกษา		
3.1 ต่ำกว่าประถม	4	13.33
3.2 ประถมศึกษา	16	53.33
3.3 มัธยมศึกษาตอนต้น	5	16.67
3.4 ม.ปลาย/อนุปริญญา	5	16.67
รวม	30	100.00
4. ประสบการณ์การทำงานในกลุ่มวิชาชีพ		
4.1 น้อยกว่า 5 ปี	4	13.33
4.2 5 – 10 ปี	3	10.00
4.3 11 – 15 ปี	5	16.67
4.4 มากกว่า 15 ปี	18	60.00
รวม	30	100.00

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ได้รับ		
5.1 น้อยกว่า 5,000 บาท	12	40.00
5.2 5,000 – 8,000 บาท	10	33.33
5.3 8,001 – 10,000 บาท	5	16.67
5.4 มากกว่า 10,000 บาท	3	10.00
รวม	30	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่า สมาชิกกลุ่มทอผ้า เป็นส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 100) อายุ 31- 40 ปี และ 41-50 ปี (ร้อยละ 33.33) รองลงมา มากกว่า 50 ปี (ร้อยละ 20.00) ระดับการศึกษา ประถมศึกษา (ร้อยละ 53.33) รองลงมา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย/อนุปริญญา (ร้อยละ 16.67) ประสบการณ์การทำงานในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน มากกว่า 15 ปี (ร้อยละ 60.00) รองลงมา 11 – 15 ปี (ร้อยละ 16.67) รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ได้รับ น้อยกว่า 5,000 บาท (ร้อยละ 40.00) รองลงมา 5,000 – 8,000 บาท (33.33)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มทอผ้า บ้านโพนงาม ตำบลโพนงาม อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานข้อมูลทั่วไปของกลุ่มทอผ้า ตำบลโพนงาม อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ประกอบด้วย จำนวนสมาชิกในกลุ่ม รูปแบบการประกอบธุรกิจ แหล่งเงินทุน การจ้างแรงงาน วิธีการจำหน่าย โดยการวิจัยเชิงพรรณนา ซึ่งสามารถแสดงได้ดังตารางที่ 4.3 ดังนี้

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของกลุ่มทอผ้า ตำบลโพนงาม อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในเขตจังหวัดมหาสารคาม	จำนวน	ร้อยละ
1. จำนวนสมาชิกในกลุ่ม		
1.1 น้อยกว่า 2 คน	3	10.00
1.2 3-5 คน	15	50.00
1.3 มากกว่า 5 คน	12	40.00
รวม	30	100.00
2. รูปแบบการประกอบธุรกิจ		
2.1 กลุ่มวิสาหกิจ/OTOP	19	63.33
2.2 ครอบครัว	8	26.67
2.3 อื่น	3	10.00
รวม	30	100.00
3. แหล่งเงินทุน		
3.1 ทุนส่วนตัว	20	66.67
3.2 เงินอุดหนุนจากภาครัฐ	8	26.67
3.3 กู้ยืม	2	6.66
รวม	30	100.00
4. การจ้างแรงงาน		
4.1 ผลิตและจำหน่ายเอง	25	83.33
4.2 พนักงานตัดเย็บ/พนักงานขาย	5	16.67
รวม	30	100.00
5. วิธีการจำหน่าย		
5.1 ขายผ่านพ่อค้าคนกลางที่มารับซื้อ	9	30.00
5.2 ขายเองที่บ้าน / ตลาด	15	50.00
5.3 ขายให้กับกลุ่มสหกรณ์	6	20.00
รวม	30	100.00

จากตารางที่ 4.3 พบว่า กลุ่มทอผ้า บ้านโพน ส่วนใหญ่ มีจำนวนสมาชิก 3-5 คน (ร้อยละ 50.00) รองลงมา มากกว่า 5 คน (ร้อยละ 40.00) รูปแบบการประกอบธุรกิจส่วนใหญ่ กลุ่มวิสาหกิจ/OTOP (ร้อยละ 63.33) รองลงมา ครอบครัว (ร้อยละ 26.67) แหล่งเงินทุนส่วนใหญ่ ทุนส่วนตัว (ร้อยละ 66.67) รองลงมา เงินอุดหนุนจากภาครัฐ (ร้อยละ 26.67) การจ้างแรงงาน ส่วนใหญ่ ผลิตและจำหน่ายเอง (ร้อยละ 83.33) รองลงมา พนักงานตัดเย็บ/พนักงานขาย (ร้อยละ 16.67)วิธีการจำหน่าย ส่วนใหญ่ ขายเองที่บ้าน/ตลาด (ร้อยละ 50.00) รองลงมา ขายผ่านพ่อค้าคนกลางที่มารับซื้อ (ร้อยละ 30.00)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการทำบัญชี ของกลุ่มทอผ้าบ้านโพนงาม โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

3.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการทำบัญชี โดยรวม ของกลุ่มทอผ้าบ้านโพนงาม

ตารางที่ 4.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการทำบัญชี โดยรวม ของกลุ่มทอผ้า บ้านโพนงาม

แนวทางการพัฒนาการทำบัญชี	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. การสร้างความรู้ความเข้าใจ	4.20	0.49	มาก
2. การเสริมสร้างการจัดทำบัญชี	4.15	0.52	มาก
3. ความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง	4.19	0.51	มาก
4. การวางระบบบัญชีที่เหมาะสม	4.21	0.46	มาก
โดยรวม	4.19	0.46	มาก

จากตาราง 4.4 พบว่า ของกลุ่มทอผ้าบ้านโพนงาม มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการทำบัญชี โดยรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 (S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการวางระบบบัญชีที่เหมาะสม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 (S.D. = 0.46) ด้านการสร้างความรู้ความเข้าใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 (S.D. = 0.49) ด้านความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 (S.D. = 0.51) ด้านการเสริมสร้างการจัดทำบัญชี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 (S.D. = 0.52)

3.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการทำบัญชี เป็นรายด้าน ของกลุ่มทอผ้าบ้าน โพนงาม

ตารางที่ 4.5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการทำบัญชี ด้านการสร้างความรู้ความเข้าใจ เป็นรายชื่อของกลุ่มทอผ้า บ้านโพนงาม

แนวทางการพัฒนาการทำบัญชี ด้านการสร้างความรู้ความเข้าใจ	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ท่านให้ความสำคัญในการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการบันทึก รายการบัญชี รายรับรายจ่าย และการจัดทำงบการเงินอยู่เสมอ	4.23	0.73	มาก
2. ท่านเชื่อมั่นว่า การทำบัญชี จะช่วยให้การดำเนินงาน เป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพ	4.23	0.63	มาก
3. ข้อมูลทางการบัญชีจะช่วยให้คุณสามารถบริหาร สินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของผู้ถือหุ้นให้เกิดประโยชน์สูงสุด และอย่างคุ้มค่า คุ้มทุน	4.27	0.58	มาก
4. ท่านสามารถสามารถจดจำรายการ รายรับ-รายจ่ายที่เกิดขึ้น ในแต่ละวันได้ และต่อเนื่องสม่ำเสมอ	4.07	0.58	มาก
รวม	4.20	0.49	มาก

จากตาราง 4.5 พบว่า กลุ่มทอผ้า บ้านโพนงาม ส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการทำบัญชี ด้านการสร้างความรู้ความเข้าใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 (S.D. = 0.49)

เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อมูลทางการบัญชีจะช่วยให้คุณสามารถบริหาร สินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของผู้ถือหุ้นให้เกิดประโยชน์สูงสุด และอย่างคุ้มค่า คุ้มทุน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 (S.D. = 0.58) ท่านให้ความสำคัญในการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการบันทึกรายการบัญชี รายรับรายจ่าย และการจัดทำงบการเงินอยู่เสมอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 (S.D. = 0.73) ท่านเชื่อมั่นว่า การทำบัญชี จะช่วยให้การดำเนินงาน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 (S.D. = 0.63) และ ท่านสามารถสามารถจดจำรายการ รายรับ-รายจ่ายที่เกิดขึ้นในแต่ละวันได้ และต่อเนื่องสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 (S.D. = 0.58)

ตารางที่ 4.6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการทำบัญชี ด้านการเสริมสร้างการจัดทำบัญชี รายชื่อของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในเขตจังหวัดมหาสารคาม

แนวทางการพัฒนาการทำบัญชี ด้านการเสริมสร้างการจัดทำบัญชี	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
5. ท่านได้รับการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีจากหน่วยงานภาครัฐ	4.17	0.70	มาก
6. ท่านมีเครื่องมือ อุปกรณ์ ตลอดจนวิธีการที่ใช้ในการบันทึกบัญชีการจัดทำบัญชี	4.07	0.64	มาก
7. ท่านได้ให้การสนับสนุนการทำบัญชีของกลุ่ม โดยพร้อมให้ข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการทำบัญชีของกลุ่มแก่ผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบทำบัญชีของกลุ่ม	4.13	0.63	มาก
8. กิจกรรมให้ความสำคัญกับการเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านต่างๆ ที่สำคัญและจำเป็น ที่จะต้องนำมาใช้ในการประกอบธุรกิจให้สามารถแข่งขันได้ และมีความพร้อมสู่การเป็นผู้ประกอบการที่มีความเข้มแข็ง	4.23	0.63	มาก
รวม	4.15	0.52	มาก

จากตาราง 4.6 พบว่า กลุ่มทอผ้า บ้านโพนงาม ส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการทำบัญชี. ด้านการเสริมสร้างการจัดทำบัญชี โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 (S.D. = 0.52)

เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ กิจกรรมให้ความสำคัญกับการเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านต่าง ๆ ที่สำคัญและจำเป็น ที่จะต้องนำมาใช้ในการประกอบธุรกิจให้สามารถแข่งขันได้ และมีความพร้อมสู่การเป็นผู้ประกอบการที่มีความเข้มแข็ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 (S.D. = 0.63) ท่านได้รับการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีจากหน่วยงานภาครัฐ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 (S.D. = 0.70) ท่านได้ให้การสนับสนุนการทำบัญชีของกลุ่ม โดยพร้อมให้ข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการทำบัญชีของกลุ่มแก่ผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบทำบัญชีของกลุ่ม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 (S.D. = 0.63) ท่านมีเครื่องมือ อุปกรณ์ ตลอดจนวิธีการที่ใช้ในการบันทึกบัญชี การจัดทำบัญชี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 (S.D. = 0.64) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการทำบัญชี ความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง กลุ่มทอผ้า บ้านโพนงาม

แนวทางการพัฒนาการทำบัญชี ด้านความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
9. ท่านได้มีการติดตามการเปลี่ยนแปลง กฎ ระเบียบข้อมูลบังคับ และหน้าที่ของกลุ่มที่พึงปฏิบัติ เช่น ภาษี การทำบัญชี การลงทะเบียน	4.43	0.63	มาก
10. ท่านความพร้อมที่จะปฏิบัติตามการสนับสนุนแนวทางการพัฒนาอย่างเป็นระบบ เพื่อก้าวสู่สถานการณ์ใหม่	4.23	0.73	มาก
11. ท่านให้ความสำคัญในการเข้ารับการอบรม และส่งเสริมให้กลุ่มของท่านมีการจัดทำบัญชี	4.10	0.61	มาก
12. ท่านพร้อมที่จะจัดทำบัญชีให้ถูกต้องเหมาะสม ตามที่ได้รับ การเสนอแนะจากการอบรม	4.00	0.64	มาก
รวม	4.19	0.51	มาก

จากตาราง 4.7 พบว่า กลุ่มทอผ้า บ้านโพนงาม ส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการทำบัญชี ด้านความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 (S.D. = 0.51)

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ข้อแรก ดังนี้ ท่านได้มีการติดตามการเปลี่ยนแปลง กฎ ระเบียบข้อมูลบังคับ และหน้าที่ของกลุ่มที่พึงปฏิบัติ เช่น ภาษี การทำบัญชี การลงทะเบียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 (S.D. = 0.63) ท่านความพร้อมที่จะปฏิบัติตามการสนับสนุนแนวทางการพัฒนาอย่างเป็นระบบ เพื่อก้าวสู่สถานการณ์ใหม่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 (S.D. = 0.73) ท่านให้ความสำคัญในการเข้ารับการอบรม และส่งเสริมให้กลุ่มของท่านมีการจัดทำบัญชี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 (S.D. = 0.61) ท่านพร้อมที่จะจัดทำบัญชีให้ถูกต้องเหมาะสม ตามที่ได้รับ การเสนอแนะจากการอบรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 (S.D. = 0.64) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการทำบัญชี ด้านการวางระบบบัญชีที่เหมาะสม ของกลุ่มทอผ้า บ้านโพนงาม

แนวทางการพัฒนาการทำบัญชี ด้านการวางระบบบัญชีที่เหมาะสม	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
13. ทำให้ทราบผลการดำเนินงานของกลุ่มอย่างแท้จริง ทำให้สามารถรู้ ต้นทุนและกำไร ซึ่งส่งผลต่อการเพิ่มรายได้ให้สมาชิกในกลุ่มได้	4.03	0.61	มาก
14. ท่านได้มีการจัดทำสมุดบัญชีเงินสดรับ สมุดบัญชีเงินสดจ่าย สมุด และมีการลงรายการอย่างต่อเนื่อง	4.13	0.68	มาก
15. ท่านได้มีการทำสมุดคณานระหว่างทำ สมุดคุมสินค้า สมุดคุมวัตถุดิบ สมุดงบต้นทุนการผลิต	4.10	0.48	มาก
16. ท่านได้จัดงบบรรายได้และค่าใช้จ่าย เพื่อสรุปผลการดำเนินงานที่ผ่านมา	4.57	0.57	มากที่สุด
รวม	4.21	0.46	มาก

จากตาราง 4.8 พบว่า กลุ่มทอผ้า บ้านโพนงาม ส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการทำบัญชี การวางระบบบัญชีที่เหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 (S.D. = 0.46)

เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้
 1. กิจกรรมใช้ข้อมูลต้นทุนการผลิต ในการตัดสินใจด้านต่างๆ ในการดำเนินธุรกิจ เช่น การกำหนดราคาขาย การวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไร การวางแผน การควบคุมการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 (S.D. = 0.64)
 2. กิจกรรมใช้ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการผลิตในการแบ่งแยกหน้าที่ ลดความซ้ำซ้อน ลดระยะเวลา ลดปริมาณทรัพยากรที่จะสูญเสีย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 (S.D. = 0.70)
 3. กิจกรรมใช้ข้อมูลต้นทุนในอดีตที่ผ่านมาใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารงาน เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดแผนงบประมาณ และควบคุมงานในอนาคตให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 (S.D. = 0.73) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการประกอบการ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

ตารางที่ 4.9 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการประกอบการ โดยรวม ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในเขตจังหวัดมหาสารคาม

ประสิทธิภาพในการประกอบการ	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านการวางแผน	4.33	0.51	มาก
2. ด้านการตัดสินใจ	4.35	0.33	มาก
3. ด้านการบริหารจัดการ	4.42	0.51	มาก
4. ด้านความสามารถในการทำกำไร	4.37	0.54	มาก
โดยรวม	4.37	0.41	มาก

จากตาราง 4.9 พบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนในเขตจังหวัดมหาสารคาม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการประกอบการ โดยรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 (S.D. =0.41)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 (S.D. =0.51) ด้านความสามารถในการทำกำไร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 (S.D. =0.54) ด้านการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 (S.D. =0.33) ด้านการวางแผน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 (S.D. =0.51) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการประกอบการ ด้านการวางแผนของกลุ่มทอผ้า บ้านโพนงาม

ประสิทธิภาพในการประกอบการ ด้านการวางแผน	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. กิจการทำการศึกษ วิเคราะห์ปัญหา จุดแข็ง จุดอ่อน ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ก่อนดำเนินงาน	4.53	0.57	มากที่สุด
2. กิจการกำหนดเป้าหมาย ขอบเขตงาน ผู้รับผิดชอบ ในแต่ละหน้าที่ ระยะเวลา งบประมาณ ในการดำเนินธุรกิจและแจ้งให้กับสมาชิกในกลุ่มทราบ	4.50	0.63	มากที่สุด
3. กิจการจัดทำแผนโดยคำนึงปัจจัยสำคัญ เช่น คน เงิน วัตถุดิบ เครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆ กลุ่มลูกค้า เวลา เทคโนโลยี เป็นต้น	4.30	0.65	มาก
4. กิจการกำหนดขั้นตอน/กระบวนการดำเนินงานหลักไว้ชัดเจน และกำหนดกิจกรรมย่อย มีรายละเอียดของแต่ละขั้นตอน	4.00	0.64	มาก
โดยรวม	4.33	0.51	มาก

จากตาราง 4.10 พบว่า กลุ่มทอผ้า บ้านโพนงามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพในการประกอบการ ด้านการวางแผน โดยรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 (S.D. =0.51)

เมื่อพิจารณาเป็นข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 2 ข้อ ดังนี้ กิจการทำการศึกษ วิเคราะห์ปัญหา จุดแข็งจุดอ่อน ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ก่อนดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 (S.D. =0.57) กิจการกำหนดเป้าหมาย ขอบเขตงาน ผู้รับผิดชอบในแต่ละหน้าที่ ระยะเวลา งบประมาณ ในการดำเนินธุรกิจและแจ้งให้กับสมาชิกในกลุ่มทราบ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 (S.D. =0.63) และอยู่ในระดับ มากจำนวน 2 ข้อ ดังนี้ กิจการจัดทำแผนโดยคำนึงปัจจัยสำคัญ เช่น คน เงิน วัตถุดิบ เครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆ กลุ่มลูกค้า เวลา เทคโนโลยี เป็นต้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 (S.D. =0.65) และกิจการกำหนดขั้นตอน/กระบวนการดำเนินงานหลักไว้ชัดเจน และกำหนดกิจกรรมย่อย มีรายละเอียดของแต่ละขั้นตอน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 (S.D. =0.64) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการประกอบการ ด้านการตัดสินใจ ของกลุ่มทอผ้า บ้านโพนงาม

ประสิทธิภาพในการประกอบการ การตัดสินใจ	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
5. กิจการกำหนดผลที่คาดว่าจะได้รับในแต่ละงานหรือกิจกรรม ที่เป็นผลการปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์ของแผนงานนั้น เช่น กำไร ผลการปฏิบัติงาน ผลจากการให้บริการ	4.33	0.48	มาก
6. กิจการปรับปรุงผลการดำเนินงานที่ไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนด	4.27	0.45	มาก
7. กิจการทำการทบทวนแผนการดำเนินงานและทำแผนสำรองเพื่อเป็นการหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่คาดว่าจะเกิดขึ้นหรือลดผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น	4.40	0.50	มาก
8. ท่านนำข้อมูลต้นทุนที่เกิดขึ้นไปวางแผนควบคุมการใช้ทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพและคุ้มค่า	4.40	0.62	มาก
โดยรวม	4.35	0.33	มาก

จากตาราง 4.11 พบว่า กลุ่มทอผ้า บ้านโพนงามมีระดับการยอมรับเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพในการประกอบการ ด้านการตัดสินใจ โดยรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 (SD =0.33)

เมื่อพิจารณาเป็นข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ คือ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ท่านนำข้อมูลต้นทุนที่เกิดขึ้นไปวางแผนควบคุมการใช้ทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพและคุ้มค่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 (SD =0.62) กิจการทำการทบทวนแผนการดำเนินงานและทำแผนสำรองเพื่อเป็นการหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่คาดว่าจะเกิดขึ้นหรือลดผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 (SD =0.50) กิจการกำหนดผลที่คาดว่าจะได้รับในแต่ละงาน หรือกิจกรรม ที่เป็นผลการปฏิบัติงาน ตามวัตถุประสงค์ของแผนงานนั้น เช่น กำไร ผลการปฏิบัติงาน ผลจากการให้บริการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 (SD =0.48) กิจการปรับปรุงผลการดำเนินงานที่ไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 (SD =0.45) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.12 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการประกอบการ ด้านการบริหารจัดการของกลุ่มทอผ้า บ้านโพนงาม

ประสิทธิภาพในการประกอบการ ด้านการบริหารจัดการ	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
9. กิจการกำหนดแผนการติดตามผลการดำเนินงานกิจการ ทำการทบทวนผลการดำเนินงานเพื่อให้การดำเนินงาน บรรลุวัตถุประสงค์	4.33	0.76	มาก
10. กิจการมีการกำหนดระยะเวลาที่จะติดตามการ ปฏิบัติงานและความก้าวหน้าของที่ชัดเจน	4.50	0.63	มากที่สุด
11. ท่านจัดลำดับความสำคัญในการบริหารงานได้ทันเวลา และเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ	4.57	0.63	มากที่สุด
12. กิจการรายงานและสรุปผลการปฏิบัติงานตามแผน ต่อสมาชิกในกลุ่ม และหาแนวทางพัฒนา	4.27	0.52	มาก
โดยรวม	4.42	0.51	มาก

จากตาราง 4.12 พบว่า กลุ่มทอผ้า บ้านโพนงามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการประกอบการ ด้านการบริหารจัดการ โดยรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 (S.D. =0.51)

เมื่อพิจารณาเป็นข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ คือ ท่านจัดลำดับความสำคัญในการบริหารงานได้ทันเวลา และเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 (S.D. =0.63) กิจการมีการกำหนดระยะเวลาที่จะติดตามการปฏิบัติงานและความก้าวหน้าของที่ชัดเจน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 (S.D. =0.63) และอยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ข้อ กิจการกำหนดแผนการติดตามผลการดำเนินงานกิจการ ทำการทบทวนผลการดำเนินงานเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 (S.D. =0.76) และกิจการรายงานและสรุปผลการปฏิบัติงานตามแผนต่อสมาชิกในกลุ่ม และหาแนวทางพัฒนา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 (S.D. =0.52) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.13 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการประกอบการ ด้านความสามารถในการทำกำไร (Profitability) กลุ่มทอผ้า บ้านโพนงาม

ประสิทธิภาพในการประกอบการ ความสามารถในการทำกำไร	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
13. ท่านหาแนวทางในการเพิ่มยอดขาย และทำให้กำไรโดยรวมเพิ่มขึ้น	4.37	0.56	มาก
14. ท่านได้พิจารณาความคุ้มทุนของต้นทุนรวมกับยอดขายรวมที่เกิดขึ้นและกำหนดเป้าหมายของยอดขายให้ได้กำไรตามที่ต้องการ	4.30	0.65	มาก
15. ท่านได้มีการหาช่องทางการจำหน่าย หรือขยายตลาด และเพิ่มกลุ่มลูกค้ามากขึ้น	4.33	0.76	มาก
16. ท่านสามารถใช้สินทรัพย์ ในการก่อให้เกิดรายได้ อย่างมีประสิทธิภาพ และประหยัดที่สุด	4.50	0.63	มากที่สุด
โดยรวม	4.37	0.54	มาก

จากตาราง 4.13 พบว่า กลุ่มทอผ้า บ้านโพนงามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพในการประกอบการ ความสามารถในการทำกำไร (Profitability) โดยรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 (SD =0.58)

เมื่อพิจารณาเป็นข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ กิจการรายงานและสรุปผลการปฏิบัติงานตามแผนต่อสมาชิกในกลุ่ม และหาแนวทางพัฒนา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 (SD =0.67) กิจการนำเอาผลการดำเนินงานที่วัดได้มาพิจารณาเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 (SD =0.80) และกิจการตรวจสอบและวัดผลการดำเนินงานตามแผนได้กำหนดไว้ในขั้นตอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 (SD =0.72) ตามลำดับ

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์เพื่อตอบสนองสมมติฐานการวิจัยโดยการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณและการสร้างสมการพยากรณ์

ผู้วิจัยได้วัดระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม จากค่าสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) และประมวลผลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Correlation Analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษาและทดสอบสมมติฐานตามที่กำหนดไว้ข้างต้น

สมมติฐานที่ 1 : แนวทางการพัฒนาการทำบัญชีมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการประกอบการโดยรวม

ผู้วิจัยทดสอบสหสัมพันธ์แบบพหุคูณและการสร้างสมการพยากรณ์ โดยการนำตัวแปรเข้ามาวิเคราะห์โดยมีประสิทธิภาพในการประกอบการ (EfMan) โดยรวม เป็นตัวแปรตาม (Dependent Variable) และแนวทางการพัฒนาการทำบัญชี (GuiDe) ซึ่งประกอบด้วย การสร้างความรู้ความเข้าใจ (Creatknow) การเสริมสร้างการจัดทำบัญชี (Reinforce) ความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง (Accom) การวางระบบบัญชีที่เหมาะสม (Acc.st) เพื่อสร้างสมการทำนาย

ตารางที่ 4.14 การทดสอบความสัมพันธ์ของสัมประสิทธิ์การถดถอยประสิทธิภาพในการประกอบการ (EfMan) โดยรวม กับแนวทางการพัฒนาการทำบัญชี (GuiDe) รายด้านของกลุ่มหอผ้าบ้านโพนงาม

แนวทางการพัฒนาการทำบัญชี (GuiDe)	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients Beta	t	P-value
	B	Std. Error			
(Constant)	1.415	0.472		3.000	0.006
Creatknow	0.434	0.454	0.523	0.955	0.349
Reinforce	0.443	0.325	0.564	1.365	0.185
Accom	0.516	0.422	0.581	1.224	0.232
Acc.st	-0.688	1.024	-0.776	-0.671	0.508

F = 10.224 p = 0.000 Adj R² = 0.560

หมายเหตุ *P < .05 ** P < .01

จากตารางที่ 4.14 พบว่า แนวทางการพัฒนาการทำบัญชี (GuiDe) ด้านการสร้างความรู้ความเข้าใจ (Creatknow) ด้านการเสริมสร้างการจัดทำบัญชี (Reinforce) ด้านความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง (Accom) ด้านการวางระบบบัญชีที่เหมาะสม (Acc.st) ไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการประกอบการ (EfMan)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการพัฒนาการทำบัญชี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการประกอบการของกลุ่มทอผ้า บ้านโพนงาม ตำบลโพนงาม อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการทำบัญชีของกลุ่มผ้าไหม บ้านโพนงาม ตำบลโพนงาม อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์แนวทางการพัฒนาการทำบัญชี กับประสิทธิภาพในการประกอบการกลุ่มผ้าไหม บ้านโพนงาม ตำบลโพนงาม อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย คือ กลุ่มทอผ้า บ้านโพนงาม ตำบลโพนงาม อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 100 สำหรับการนำเสนอเนื้อหาในบทที่ 5 ผู้วิจัยแบ่งหัวข้อการนำเสนอออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัย ผู้วิจัยแบ่งหัวข้อการนำเสนอออกเป็น 4 หัวข้อ คือ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มทอผ้า บ้านโพนงาม 3) ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ แนวทางการพัฒนาการทำบัญชี และประสิทธิภาพในการประกอบการ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา มีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สมาชิกในกลุ่มทอผ้า บ้านโพนงาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงทั้งหมด อายุ 31- 40 ปี ระดับการศึกษา ประถมศึกษา ประสบการณ์การทำงานในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน มากกว่า 15 ปี (รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ได้รับ น้อยกว่า 5,000 บาท

2. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มทอผ้า บ้านโพนงาม

กลุ่มทอผ้า บ้านโพนงาม ส่วนใหญ่ มีจำนวนสมาชิก 3-5 คน รูปแบบการประกอบธุรกิจ กลุ่มวิสาหกิจ/OTOP แหล่งเงินทุน ส่วนใหญ่ ทุน การจ้างแรงงาน ส่วนใหญ่ ผลิตและจำหน่ายเอง วิธีการจำหน่าย ส่วนใหญ่ ขายเองที่บ้าน/ตลาด

3. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ แนวทางการพัฒนาการทำบัญชี และประสิทธิภาพในการประกอบการ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

3.1 แนวทางการพัฒนาการทำบัญชี พบว่า เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า ของกลุ่มทอผ้า บ้านโพนงาม มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการทำบัญชี โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการวางระบบบัญชีที่เหมาะสม ด้านการสร้างความรู้ความเข้าใจ ด้านความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง ด้านการเสริมสร้างการจัดทำบัญชี

3.2 ประสิทธิภาพในการประกอบการ เมื่อพิจารณาในภาพรวม ของกลุ่มทอผ้า บ้านโพนงาม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพในการประกอบการ โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านความสามารถในการทำกำไร ด้านการตัดสินใจ ด้านการวางแผน

4. การทดสอบความสัมพันธ์ของสัมประสิทธิ์การถดถอยประสิทธิภาพในการประกอบการ (EfMan) โดยรวม กับแนวทางการพัฒนาการทำบัญชี (GuiDe) รายด้านของกลุ่มทอผ้า บ้านโพนงาม พบว่า แนวทางการพัฒนาการทำบัญชี (GuiDe) ด้านการสร้างความรู้ ความเข้าใจ (Creatknow) ด้านการเสริมสร้างการจัดทำบัญชี (Reinforce) ด้านความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง (Accom) ด้านการวางระบบบัญชีที่เหมาะสม (Acc.st) ไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการประกอบการ (EfMan)

อภิปรายผล

การวิจัย เรื่อง การศึกษาแนวทางการพัฒนาการทำบัญชี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการประกอบการของกลุ่มทอผ้า บ้านโพนงาม ตำบลโพนงาม อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ สามารถอภิปรายผลตามสมมติฐานการวิจัยได้ ดังนี้

แนวทางการพัฒนาการทำบัญชี กลุ่มทอผ้า มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการทำบัญชี ผลผลิตกันโดยรวม อยู่ในระดับมาก แสดงว่า ของกลุ่มทอผ้า ให้ความสำคัญเกี่ยวกับข้อมูลทางการบัญชีที่จะนำมาใช้ประโยชน์ในการวางแผนการดำเนินงาน และใช้ในการตัดสินใจในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ เนื่องจากข้อมูลทางการบัญชี เป็นเครื่องมือช่วยให้งานทราบถึงผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของกิจการ และนำมาสู่การการควบคุมการใช้ทรัพยากรที่ใช้ไปในกระบวนการผลิตในรอบถัดไป ให้เกิดประโยชน์สูงสุดซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สัจวัตม์ วรรโยธา และคณะ (2561) พบว่า สมาชิกกลุ่มให้ความสำคัญเห็นว่า การพัฒนาระบบบัญชีที่เกิดขึ้นมีความเหมาะสมกับกลุ่ม ทำให้ทราบผลการดำเนินงานของกลุ่มอย่างแท้จริง ทำให้สามารถรู้ต้นทุนและกำไรซึ่งส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของรายได้

ประสิทธิภาพในการประกอบการ มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการประกอบการ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน แสดงว่า กลุ่มทอผ้า ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการประสิทธิภาพในการประกอบการ ในการกำหนดแนวทางเพื่อมุ่งสู่ผลสำเร็จ โดยกิจการมุ่ง วิเคราะห์ปัญหา จุดแข็งจุดอ่อน ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ก่อนกิจการกำหนดเป้าหมาย ขอบเขตงาน ผู้รับผิดชอบในแต่ละหน้าที่ ระยะเวลา งบประมาณ ในการดำเนินธุรกิจ และแจ้งให้กับสมาชิกในกลุ่มทราบ ทบทวนแผนการดำเนินงาน มีการกำหนดแผนสำรองเพื่อเป็นการหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่คาดว่าจะเกิดขึ้นหรือลดผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น กำหนดผลที่คาดว่าจะได้รับในแต่ละงาน ลำดับความสำคัญในการบริหารงานได้ทันเวลา และเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ มีการกำหนดระยะเวลาที่จะติดตามการปฏิบัติงานและความก้าวหน้าของที่ชัดเจน และแจ้งให้สมาชิกรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานร่วมกัน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้สมาชิกในกลุ่มเกิดแรงจูงใจในการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับ .วิทยา อินทร์สอน (2554) กล่าวว่า การเพิ่มผลผลิต เป็นความรับผิดชอบของทุกคน ในแง่ของบริษัทหรือโรงงาน ผู้บริหารต้องมีความเข้าใจในเรื่องการเพิ่มผลผลิตและให้การสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมอย่างเต็มที่ ในขณะที่เดียวกัน ฝ่ายพนักงานต้องให้ความร่วมมือ โดยการทำงานอย่างเต็มความสามารถและเพิ่มทักษะการทำงานให้สูงขึ้น นอกจากนี้ การเพิ่มผลผลิตยังต้องอาศัยความร่วมมือจากพนักงาน เจ้าหน้าที่ บุคลากร และหน่วยงานอื่นทั่ว ๆ ไป ในการร่วมกันปรับปรุงการเพิ่มผลผลิตในทุกสถานที่ ทั้งที่ทำงาน และสถานประกอบการด้วยการทำสิ่งต่าง ๆ อย่างถูกต้อง โดยใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งส่งผลให้การเพิ่มผลผลิตโดยรวมของประเทศเพิ่มสูงขึ้น อันจะนำไปสู่การยกระดับมาตรฐานการครองชีพของประชาชนในประเทศ ซึ่งก็คือเป้าหมายสำคัญสูงสุดของการเพิ่มผลผลิต

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาความรูปแบบการจัดทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจเพื่อช่วยให้กลุ่มวิสาหกิจมีการจัดทำบัญชีอย่างถูกต้องครบถ้วน อันจะเป็นข้อมูลที่น่าไปใช้ในการตัดสินใจได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาการพัฒนาการวิจัยที่เน้นการฝึกอบรมด้านการทำบัญชี ของกลุ่มให้ถูกต้อง
2. ศึกษาการทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจอื่น เพื่อพัฒนากลุ่มวิสาหกิจควบคู่กันไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

บรรณานุกรมภาษาไทย

- .วิทยา อินทร์สอน. (2562). แนวคิดของการเพิ่มผลผลิต. <http://www.thailandindustry.com/onlinemag/view2.php?id=461§ion=4&issues=24> ค้นวันที่ 12 มกราคม 2562
- กรองแก้ว อยู่สุข. (2537). **พฤติกรรมองค์กร**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- กระทรวงการคลัง. (2555). **ฝ้าย**. <http://taxclinic.mof.go.th>. ค้นวันที่ 12 มกราคม 2561.
- กวี วงศ์พุด. (2539). **ภาวะผู้นำ**. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาชีพบัญชี.
- จุมพล จันทราพร.(2560). **พิม** . <http://www.masasom.com/product/382/%E0%B8%9F%E> ค้นวันที่18 มกราคม 2561.
- ดุชนี ส่องเมือง, (2555). **การออกแบบระบบบัญชี**. กรุงเทพฯ เสมาธรรม.
- ไทยตำบลดอทคอม. (2561) **ตัวอย่างผ้าทอมือ**. <http://www.thaitambon.com/product/09322221712>. ค้นวันที่ 12 มกราคม 2561.
- นริศรา วานิชรัตน์. (2559). **องค์ประกอบที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกสถานศึกษาให้บุตรหลานของผู้ปกครองนักเรียนนรเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กในอำเภอท่าใหม่จังหวัดจันทบุรี**. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา : คณะศึกษาศาสตร์.
- นัฐกานต์ ทิพย์โสทด (2556) ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติ ของประชาชนในการทำบัญชีครัวเรือนของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. **การประชุมวิชาการระดับชาติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิครั้งที่ 1 (The 1 941 st RUSNC)**
- พรชนก ทองลาด. (2555) **ปัจจัยเชิงสาเหตุต่อพฤติกรรมการปฏิบัติหน้าที่ตามจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีของนักบัญชีในภาคเหนือตามรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม** วารสารพัฒนาบริหารศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ปีที่ 52 ฉบับที่ 1/255
- พัชริน วิเศษประสิทธิ์. (2552) **ผลกระทบของความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการบัญชีที่มีต่อประสิทธิภาพการตัดสินใจของธุรกิจ SMEs ในเขตภาคเหนือ** วิทยานิพนธ์ บัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- พิพิธภัณฑผ้าทองคำ. (2555). **ความเป็นมาของการทอผ้า**. <http://www.sathorngoldtextilemuseum.com>. ค้นวันที่ 26 ธันวาคม 2561
- ภัทรารุณี ชาโครต. (2561). **กระบวนการตัดสินใจ** จาก <https://www.gotoknon.org>. สืบค้นเมื่อ 18 ธันวาคม 2561.
- ภานุพงศ์ สอนคม. (2554). **ผ้าฝ้ายทอมือ**. <https://sutticha.wordpress.com/2012/01/06/hello-world/http>. ค้นวันที่ 12 มกราคม 2561.
- รัศมีแข สงค์จันทร์. (2555). **ตำนานผ้าฝ้ายทอมือ**. <http://www.chaimongkol.net/new/saiboon-julakatin/cotton-3.html>.ค้นวันที่ 18 มกราคม 2562
- วิชัย โสสุวรรณจินดา. (2535). **ความลับองค์กร : พฤติกรรมองค์กรสมัยใหม่**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ดีไลท์.

- .วิทยา อินทร์สอน. (2562). **แนวคิดของการเพิ่มผลผลิต**. <http://www.thailandindustry.com/onlineMag/view2.php?id=461§ion=4&issues=24> ค้นวันที่ 12 มกราคม 2562
- สมคิด บางโม. (2538). **องค์การและการจัดการ**. กรุงเทพฯ : วิทยพัฒน์.
- สัจวัฒน์ วรรณธา และคณะ 2561 การพัฒนาระบบบัญชีในการบริหารเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของกลุ่มเย็บผ้าฝ้ายพื้นเมืองบ้านกกไธดำ บลคำชะอี อำเภอกำชะอี จังหวัดมุกดาหาร. **วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม**. ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม- สิงหาคม 2561
- สารานุกรมสำหรับเยาวชน. 2561. **ศิลปะการทอผ้าพื้นเมืองของไทยในปัจจุบัน**. <http://kanchanapisek.or.th/kp6/sub/book/book.php?book=21&chap=3&page=t21-3-infodetail03.html> ค้นวันที่ 18 มกราคม 2561.
- สุพัตรา ะยะปะตั้ง. (2560). **ไม้เหี้ยยบ**. http://202.29.22.168/local_information/plakow/St.l. ค้นวันที่ 18 มกราคม 2561.
- สุเมธ เดียววิเศษ. (2525). **เอกสารประกอบการเรียนการสอน วิชาบริหาร 412 พฤติกรรมของผู้นำทางการศึกษา**. ชลบุรี : ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน.
- อ้อยใจ นันตา. (2558). **ฝ้ายธรรมชาติ**. <https://www.nanagarden.com/tag/>. ค้นวันที่ 18 มกราคม 2562
- อัมพวัน เปลี่ยนเปรม. (2546). **ผ้าฝ้าย**. <https://www.nectec.or.th/schoolnet/library/create-web/10000/generality/10000-10092.html>. ค้นวันที่ 12 มกราคม 2562
- สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดมหาสารคาม. (2559). **รายงานข้อมูลผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน 2555-2558**.
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY
- บรรณานุกรมภาษาต่างประเทศ**
- Kittichai Jirasukhanon. (2561). **คุณสมบัติของคนที่ดีสินใจได้ดี**. จาก <https://jirasukhanon.com>. สืบค้นเมื่อ 19 ธันวาคม 2561
- Nammorn Design. (2561). **การทอผ้าฝ้าย**. http://nammorndesign.com/?page_id=138 สืบค้นวันที่ 18 มกราคม 2561.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง “การศึกษาแนวทางและการพัฒนาการทำบัญชีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการประกอบการ
ของกลุ่มทอผ้า บ้านโพนงาม ตำบลโพนงาม อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์”

คำชี้แจง :

แบบสอบถามชุดนี้เป็นแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ผู้วิจัยใคร่ขอความอนุเคราะห์และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากท่านผู้ตอบแบบสอบถามโปรดให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถามให้ครบถ้วนทุกคำถาม ผู้วิจัยขอรับรองว่าข้อมูลที่ท่านให้ถือเป็นความลับและจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ในภาพรวมเท่านั้น

แบบสอบถามข้อมูลชุดนี้ แบ่งออกเป็น 4 ตอน ซึ่งประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มทอผ้า

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการทำบัญชี

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการประกอบการ

หากท่านมีปัญหาหรือข้อสงสัยประการใดเกี่ยวกับแบบสอบถามฉบับนี้ โปรดติดต่อข้าพเจ้า ผู้ช่วยศาสตราจารย์กชวรา ศาสลารมย์ สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม รหัสไปรษณีย์ 44000 หรือหมายเลขโทรศัพท์ 065-165-4294

ผู้วิจัยใคร่ขอขอบพระคุณที่ท่านกรุณาเสียสละเวลาในการให้ข้อมูลตอบแบบสอบถาม อย่างสูงยิ่ง

ขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

กชวรา ศาสลารมย์

อาจารย์ประจำ สาขาการบัญชี

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะวิทยาการจัดการ

โทรสาร 043-742621

โทรศัพท์ 065-165-4294

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ
 หญิง ชาย
2. อายุ
 น้อยกว่า 40 ปี 40-50 ปี
 51-60 ปี 60 ปีขึ้นไป
3. ระดับการศึกษา
 ต่ำกว่าประถม ประถมศึกษา
 มัธยมศึกษาตอนต้น ม.ปลาย/อนุปริญญา
4. ประสบการณ์การทำงานในกลุ่มวิสาหกิจ
 น้อยกว่า 5 ปี 5-10 ปี
 11-15 ปี มากกว่า 15 ปี
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ได้รับ
 น้อยกว่า 5,000 บาท 5,000-8,000 บาท
 8,001-10,000 บาท 10,000 บาทขึ้นไป

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มทอผ้า

1. จำนวนสมาชิกในกลุ่ม.....คน
 น้อยกว่า 2 3-5 คน
 มากกว่า 5 คน
2. รูปแบบการประกอบธุรกิจ
 กลุ่มวิสาหกิจ/OTOP ครอบครัว
 อื่นๆ
3. แหล่งเงินทุน
 ทุนส่วนตัว เงินอุดหนุนจากภาครัฐ
 กู้ยืม
4. การจ้างแรงงาน
 ผลิตและจำหน่ายเอง พนักงานตัดเย็บ/พนักงานขาย
5. วิธีการจำหน่าย
 ขายผ่านพ่อค้าคนกลางที่มารับซื้อ
 ขายเองที่บ้าน / ตลาด
 ขายให้กับกลุ่มสหกรณ์

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการทำบัญชี

แนวทางการพัฒนาการทำบัญชี	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการสร้างความรู้ความเข้าใจ					
1. ท่านให้ความสำคัญในการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการบันทึก รายการบัญชี รายรับรายจ่าย และการจัดทำงบการเงินอยู่เสมอ					
2. ท่านเชื่อมั่นว่า การทำบัญชี จะช่วยให้การดำเนินงาน เป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพ					
3. ข้อมูลทางการบัญชีจะช่วยให้ท่านสามารถบริหาร สินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของเจ้าของให้เกิดประโยชน์สูงสุด และอย่าง คุ้มค่า คุ่มทุน					
4. ท่านสามารถสามารถจดจำรายการ รายรับ-รายจ่ายที่เกิดขึ้น ในแต่ละวันได้ และต่อเนื่องสม่ำเสมอ					
ด้านการเสริมสร้างการจัดทำบัญชี					
5. ท่านได้รับการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชี จากหน่วยงานภาครัฐ					
6. ท่านมีเครื่องมือ อุปกรณ์ ตลอดจนวิธีการที่ใช้ในการบันทึก บัญชี การจัดทำบัญชี					
7. ท่านได้ให้การสนับสนุนการทำบัญชีของกลุ่ม โดยพร้อม ให้ข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการทำบัญชีของกลุ่มแก่ ผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบทำบัญชีของกลุ่ม					
8. กิจกรรมให้ความสำคัญกับการเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มพูน ความรู้ด้านต่างๆ ที่สำคัญและจำเป็น ที่จะต้องนำมาใช้ในการ ประกอบธุรกิจให้สามารถแข่งขันได้ และมีความพร้อมสู่การ เป็นผู้ประกอบที่มีความเข้มแข็ง					
ด้านความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง					
9. ท่านได้มีการติดตามการเปลี่ยนแปลง กฎ ระเบียบข้อมูล บังคับ และหน้าที่ของกลุ่มที่พึงปฏิบัติ เช่น ภาษี การทำบัญชี การลงทะเบียน					
10. ท่านความพร้อมที่จะปฏิบัติตามการสนับสนุนแนวทางการ พัฒนาอย่างเป็นระบบ เพื่อก้าวสู่สถานการณ์ใหม่					
11. ท่านให้ความสำคัญในการเข้ารับการอบรม และส่งเสริม ให้กลุ่มของท่านมีการจัดทำบัญชี					
12. ท่านพร้อมที่จะจัดทำบัญชีให้ถูกต้องเหมาะสม ตามที่ได้รับ การเสนอแนะจากการอบรม					

แนวทางการพัฒนาการทำบัญชี	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการวางระบบบัญชีที่เหมาะสม					
13. ทำให้ทราบผลการดำเนินงานของกลุ่มอย่างแท้จริง ทำให้สามารถรู้ ต้นทุนและกำไร ซึ่งส่งผลต่อการเพิ่มรายได้ให้สมาชิกในกลุ่มได้					
14. ท่านได้มีการจัดทำสมุดบัญชีเงินสดรับ สมุดบัญชีเงินสดจ่าย สมุด และมีการลงรายการอย่างต่อเนื่อง					
15. ท่านได้มีการทำสมุดคุมงานระหว่างทำ สมุดคุมสินค้า สมุดคุมวัตถุดิบ สมุดงบต้นทุนการผลิต					
16. ท่านได้จัดงบรายได้และค่าใช้จ่าย เพื่อสรุปผลการดำเนินงานที่ผ่านมา					

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการประกอบการ

ประสิทธิภาพในการประกอบการ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการวางแผน					
1. กิจกรรมการศึกษา วิเคราะห์ปัญหา จุดแข็งจุดอ่อน ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ก่อนดำเนินงาน					
2. กิจกรรมกำหนดเป้าหมาย ขอบเขตงาน ผู้รับผิดชอบ ในแต่ละหน้าที่ ระยะเวลา งบประมาณ ในการดำเนินธุรกิจ และแจ้งให้กับสมาชิกในกลุ่มทราบ					
3. กิจกรรมจัดทำแผนโดยคำนึงปัจจัยสำคัญ เช่น คน เงิน วัตถุดิบ เครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆ กลุ่มลูกค้า เวลา เทคโนโลยี เป็นต้น					
4. กิจกรรมกำหนดขั้นตอน/กระบวนการดำเนินงานหลักไว้ชัดเจน และกำหนดกิจกรรมย่อย มีรายละเอียดของแต่ละขั้นตอน					

ประสิทธิภาพในการประกอบการ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการตัดสินใจ					
5. กิจกรรมกำหนดผลที่คาดว่าจะได้รับในแต่ละงาน หรือ กิจกรรม ที่เป็นผลการปฏิบัติงาน ตามวัตถุประสงค์ ของแผนงานนั้น เช่น กำไร ผลการปฏิบัติงาน ผลจากการ ให้บริการ					
6. กิจกรรมปรับปรุงผลการดำเนินงานที่ไม่เป็นไปตามแผน ที่กำหนด					
7. กิจกรรมทำการทบทวนแผนการดำเนินงานและทำแผนสำรอง เพื่อเป็นการหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่คาดว่าจะเกิดขึ้นหรือลด ผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น					
8. ท่านนำข้อมูลต้นทุนที่เกิดขึ้นไปวางแผนควบคุมการใช้ ทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพและคุ้มค่า					
ด้านการบริหารจัดการ					
9. กิจกรรมกำหนดแผนการติดตามผลการดำเนินงานกิจการ ทำการ ทบทวนผลการดำเนินงานเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุ วัตถุประสงค์					
10. กิจกรรมมีการกำหนดระยะเวลาที่จะติดตามการปฏิบัติงาน และความก้าวหน้าของที่ชัดเจน					
11. ท่านจัดลำดับความสำคัญในการบริหารงานได้ทันเวลา และเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ					
12. กิจกรรมรายงานและสรุปผลการปฏิบัติงานตามแผน ต่อสมาชิกในกลุ่ม และหาแนวทางพัฒนา					
ด้านความสามารถในการทำกำไร					
13. ท่านหาแนวทางในการเพิ่มยอดขาย และทำให้กำไร โดยรวมเพิ่มขึ้น					
14. ท่านได้พิจารณาความคุ้มค่าของต้นทุนรวมกับยอดขายรวม ที่เกิดขึ้นและกำหนดเป้าหมายของยอดขายให้ได้กำไรตามที่ ต้องการ					
15. ท่านได้มีการหาช่องทางการจำหน่าย หรือขยายตลาดและ เพิ่มกลุ่มลูกค้ามากขึ้น					
16. ท่านสามารถใช้สินทรัพย์ ในการก่อให้เกิดรายได้ อย่างมีประสิทธิภาพ และประหยัดที่สุด					

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวกชวรา ศาสารมย์

สถานที่เกิด จังหวัดอุบลราชธานี

สถานที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่ 328 หมู่ 10 หมู่บ้านโนนเตี้อ ตำบลแวงนาง อำเภอมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม 44000

ตำแหน่งที่ทำงานปัจจุบัน อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารการเงิน

สถานที่ทำงานปัจจุบัน สาขาวิชาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เลขที่ 80 ถนนนครสวรรค์ ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม รหัสไปรษณีย์ 44000

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2549 ปริญญาโท บัณฑิตมหาบัณฑิต บช.ม.(การบัญชี) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พ.ศ. 2547 ปริญญาตรี บัณฑิตมหาบัณฑิต (บช.บ.) วิทยาลัยโปสิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผลงานด้านวิจัย

ปี พ.ศ.ที่ ส่ง ผลงานวิจัย

2559 การศึกษาแนวทางการพัฒนาการทำบัญชีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการประกอบการของกลุ่มทอผ้าบ้านโพนงามตำบลโพนงามอำเภอกมลาไสยจังหวัดกาฬสินธุ์

2556 ความรู้ความสามารถของบัณฑิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2549 ความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติในการทำงานคุณภาพชีวิตในการทำงาน และประสิทธิภาพการทำงานของนักบัญชีบริษัทในเขตภาคเหนือตอนล่าง